nº, 271

~~3 86~~

~~302~~

UVA. BHSC. IyR_103_1

2284

163

UVA. BHSC. IyR_103_1

Iginus
Pronosticon
Alchibiaus
Chiromacia
Abraa Judeus

fallit f 345 in pronostico

328

382

UVA. BHSC. IyR_103_1

Scemmus ſpherę ſecundum Hyginii deſcriptionem.

Polus articus

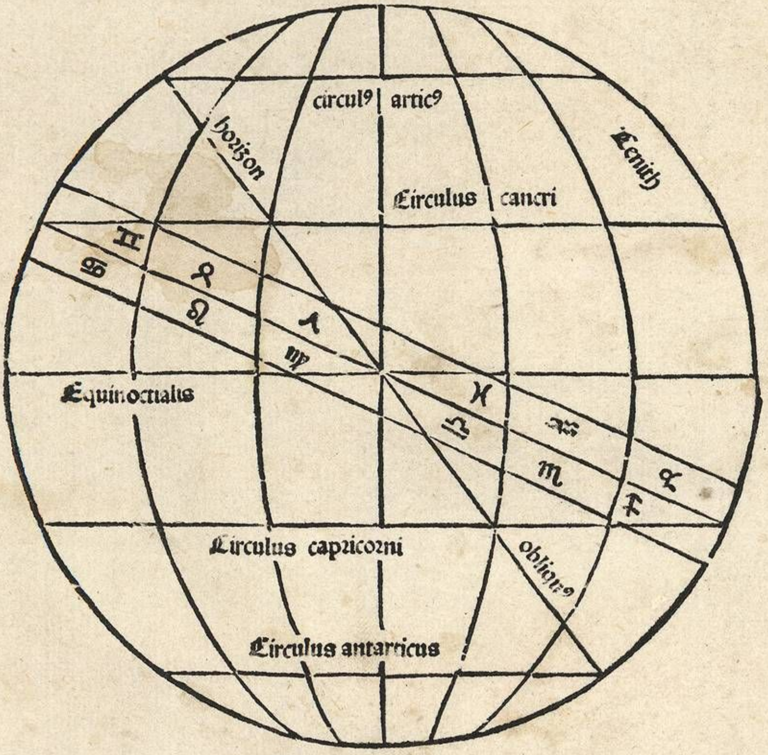

Polus antarticus

UVA. BHSC. IyR_103_1

CLARISSIMI VIRI HYGINII POETICON ASTRONOMICON. OPVS VTILISSIMVM FOELICITER INCIPIT. De mundi & ſphęrę ac utriuſq; ꝑtiū declaratione. Liber prim⁹. Prohemiū. Hyginius. M. Fabio Plurimā ſalutē.

ET SI TE ſtudio grāmaticę artis inductū: nō ſolū uerſuū moderationē quā pauci ꝑuiderunt: ſed hiſtoriarū quoq; uarietate: qua ſciētia rerū ꝑſpicit' pręſtare uideo: quę facilius etiā ſcriptis tuis ꝑſpici poteſt: deſiderans potius ſcientē q̃ liberalē iudicem. Tamen quo magis exercitatus: & nōnullis etiam ſępius in his rebus occupatus eſſe uidear: Ne nihil in adoleſcētia laboraſſe dicerer: & imperitorū iudicio deſidię ſubirē crimen: hęc uelut rudimēto ſcię niſus: ſcripſi ad te: Nō ut imꝑito monſtrans ſed ut ſcientiſſimū cōmonens: Sphęrę figurationē: circulorūq; qui in ea ſūt notationē: & quę ratio fuerit ut nō ęquis ꝑtib⁹ diuiderēt'. Pręterea terrę mariſq; diffinitionē: & quę ꝑtes eius non habitant': ut multis iuſtiſq; de cauſis hoībus carere uideant': ordine expoſuimus. Rurſuſq; redeūtes ad ſphęrā: duo &. xl. ſigna noīatim ꝑnumerauimus: Exinde uniuſcuiuſq; ſigni hiſtorias: cauſamq; ad ſidera ꝑlationis oſtendim⁹. Eodē loco nobis utile uiſum eſt ꝑſequi eorū corporū deformationes & in his numerū ſtellarū. Nec prętermiſimus oſtēdere ad ſeptem circulorū notationē ad quę corpora aut ꝑtes corporū ꝑuenirent: & quēadmodū ab his diuiderent'. Diximus etiā in ęſtiui circuli diffinitione quęrentes quare non idem hyemalis uocaret': & quid eos fefellerit qui ita ſenſerint. Et quid in ea ꝑte ſphęrę: ſolis efficiat curſus. Pręterea quare circulos in octo ꝑtes diuideremus ordine expoſuimus. Scripſimus etiā quo loco circul⁹ ęquinoctialis foret cōſtitutus:

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD
VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_103_1

& quid efficeret ad eū ꝑueniēs ſol. In eiuſdē circuli demōſtra/
tione oſtēdimꝰ q̄re Aries inter ſidera celerrimꝰ diceret. Pauca
pręterea de hyemali circulo diximꝰ. Exinde zodiacū circulum
diffiniuimꝰ & eiꝰ effectꝰ. Et q̄re potiꝰ .xii. ſigna q̄ȝ .xi. numerent̄
Quid etiā nobis de reliq̄s circulis uideret̄. His ꝓpoſitis rebꝰ
ad id loci uenimꝰ: ut exponeremꝰ utrū mūdus ipſe cū ſtellis uer
teret̄: An mūdo ſtāte uagę ſtallę ferrent̄: & quid de eo nobis &
cōpluribꝰ uideret̄: quaq; ratiōe ipſe mūdꝰ uerteret̄. Pręterea q̄re
nōnulla ſigna celeriꝰ exorta ſerius occiderēt: Nōnulla etiā tar/
dius cęteris exorta: citius ad occaſū ꝑuenirent. Quare etiā quę
ſigna pariter orian̄t: nō ſimul occidāt. Eōdē loco diximꝰ q̄re nō
eſſent in ſphęra ſupiora interioribꝰ hemicycli ęq̄lia & quot mo
dis ſtellas uidere nō poſſimꝰ. Pręterea ſcripſimus in .xii. ſigno/
rū ortu: quę de reliquis corpa exoriri: & quę eodē tpe occidere
uiderent̄. Deinde ordine ꝑſcripſimꝰ: Sol utrū cum mūdo fixus
uerteret̄: an ipē ꝑ ſe moueret̄. Et cū ipē ꝑ ſe moueat̄ & cōtra .xii.
ſignorū ortus eat: q̄re uideat̄ cū mūdo exoriri & occidere. De/
inde ꝓtinꝰ de lunę curſu pauca ꝓpoſuimus & utrū ſuo an alieno
lumine uteret̄: Eclypſis ſolis & lunę quō fieret: quare luna ꝑ eū
dem circulū iter faciēs celeriꝰ ſole currere uideat̄: & q̄d fefellerit
eos q̄ ita ſenſerint Quinq; ſtellę quantū hn̄t interuallū. & utrū
quinq; an ſeptē ſint: & utrū quinq; certe erret an oēs. & quinq;
quō currāt. Diximꝰ etiā qua ratione priores aſtrologi nō eodē
tpe ſigna & reliq̄s ſtellas reuerti dixerint. & quare metā diligē/
tiſſime obſeruaſſe uideant̄ & q̄d reliquos fefellerit in eadē cau/
ſa. In his igit̄ tā multis & uariis rebꝰ nō erit mirū aut ꝑtimeſcen
dū: qđ tantū numerū uerſuū ſcripſerimꝰ. Neq; enī magnitudinē
uoluminis: ſed rerū multitudinē ꝑitos cōuenit ſpectare. Qđ ſi
longior in ſermōe uiſus fuero: nō mea facūditate: ſed rei neceſ/
ſitate factū exiſtimato. Nec ſi breuiꝰ aliq̄d dixero: minꝰ idē ua/
lere cōfidito q̄ȝ ſi pluribꝰ eſſet audiendū uerbis. Etenī pręter no
ſtrā ſcriptionē ſphęrę: quę fuer̄t ab Arato dicta obſcuriꝰ: ꝑſecuti

UVA. BHSC. IyR_103_1

planius oſtendimꝰ ut pęnitꝰ id qd cępimꝰ exquiſiſſe uideremur.
Qd ſi ul' optimis uſus auctoribꝰ effeci: ut neq; uerꝰ: neq; breuiꝰ
diceret quiſpiã: nõ ĩmerito fuerim laudari dignꝰ a uobis: quę ul'
ampliſſima laus hoĩbꝰ eſt doctis. Si minus: nõ depcamur in hac
cõfectione: noſtrã ſciam ponderari. Iõq; maioribꝰ etiã niti labo
ribꝰ cogitamꝰ: in quibꝰ & ipſi exerceamur: & quibꝰ uolumꝰ nos
ꝓbare qd poſſimꝰ. Eteñ neceſſariis noſtris hoĩbꝰ ſcientiſſimis
maxĩas res ſcripſimꝰ: nõ leuibꝰ occupati rebꝰ ppli captamꝰ exiſti
mationẽ. Sed ne diutiꝰ de eo qd neglexímꝰ loqmur: ad ꝓpoſitũ
ueniemꝰ & initiũ rerũ demonſtrabimꝰ. De mũdo & ſphęra.

MVndus appellatur: is qui conſtat ex Sole & Luna
& terra & omnibus ſtellis.

SPhęra ẽ ſpecies quędam in rotundo con
formata: omnibꝰ ex partibus ęqualis ap/
parens: unde reliqui circuli finiunt̃. Huius aũt
exitus neq; initiũ poteſt definiri: Ideo ꝙ in ro/
tundo omnes tractus & initia & exitus ſignifi
cari poſſunt. De centro.

CEntron ẽ cuiꝰ ab initio circũductio ſphęrę termina
tur ac terrę poſitio cõſtituta declarat̃. De Axi.

DImenſio quę totius oſtendit̃ ſphęrę: cum ex utriſq;
partibus eius ad extremam circũductionem recte
ut uirgulę perducunt̃: quę dimenſio a cõpluribus
axis eſt appellata. Huius autem cacumina: quibus
maxime ſphęra nitit̃ Poli appellant̃: Quorũ alter
ad aquilonẽ ſpectans Boreus: alter oppoſitus Auſtro Notus ẽ
dictus. De ſignificatione.

SIgnificationes quędã in circũductionẽ ſphęrę cir/
culi appellantur: E quibus Paralellę dicuntur: qui
ad eundem polum cõſtituti finiunt̃. Maximi autẽ
ſunt: qui eodem centro quo ſphęra continentur:
Hozion appellatur is: qui terminat ea: quę pſpici

UVA. BHSC. IyR_103_1

aut nō uideri poſſunt. Hic autē incerta ratione diffini ꝑ mo/
do polo ſubiectus:& circulis his qui Paralellę dicuntur:modo
duobus extremis & ęqualibus nixus:modo aliis partibꝰ adie/
ctus terrę ꝑuidet᷑ ita: utcūqꝫ fuerit ſphęra collocata. Polus is: q
Boreus appellat᷑: ꝑuideri poteſt ſemp. Notus autē ratiōe diſſi/
mili ſemꝑ eſt a cōſpectu ſemotus: Naturalis autē mundi ſtatio
phiſice dicitur:Ea eſt in boreo polo finita:ut oīa e dextris par/
tibus exoriri: in ſiniſtris occidere uideant᷑. Exortus enī eſt ſu/
bita quędam ſpecies obiecta noſtro cōſpectui. Occaſus autē pa
ri de cauſa ut erepta ab oculis uiſa.

De figuratione circulorū ſphęrę.

IN finitiōe mūdi circuli:ſūt paralellę quinqꝫ in qbꝰ
tota ratio ſphęrę cōſiſtit:pręter eū q zodiacꝰ appel/
lat᷑:q ꝙ nō ut cęteri circuli certa dimenſiōe finitur
& inclinatior aliis uidet᷑:λοξοσ:a gręcis eſt dictus
Quinqꝫ autē:quos ſupra diximus:ſic in ſphęra me
tiunt᷑: initio ſūpto a polo q Boreus appellat᷑ ad eū qui notus &
antarcticos uocat᷑. In.xxx.ꝑtes unūqdqꝫ hemiſphęriū diuidit᷑:
Ita uti dimēſio ſignificari uideat᷑ in tota ſphęra ꝑ.lx.ꝑtes factas.
Deinde ab eodē principio boreo ſex ꝑtibꝰ ex utraqꝫ finitione
ſūptis: circulus ducit᷑ cuius centron ipſe eſt polus finitꝰ:q circu
lus:arcticos appellat᷑:ꝙ intra eū arcturi ſimulachra ut incluſa ꝑ/
ſpiciunt᷑. Quę ſigna a noſtris urſarū ſpecie ficta ſeptētriones ap/
pellant᷑. Ab hoc circulo de reliqs ꝑtibꝰ quinqꝫ ſūptis eodē cen/
tro quo ſupra diximꝰ circulus ducit᷑: q therinos tropicos appel
lat᷑:Ideo ꝙ ſol cū ad eū circulū ꝑuenit:ęſtatē efficit eis: q in aqui
lonis finibꝰ ſūt. Hyemē autē eis:quos auſtri flatibꝰ appoſitos añ
diximus. Pręterea ꝙ ultra eū circulū ſol nō trāſit: ſed ſtatim re/
uertit᷑: tropicos ē appellatꝰ. Ab hac circuli ſignificatiōe qttuor
de reliquis ꝑtibꝰ ſūptis:ducit᷑ circulus ęqnoctialis a gręcis hyſe
merinos appellatꝰ: ideo ꝙ ſol cū ad eū orbē ꝑuenit ęquinoctiū
conficit:Hoc circulo facto:dimidia ſphęrę pars conſtituta ꝑſpi

UVA. BHSC. IyR_103_1

citur. F contrario item ſimili ratione a noto polo ſex partibus ſumptis ut ſupra de boreo diximus: circulus ductus antarcti/cos uocatur: ꝙ contrarius eſt ei circulo: quē arcticon ſupra diſ/finiuimus: Hac diffinitione ſphęrę centroq̨ poli qui notus di/cit̃ quinq̨ partibus ſumptis: circulus chimerinus tropicus inſti tuitur: a nobis hyemalis: a nõnullis etiã brumalis appellatus. ideo ꝙ ſol cum ad eũ circulum peruenit hyemē efficit his: qui ad aquilonem ſpectant: ęſtatem autē his: qui in auſtri partibus domicilia conſtituerũt. Quanto enim abeſt longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus: hoc hyeme maiore conflictant̃: Aeſtatē autē his quibus ſol appoſitus ꝑuidetur: Itaq̨ ęthiopes ſub utroq̨ orbe neceſſario fiunt. Ab hoc circulo ad ęquinoctia lem circulũ: reliquę fiunt partes quattuor. ita ut ſol ꝑ octo par/tes ſphęrę currere uideat̃. Zodiacus aũt circulus ſic uel optime diffiniri poterit: ut ſignis factis: ſicut poſtea dicemus: ex ordi/ne circulus ꝓducat̃. Qui autē Lacteus uocat̃ contrarius ęquino ctiali: ibi oportet ut eũ mediũ diuidere: & his ad eũ ꝑuenire ui deatur. ſemel in eo loco ubi aquila conſtituit̃. Iterũ autē ad eius ſigni regionē qđ procyon uocat̃. Xii. ſignorũ partes ſic diuidũt̃. Quinq̨ circuli: de quibus ſupra diximus: ita finiũtur: ut unuſ/quiſq̨ eorum diuidat̃ in partes. xii. & ita ex eorũ punctis linee ꝓducant̃: quę circulos ſignificent factos. in quib⁹. xii. ſigna de/ſcribant̃. Sed a nõnullis imperitiorib⁹ queritur quare nõ ęquis partibus circuli finiant̃. hoc eſt ut de. xxx. partib⁹ quine partes diuidant̃: & ita circuli pari ratione ducant̃: id facillime defendi poſſe confidimus. Cum enĩ media ſphęra diuiſa eſt eius circuli: nullus poteſt equalis eſſe. Qui q̃ʒuis proxime eũ accedat: tamē minor eſſe uideat̃. Itaq̨ qui primũ ſphęram fecerunt: cum uel/lent omniũ circulorũ ęquas rationes eſſe ꝓ rata parte: uoluerũt ſignificare: ut quanto magis a polo diſcederet̃: hoc minorē nu/merũ partiũ ſumerēt in circulis metiendis. quo neceſſe his erat maiorē circulũ definire: Qđ etiã ex ipſa ſphęra licet ĩtelligere.

UVA. BHSC. IyR_103_1

Quãto magis a polo diſcedes:hoc maioreſ circulos fi[illegible]i:&hac re minorē numerū duci:ut pares eorū uideant̃ effectus.Et ſi nō in.xxx.partes unūquodq; hemiſphęriū diuidatur: ſed in alias quodlibet finitiones : tamen eo ratio peruenit eius ac ſi.xxx. partes feciſſet.

De zodiaco circulo.

ZOdiacus circulus tribꝰ his ſubiectus: de quibꝰ ſu/pra diximꝰ: ex quadã parte cōtingit ęſtiuū & hye malē circulū : ęquinoctialē autē medium diuidit. Itaq; ſol ꝑ zodiacon circulū currens:neq; extra eū tranſiēs: neceſſario cū ſignis his:quibꝰ īnixus iter conficere uidet̃ ꝑuenit ad eos:quos ſupra diximus orbes:&ita quattuor tꝑa definit.Nã ab ariete incipiens Ver oſtēdit:& tau rum & geminos tranſiens idē ſignificat. Sed iã capitibꝰ gemi/norū circulū ęſtiuū tangere uidet̃ : & ꝑ cancrū & leonē tranſiēs & uirginē:ęſtatē effecit.Et rurſū a uirginis extrema parte tran/ſire:ad ęquinoctialē circulū ꝑſpicit̃.In libra autē ęquinoctiū cō/ficit:& autumnū ſignificare incipit. Ab hoc ſigno tranſiens ad Scorpiū & Sagictariū. Deinde ꝓtinus incurrit in hyemalē cir/culū:& a capricorno:aquario:piſcibꝰ hyęmē trãſigit. Itaq; oſten ditur nō ꝑ tres ipſos circulos currere: ſed zodiacū tranſiens ad eos ꝑuenire.Sed qm̃ de his rebꝰ diximus. Nūc terrę poſitionē definiemꝰ& mare quibꝰ locis interfuſū uideat̃ ordine expone/mus.

De terra & mari.

TErra mundi media regione collocata: oïbus parti bus ęq̃li diſſidēs interuallo:centron obtinet ſphę rę.Hãc mediã diuidit Axis in dimenſione totius terrę: Oceanus autē regione circūductiōis ſphęrę ꝓfuſus: prope totius orbis alluit fines: Itaq; & ſi/gna occidentia:in eundē decidere exiſtimant̃.Sic igit̃ & terras contineri poterimꝰ explanare:Nã quęcunq; regio eſt quę inter arcticon & ęſtiuū finē collocara eſt: ea diuidit̃ triphariã: E qui/bus una pars Europa.altera Aphrica.tertia Aſia uocat̃. Europã

UVA. BHSC. IyR_103_1

igit᷑ a ꝑbrica diuidit mare ab extremis oceani finibus & her
culis colũnis. Aſiã uero & lybiã cũ ęgypto diſterminat os Nili
fluminis: qꝺ canopicon appellat᷑: Aſiam ab europa Tanais diui
dit biphariã ſe conficiẽs in paludem: quę Męotis appellat᷑. Hac
igit᷑ definitione facile ꝓuidet᷑: mare omnibꝰ obiectũ finibus ter
rę: Sed ne uideat᷑ nõnullis mirũ: cũ ſphęra in. lx. partes diuidat᷑:
ut ante diximus. quare definiuimus ab ęſtiuo circulo ad arcti/
cum finẽ dũtaxat habitari: ſic uel optime defendimus. Sol enĩ
ꝑ mediã regionẽ ſphęrę currens: nimiũ his locis efficit feruorẽ
Itaqꝫ quę finis eſt ab ęſtiuo circulo ad hyemalẽ: ea terra a gręcis
Δίαξεκαυμενē uocat᷑ ꝙ neqꝫ fruges propter exuſtã terrã naſci:
neqꝫ homines propter nimiũ ardorẽ durare poſſunt. Extremę
autẽ regiones ſphęrę duorũ circulorũ: quorũ alter Boreus alter
Notus uocat᷑ fine arctici circuli: & eius qui antarticus uocatur
nõ habitant᷑: Ideo ꝙ ſol eſt ſemꝑ ab his circulis longe: uentiqꝫ
aſſiduos habent flatus. Quãuis enĩ ſol ꝑueniat ad ęſtiuũ circulũ
tamen longe ab arctico uidebit᷑ fine: id ita eſſe: hic quoqꝫ licet
intelligere. Cũ enĩ ſol ꝑuenit ad eũ circulũ: qui hyemalis uocat᷑:
& efficiat nobis qui prope eum ſumus conſtituti nimiũ frigus:
quid arbitramur eis locis frigoris eſſe: qui longius etiã abſunt
a nobis. Quod cum in hac parte ſphęrę fiat: idẽ in altera parte
definitum putauimus. ideo ꝙ ſimiles eius ſũt effectus. Pręterea
hinc quoqꝫ intelligimꝰ illic maximũ frigus. & in ęſtiuo circulo
calorẽ eſſe. ꝙ que terra habitat᷑: Eos tamẽ uidemꝰ qui proxime
ſunt arcticon finẽ uti braccis & eiuſmodi ueſtitu ueſtituũ. Qui
autẽ proximi ſint ęſtiuo circulo: eos ęthiopas & peruſto corpe
eſſe. Habitat᷑ autẽ ſic temperatiſſimo cęlo cum inter ęſtiuũ cir/
culum & arcticũ finẽ hęc ꝑueniat temperatio. ꝙ ab arctico cir/
culo frigus: ab ęſtiuo feruor exortus in unũ concurrens: efficit
mediã finem temperatã: quę habitari poſſit. Itaqꝫ cum ſol ab eo
loco diſceſſit: hyeme neceſſario cõflictamur. ꝙ uentũ exorien/
tem nõ reuerberat ſol. Qꝺ cum ueniat in hac diffinitiõe. illud

UVA. BHSC. IyR_103_1

quoqꝫ fieri poſſe uidem⁹: ut hyemali circulo nobis ad antarcti/
cum finẽ habitari poſſit. ꝙ pares eodem ꝓueniant caſus: Certũ
quidẽ eſſe nemo cõtendit. neqꝫ ꝑuenire eo poteſt quiſqꝫ: ꝓpter
interiectũ terrę: quę ꝓpter ardorẽ nõ habitaꝛ. Sed cũ uidemus
hanc regionẽ ſphęrę habitari: illã quoqꝫ in ſimili cauſa poſſe cõ
ſtitui ſuſpicamur.

Clariſſimi uiri Hyginii de ſignorũ cęleſtiũ hiſtoriis. Liber ſecundus.

SEd quoniam quę nobis de terrę poſitione dicen/
da fuerũt: & ſphęrã totam diffiniuim⁹: Nunc quę
in ea ſigna ſunt nominabimus ſigillatim E quibus
igiꝛ primũ: Duas arctos & draconẽ: Deinde arcto
philaca cum corona dicemus: Ceteum qui engo/
naſin uocaꝛ: Exinde lyrã cũ olore & cępheo & eius uxore caſ/
ſiopęia filiaqꝫ andromeda & genero Perſeo. Dicemus etiã pro/
tinus Aurigam a grecis ηνίοχον appellatũ. Ophiulcũ pręterea
cum ſagicta & aquila paruoqꝫ delphine. Inde Equũ dicemus cũ
eo ſidere quod deltoton uocatur. His corporibus enumeratis
ad. xii. ſigna perueniemus. Ea ſunt hec. Aries: Taurus. Gemini
Deinde cancer cũ leone & uirgine. Pręterea Libra dimidia ps
ſcorpionis: & ipſe ſcorpius cũ ſagictario: & capricorno. Aqua/
rius uero cum piſcib⁹: reliquas habet partes. His cõnumeratis
ſuo ordine eſt cet⁹ cũ Eridano flumine & lepore. Deinde orion
cum cane: & eo ſigno quod procyon dicitur. Pręterea eſt argo
cũ centauro & Ara. Deinde hydra cũ piſce q notus uocaꝛ. Hoꝝ
omniũ nõ inutile uideꝛ hiſtorias ꝓponere: que certe aut utili/
tatẽ ad ſcientiã: aut iocũditatẽ ad delectationẽ afferent lectori.

IGitur: ut ſupra dixim⁹ initiũ eſt nobis Arctos ma
xima. Hanc autẽ Heſiodus ait eſſe Caliſto nomi/
ne: Lycaonis filiam: eius qui in archadia regnauit
eamqꝫ ſtudio uenationis inductã ad Dianã ſe ap/
plicuiſſe a qua nõ mediocriter eſſe dilectam ꝓpter
utriuſqꝫ cõſimilẽ naturã. Poſtea autẽ ab ioue cõpreſſam ueritã

UVA. BHSC. IyR_103_1

diane ſuū dicere euentum quod diutius cęlare nõ potuit: Nam iam utero ingraueſcente prope diem partus in flumine corpus exercitatiõe defeſſum cū recrearet: a diana cognita eſt non ſeruaſſe uirginitatē: cui dea pro magnitudine ſuſpitionis nõ minorē retribuit pęnā. Erepta enī facie uirginali ī urſę ſpeciē ē cõuerſa quę gręce αρκτοσ eſt appellata. In ea figura corpis archada procreauit. Sed ut ait Amphis comoediarū ſcriptor. Iupiter ſimulatus effigiem dianę cum uirginem uenantem ut adiutans perſequeretur: amotam a conſpectu cęterarum compreſſit quę rogata a diana quid ei accidiſſet ꝙ tam grandi utero uideretur illius peccato id eueniſſe dixit: Itaqꝫ propter eiuſ reſponſum in quam figuram ſupra diximus eam diana conuertit. Quę cū in ſilua ut fera uagaretur a quibuſdam ętholorum capta ad Lycaonem pro munere ī archadiam cum filio eſt deducta. Ibi dicitur inſcia legis in iouis lycęi templum ſe conieciſſe: quā confeſtim filius ſecutus ē. Itaqꝫ cū eos archades inſecuti interficere conarent: Iupiter memor peccati: ereptā Caliſtō cū filio inter ſidera collocauit. Eā quoqꝫ Arctū: filiū aūt Arctophilaca nominauit: de quo poſtea dicemus. Nõnulli etiam dixerūt cū caliſto ab Ioue eſſet compreſſa: Iunonē indignatā in urſam eā conuertiſſe: quā Dianę uenanti obuiā factā: ab ea interfectā: & poſtea cognitam inter ſidera collocatā. Sed alii dicunt. Cū caliſtonem Iupiter eſſet in ſilua perſecutus: Iunonē ſuſpicatam illud quod euenit: cõtendiſſe ut eum manifeſto diceret deprendiſſe. Iouē autē quo facilius ſuū peccatū tegeret: in urſę ſpeciē conuerſā reliquiſſe. Iunonē aūt in eo loco ꝓ uirgine urſā īueniſſe: quā dianę uenanti ut eam interficeret demonſtraſſe: quod factū ut perſpiceret Iouē ęgre tuliſſe: effigiem urſę ſtellis figuratā cõſtituiſſe

Hoc ſignū ut plures dixerunt nõ occidit: & qui uolunt aliq̄ de cauſa eſſe inſtitutū: Negāt thetym oceani uxorē id recipere cū reliqua ſidera eo ꝑueniant in occaſum: ꝙ thetys iunonis ſit nutrix: cui caliſto ſuccubuerit ut pellex. Ariet⁹ autē tegeates

UVA. BHSC. IyR_103_1

hiſtoriarũ ſcriptor.nõ caliſto:ſed megiſto dicit appellatã: & nõ lycaonis:ſed Cetei filiã lycaonis neptẽ.Pręterea cetea ipſũ engonaſin noĩari. Reliqua uero ſuꝑioribus cõueniunt: Quę res ĩ Nonacri monte archadię geſta narratur.

ARctos minor.Hanc agloaſthenes ꝗ naxica cõſcripſit:ait Cynoſurã eſſe unã de iouis nutricibus:ex idęis nymphis:ab eius quocꝫ nomine & urbẽ quę hiſtoae uocatᷣ:a Nicoſtrato & ſodalibns eius conſtitutã:& portum:qui ibi eſt: & agri maiorem partem cynoſuram appellatam. Hanc aũt inter Curetas fuiſſe: qui Iouis fuerũt admĩſtri.Nõnulli & helicen &cynoſurã nymphas eſſe iouis nutrices dicũt:& hac re etiã ꝓ bñficio in mũdo collocatas:&utraſcꝫ arctos nũcupatas:quas noſtri ſeptẽtriones dixerũt: Sed maiorẽ arctum cõplures plauſtro ſimilem dixerunt:& αμαξαν gręci appellarũt.Cui hęc memorie ꝓdita ẽ cauſa.Initio qui ſidera ꝑuiderũt & numerũ ſtellarũ ĩ unaquacꝫ ſpecie corꝑis conſtituerunt: & nõ arctum ſed plauſtrum nominauerunt. Ex ſeptem ſtellis:duę quę pariles &maxime in uno loco uiderentᷣ ꝓ bobus haberentᷣ.Reliꝗ̃ uero quincꝫ figurã plauſtri ſimularẽt. Itacꝫ & qꝺ ꝓximũ huic eſt ſignũ Boetem nomĩari uoluerũt de quo poſteriꝰ plura dicemꝰ. Aratꝰ qdẽ nõ hac re boetẽ:nec illud plauſtrũ dicit appellari.ſed qꝺ arctus uideatᷣ ut plauſtrũ circũ polũ:qui boreas appellatᷣ uerſari & boetes agitare eã dicatᷣ: In quo nõ mediocriter uidetᷣ errare. Poſtea aũt de.vii.ſtellꝭ parmeniſcꝰ ait quincꝫ ſũt a quibuſdã aſtrologis cõſtitutę ut urſe ſpecies nõ ſeptẽ ſtellis ꝑficeretᷣ. Itacꝫ & ille ꝗ antea plauſtrũ ſequẽs Boetes appellabatᷣ Arctophilax eſt dictꝰ iiſdem tꝑibus quibꝰ homerus fuit.Hęc arctos ẽ dicta de ſeptẽtrionibus.ille. dicit hãc utrocꝫ noĩe & arctũ & plauſtrũ nominari. Boetis autẽ nuſq̃ꝫ meminit arctophilaca dici. Incidit etiã cõpluribus erratio quibꝰ de cauſis minor arctos Phęnice appelletᷣ.& illi ꝗ hãc obſeruãt ueriꝰ & diligentius nauigare dicantᷣ.&q̃re ſi hęc ſit certior q̃ꝫ maior:nõ

UVA. BHSC. IyR_103_1

oēs hāc obſeruēt: qui nō intelligere uident̃ de qua hiſtoria ſit
ꝓfecta ratio ut phoenice diceret̃. Thales enī q̃ diligēter de his
reb⁹ exq̃ſiuit & hāc prim⁹ arcton appellauit natōe fuit phoenix
ut herodot⁹ mileſius dicit. Igit̃ oēs qui Peloponeſſum incolunt
priore utūt̃ arcto. Phoenices quā a ſuo inuētore acceperūt ob/
ſeruant: & hāc ſtudioſi⁹ ꝑſpiciendo diligentius nauigare exiſti/
mant̃ & uere eā ab inuentoris noīe appellant.

SErpēs. Hic uaſto corp̃e oſtendit̃ inter duas arctos
collocatus: q̃ dicit̃ aurea mala heſperidū cuſtodiſſe
& ab hercule interfect⁹ a Iunōe inter ſidera collo/
catus ꝙ illi⁹ opa hercules ad eū eſt ꝓfect⁹ qui hortū
Iunonis tueri ſolit⁹ exiſtimat̃. Ait enī pherecides
Iunonē cū duceret Iupiter uxorē terrā inueniſſe ferentē aurea
mala cū ramis. Inde iunonē admiratam petiiſſe a terra ut in ſuis
hortis ſereret: qui erāt uſq; ad atlantē montē: Cui⁹ filię cum ſę/
pius de arborib⁹ mala decerperēt: Iuno dicit̃ hūc ibi cuſtodē po
ſuiſſe. hoc etiā ſigni erit qđ in ſiderib⁹ ſupra eū draconē hercu/
lis ſimulachrū oſtendit̃: ut eratoſthenes demonſtrat: quare qđ/
uis licet intelligere hunc maxime draconē dici. Nōnulli etiā
dixerūt hunc draconē a gigantib⁹ Mineruę obiectū eſſe cū eos
oppugnaret Mineruā uero arreptū draconē contortū ad ſidera
ieciſſe & ad ipſum axem cęli fixiſſe: Itaq; adhuc eum implicato
corpore uideri: ut nuper ad ſidera perlatum.

ARctophilax. De hoc fert̃ ut ſit Archas Caliſtonis
& Iouis filius: quem dicirur Licaon cum Iupiter
ad eum in hoſpitium ueniſſet cū alia carne conci/
ſum pro epulis appoſuiſſe. Studebat enim ſcire ſi
deus eſſet q̃ ſuū hoſpitium deſideraret: Quo facto
nō minori pęna eſt affectus. Nam ſtatim Iupiter mēſa proiecta
domum eius fulmine incendit. Ipſum autē in figuram lupi cō/
uertit. ad pueri membra collecta & cōpoſita i unū: dedit cuidā
ętholoꝝ alendū: q̃ adoleſceſcēs fact⁹ in ſiluis cū uenaret̃ inſcius

UVA. BHSC. IyR_103_1

uidit matrẽ in urſę ſpeciẽ cõuerſam: quã interficere cogitãs pſe
cutus eſt in iouis licei tẽplũ: quo & q acceſſiſſet mors pęna erat
archadũ lege. Itaqꝫ cũ utrũqꝫ neceſſe eſſet interfici. Iupiter eorũ
miſertus ereptos inter ſidera collocauit: ut ante diximus. Hic
autẽ e facto ſequẽs urſam pſpicit: & arctũ ſeruãs arctophilax eſt
appellat᷒. Nõnulli hũc dixerũt Icarũ erigones patrẽ cui ꝓpter
iuſticiã & pietatẽ exiſtimat liber pater uinũ & uitẽ & uuam tra
didiſſe ut oſtenderet hoĩb᷒ quõ ſereret: & quid ex eo naſceret:
& cũ eſſet natũ: id quõ uti oporteret: qui cũ ſeuiſſet uitẽ diligẽ/
tiſſime adminiſtrãdo floridã falce feciſſet: dicit hircus in uineã
ſe cõieciſſe & quę ibi tenerrima folia uideret decerpſiſſe: quo fa
cto Icarũ aĩo irato tuliſſe eũqꝫ interfeciſſe: & ex pelle ei᷒ utrẽ fe/
ciſſe ac uẽto plenũ ꝑligaſſe & ĩ mediũ mare ꝓieciſſe ſuoſqꝫ ſoda/
les circa eũ ſaltare coegiſſe: Itaqꝫ Eratoſthenes ait εἰκαρίο ϖοσί
ϖρο ταϖερίστρατον ὀχεσαρτο. Alii dicũt Icarũ cũ a libero pa
tre uinũ accepiſſet: ſtatim utres plenos ĩ plauſtrũ ĩpoſuiſſe. Hac
rę etiã Boetem appellatũ: qui cũ ꝑambulans Atticorũ fines pa/
ſtorib᷒ oſtenderet: nõnulli eorum auiditate pleni nouo genere
pot᷒ inducti ſomno cõſopiunt. Atqꝫ ut alii aliã ſe in partẽ reii/
ciunt ut ſemimortua mẽbra iactãtes: alia ac decebat loqueban/
tur. Reliqui eorũ arbitrati uenenũ ab Icaro datũ paſtorib᷒ ut eo
rũ pecora abigeret in ſuos fines Icarũ interfectũ in puteũ deie/
cerũt: ſed ut alii demonſtrant: ſecundũ arborẽ quandã defode/
runt. Qui autẽ obdormierãt experrecti cũ ſe nunq̃ meli᷒ quieſ
ſe faterent ac requirerẽt Icarũ ut ꝓ bñficio munerarẽt: interfe/
ctores ei᷒ animi cõſciẽtia ꝑmoti ſtatim ſe fugę mandauerũt: & ĩ
inſulã ętholorũ ꝑuenerũt: a quib᷒ ut hoſpites recepti domicilia
ſibi conſtituerũt. At Erigone icari filia ꝑmota deſiderio paren
tis cũ eũ nõ redire uideret ac pſequi eũ conaret: canis Icari: cui
Męra fuerat nomen ululãs ut obitũ dñi lachrymari uideret re/
dit ad erigonẽ: cui nõ minimã cogitatę mortis ſuſpitionẽ oſtẽ/
dit: Neqꝫ enĩ puella timida ſuſpicari debebat niſi patrẽ interfe/

UVA. BHSC. IyR_103_1

ctum qui tot dies ac menſes abeſſet. At canis ueſtem ei⁹ tenens dentibus ꝑducit ad cadauer: quod filia ſimulac uidit deſperata ſpe ſolitudine ac pauperie oppreſſa multis miſerata lachrymis: in eadē arbore: ſub qua parēs ſepult⁹ uidebat̄: ſuſpendio mortē ſibi cōſciuit: cui mortuę canis ſpiritu ſuo parentauit. Nōnulli hunc in puteū ſe deieciſſe dixerūt Anbigrū noīe. quare poſtea neminē ex eo puteo bibiſſe memorię tradiderūt. Quorū caſum Iupiter miſeratus in aſtris corpora eorū deformauit. Itaq; com/plures Icarū boetem Erigonē uirginē noīauerunt: de qua poſterius dicemus. Canē autē ſua appellatione & ſpecie caniculā dixerūt: quę a gręcis ꝙ an̄ maiorē canē exorit̄ Procyon appellatur. Alii hos a libero patre figuratos inter ſidera dicūt. Interim cū in finibus athenienſiū multę uirgines ſine cauſa ſuſpendio ſibi mortē conſciſcerent: quod Erigone moriēs erat pręcata ut eodē lęto filię Athenienſiū afficerent̄: quo ipſa foret obitura niſi Icari mortē pſecuti & eū forēt ulti. Itaq; cū id eueniſſet ut ante dixim⁹: petentibus eis: Apollo dedit rn̄ſum. Si uellent euentu liberari Erigonę ſatiſfacerēt. Qui ꝙ ea ſe ſuſpēderat: inſtituerūt: uti tabula interpoſita pēdēte funib⁹ ſe iactarēt: ut qui pendēs uēto mouerent̄. Quod ſacrificiū ſolenne inſtituerūt. Itaq; & priuatim & publice faciūt: & id aletidas appellāt: ꝙ eā patrē pſequentē cū cane ut ignotā & ſolitariā oportebat mendicā appellabāt quas gręci αλετιδασ nomināt. Pręterea canicula exoriens ęſtu eorū loca & agros fructib⁹ orbabat: & ipſos morbo affectos pęnas Icaro cū dolore ſufferre cogebat: ꝙ latrōes recepiſſet: quorū rex Ariſte⁹ Apollinis & cyrenes fili⁹ Acteonis tpe petiit a parente: quo pacto calamitate ciuitatē poſſet liberare: quē de⁹ iubet multiſ hoſtiis expiari Icari mortē & ab Ioue petere ut quo tpe canicula exoriret̄ dies quadraginta uentū daret qui ęſtū caniculę mederet̄. Quod iuſtū Ariſte⁹ cōfecit: & a ioue impetrauit ut Etheſię flarēt. q̄s nōnulli ętheſias dixerūt ꝙ quotannis certo tpe exoriunt̄ gręce ενιαυτοσ ann⁹ latine. Nōnulli

UVA. BHSC. IyR_103_1

etiā ęthcſias appellauerūt: ꝙ expoſtulatę ſūt a iupitre & ita con
ceſſę. Sed hoc ī medio relinquat᷑: ne nos oīa p̄ripuiſſe exiſtime
mur. Sed ut ad ꝓpoſitū reuertamur Hermippꝰ qui de ſideribus
ſcripſit: ait cererē cū iaſone lętus cū filio cōcubuiſſe: q̄ꝫobrē ful/
mine ꝑcuſſum: cōplures cū homero dixerūt. Ex his ut petelli/
des gnoſius hiſtoriaꝝ ſcriptor demōſtrat. Naſcūt᷑ filii duo Phy
lomeis & plutus quos negant inter ſe cōueniſſe. Nā plutū qui
ditior fuit nihil fratri ſuo de bonis cōceſſiſſe Phylomein autē
neceſſario adductū quodcūqꝫ habuit: eo boues duos emiſſe: &
ipſū primū plauſtrū fabricatū eſſe. Itaqꝫ arando & colendo agros
ex eo ſe aluiſſe: cuiꝰ matrē iratā inuentā ut arantē eū inter ſide/
ra cōſtituiſſe & boetē noīaſſe. Ex hoc autē Pareanta demōſtrat
natū q de pareas ſuo noīe pareos & oppidū parona appellauit.

C Orona. Hęc exiſtimat᷑ Ariadnę fuiſſe a libero pa/
tre inter ſidera collocata. Dicit᷑ enī in inſula Dia
cū Ariadnę libero nuberet: hāc primū muneri ac/
cepiſſe a Venere thoris: cū oēs dii ī eiꝰ nuptiis do/
na conferrent. Sed (ut ait qui cretica cōſcripſit)
quo tꝑe Liber ad minoa uenit: cogitans Ariadnē comprimere
hanc coronā ei muneri dedit: qua delectata: nō recuſauit cōdi/
tionē ſtupri. Dicit᷑ etiā a uulcano facta ex auro & indicis gēmis
ꝑ quas thęſeus exiſtimat᷑ de tenebris labyrinthi ad lucē ueniſſe
ꝙ aurū & gēmę in obſcuro fulgore luminis efficiebāt. Qui ar
golica ſcripſerūt hanc afferūt cauſā: ꝙ liber cū impetraſſet a pa/
rente: ut Semelē matrem ab inferis reduceret: & querēs ad eos
deſcenſionē: & ad arguiorū fines ꝑueniſſet: obuiū ei quendam
factū noīe Hypolipnū hoīem dignū huiꝰ ſęculi: qui petēti Libe
ro: deſcenſionē monſtrauit: Hunc autē cū uidiſſet hypolipnus
puerū ętate: mirāda corꝑis pulchritudine reliquis preſtantem:
mercedē petiiſſe ab eo: quę ſine detrimēto eiꝰ daret᷑. Liberū aūt
matris cupidū: ſi eā reduxiſſet iuraſſe: ꝙ uellet ſe facturū: ita tn̄
ꝙ deus hoī impudēti iuraret ꝓ quo hypolipnꝰ deſcenſū mon/

UVA. BHSC. IyR_103_1

8

ſtrauit.Igiᷓ cũ Liber ad eũ locũ ueniſſet:& uellet deſcẽdere: co/
ronã quã a uenere acceperat:depoſuit in eo loco: qui ꝓfanus ẽ
e facto appellatꝰ. Noluit enĩ ſecũ ferre ne ĩmortale donũ mor/
tuorũ tactu coninqnareᷓ:qui cũ matrẽ incolumẽ reduxiſſet: co
ronã diciᷓ ĩ aſtra collocaſſe ut ęterna memoria noĩs efficereᷓ.
Alii dicũt hãc coronã Theſei eſſe: & hac re ꝓpter eũ collocatã
Nã qui diciᷓ in aſtris Engonaſin: is Theſeus eſſe exiſtimaᷓ: de
quo poſterius plura dicemꝰ. Diciᷓ enĩ cũ Theſeus Cretã ad mi
noa cũ ſeptẽ uirginibꝰ & ſex pueris ueniſſet Minoa de uirgini
bus Acrioboeã quandã noĩe:candore corpis inductũ: compri
mere.uoluiſſe : qđ cũ Theſeus paſſurũ ſe negaret: ut q neptuni
filius eſſet:ualeret cõtra tyrãnũ: ꝓ uirginis incolumitate decer
tare. Itaq; cũ nõ iã de puella:ſed de Theſei genere cõtrouerſia
facta fuiſſet:utrũ is neptuni filiꝰ eſſet:nec ne:diciᷓ Minos ãnu/
lũ aureũ de digito ſibi detraxiſſe:& in mare ꝓieciſſe:quẽ refer/
re iubet Theſea:ſi uellet ſe credi Neptuni filiũ eſſe.Se enim ex
Ioue ꝓcreatũ:facile poſſe declarare.Itaq; cõprecatꝰ patrẽ: petiit
aliqd: ut ſatiſfaceret ſe ex eo natũ : ſtatimq; tonitruũ & fulgorẽ
cęli:indiciũ ſignificatiõis feciſſe.Sili de cauſa Theſeus ſine ulla
ꝑcatione: aut religiõe parẽtis:in mare ſe ꝓiecit:quem cõfeſtim
delphinũ magna multitudo mari ꝓuoluta:leniſſimis fluctibus
ad Nereidas ꝑduxit:a quibꝰ annulũ Minois & a Thetide coro
nam:quã nuptiis a Venere muneri accepat:retulit:cõpluribus
lucentẽ gẽmis. Alii aũt a Neptuni uxore accepiſſe dicũt co/
ronã: & Ariadnę Theſeus dono diciᷓ dediſſe: cũ ei ꝓpter uir/
tutẽ & animi magnitudinẽ uxor eſſet cõceſſa:hanc autem poſt
Ariadnes mortẽ:Liberũ inter ſidera collocaſſe.

E Ngonaſin. Hũc Eratoſthenes herculẽ dicit: ſupra
draconẽ collocatũ: de quo ante diximꝰ:eũq; para
tũ:ut ad decertandũ:ſiniſtra manu pellem leonis:
dextra clauã tenentẽ : conaᷓ interficere draconẽ:
Heſpidũ cuſtodẽ:qui nũq; oculos apuiſſe: ſomno

b

UVA. BHSC. IyR_103_1

coact⁹ exiſtimat̃: quo magis cuſtos eſſe demonſtrat̃. De hoc etiã Paniaſtis in Heraclea dicit. Horũ igit̃ pugnã Iupiter admirat⁹: inter aſtra cõſtituit. Habet enĩ draco caput erectum: Hercules aũt dextro genu nixus: ſiniſtro pede capitis ei⁹ dextrã ptẽ op/primere conat̃: dextra manu ſublata ut feriẽs: ſiniſtra ꝓiecta cũ pelle leonis ut is q̃ꝫ maxime dimicãs appareat: & ſi q ſit hic negatus. Arat⁹ quicq̃ꝫ poſſe demõſtrare: tñ conabimur ut aliquid uериſile dicam⁹. Arat⁹ autẽ: ut ſupra dixim⁹: hũc Cethea licaonis filiũ: Megiſt⁹ patrẽ dicit eſſe: q uidet̃ ut lamentãs filiã: ĩ urſę figurã cõuerſam: genu nixũ: palmas aduerſas tendere ad cęlum ut eã ſibi dii reſtituãt. Hegelſena autẽ Theſea dixit eſſe: qui troezene ſaxũ extollere uidet̃: qd exiſtimat̃ Egęus ſub eo ſaxo elopiũ enſem poſuiſſe: & ęthre Theſei matri p̃dixiſſe: ne añ: eũ athenas mitteret q̃ꝫ lapide ſublato: ſua uirtute potuiſſet gladiũ referre. Iatq; niti uidet̃: q̃ꝫ altiſſime põt: ut extollat. Hac etiã de cauſa nõnulli lyrã: quę ꝓxima eſt ei ſigno collocata: Theſei eſſe dixerũt: qd ut erudit⁹ omniũ artiũ. Lyrã quoq; didiciſſe uidebatur. Id quoq; Anacrion dicit. Alii dicunt Thamirim a muſis excęcatũ: ut ſupplicẽ ad genua iacẽtẽ. Dicũt alii Orphea a thraciis mulierib⁹ interfici ꝙ uiderit liberi patris initia. Aeſchillus autẽ in fabulis: quę inſcribunt̃ ꝓmetheos hymenos: Herculem ait eſſe: nõ cũ dracone: ſed cũ ligurib⁹ depugnãtẽ. Dicit enĩ quo tp̃e Hercules ab gerione boues abduxerit: ĩterfeciſſe p ligurũ fines: quos conatos ab eo abducere pecus: man⁹ cõtuliſſe: & q̃ꝫ plures eorũ ſagittis cõfixiſſe. Sed poſtq̃ꝫ herculi tela deficerẽt: multitudine barbaroꝝ & inopia armorũ defeſſũ. ſe ingeniculaſſe: multis iã uulnerib⁹ acceptis. Iouẽ aũt miſertũ filii: curaſſe ut circa eũ magna copia lapidũ eſſet: quib⁹ ſe herculẽ defẽdiſſe & hoſtes fugaſſe. Ita Iouẽ in ſimilitudinẽ pugnantis: inter ſidera cõſtituiſſe. Hunc etiã nõnulli hyſiona brachiis uinctis eſſe dixerunt: ꝙ uim Iunoni uoluerit afferre. Alii ꝓmethea: in monte caucaſi uinctum:

UVA. BHSC. IyR_103_1

9

LYra autẽ inter aſtra conſtituta eſt. Hac (uti Erato/ſthenes ait) de cauſa ꝙ in initio a Mercurio factã de teſtudine Orpheo eſt tradita: qui Caliopes & oe agri filiꝰ: eius rei maxime ſtudioſus. Itaqꝫ exiſtimatᷣ ſuo artificio feras etiam ad ſe audiẽdi cauſa allicuiſſe: qui querẽs uxoris Euridices mortẽ ad inferos deſcẽdiſſe exiſtimatᷣ: & ibi deorũ progeniem ſuo carmine laudaſſe: pręter liberũ patrem: hunc enim obliuione ductus: prętermiſit ut oeneus in ſacrificio dianã. Poſtea igitᷣ Orpheus ut etiã plures dixerũt: in Olympo monte: qui macedoniã diuidit a thracia. Sed ut Eratoſthenes ait: ĩ planceo ſedẽs: cũ cantu delectaretᷣ dicitᷣ: ei Liber baccas obieciſſe: quę corpus eiꝰ diſcerperẽt interfecti. Sed alii dicũt ꝙ initia Liberi ſit ſpeculatꝰ: id ei accidiſſe Muſas aũt collecta mẽbra ſepulturę mãdaſſe: & lyrã quo maxime potuerũt bñficio: illiꝰ mẽorię cauſa figuratã ſtellis inter ſidera cõſtituiſſe Apollinis & Iouis uolũtate: ꝙ Orpheꝰ apollinem maxime laudaret. Iupiter uero filio bñficiũ cõceſſit. Alii aũt dicũt Mercuriũ cũ ꝑmũ lyrã feciſſet: ĩ Cylleno mõte Arcadię: ſeptẽ chordas ĩſtituiſſe: ad atlanticũ numeꝝ: ꝙ maia una ex illaꝝ nũero eſſet: quę mercurii ẽ mater. Deinde poſtea: cũ Apollinis boues abegiſſe deꝑhenſꝰ ab eo: quo ſibi faciliꝰ ignoſceret: petẽti Apollini ut liceret ſibi ſe dicere: ĩueniſſe lyrã cõceſſit: & ab eo uirgulã quãdã muneri accepit: quã mãu tenẽs Mercuriꝰ: cũ ꝓficiſceretᷣ in arcadiã: & uidiſſet duos dracones: inter ſe cõiuncto corꝑe: aliũ aliũ appetere: ut q dimicare inter ſe uiderẽtᷣ: uirgulã inter utrũqꝫ ꝓiecit. Itaqꝫ diſceſſerũt: quo facto eã uirgulã pacꝭ cã dixit eſſe cõſtitutã. Nõnulli etiã: cũ faciũt caduceos: duos dracones ĩplicatos uirgula faciunt: ꝙ initiũ Mercurio fuerat pacis Eius exẽplo: & athletę & ĩ reliqs eiuſmodi certationibꝰ: uirgula utuntᷣ. Sed ut ad ꝓpoſitũ reuertamur. Apollo lyrã acceptã dicitᷣ orphea docuiſſe: & puſtqꝫ ipſe cytharã ĩuenerit: illi lyra conceſſiſſe. Nõnulli dixerũt: uenerẽ cũ ꝓſerpina ad iudiciũ Iouis

UVA. BHSC. IyR_103_1

uenisſe:cui earũ Adonin cõcederet: quib⁹Caliopen a Ioue da/
tam iudicē:quę muſa Orphei ē mater. Itaqꝫ iudicaſſe:uti dimi/
diā partē anni earũ unaquęqꝫ poſſideret. Venerē autē indigna/
tam:ut nõ ſibi ꝓpriũ cõceſſiſſet:obieciſſe oibus: quę in thracia
ſũt mulierib⁹:ut orphea amore inductę:ita ſibi quęqꝫ appeteret
ut mēbra eius diſcerperēt:cui⁹ caput in mare de monte perlatũ
fluctib⁹in inſulā leſbon eſt reiectũ:qđ ab his ſublatũ &ſepultu/
rę ē mandatũ:ꝓ quo bñficio ad muſicā artē ingenioſiſſimi exi/
ſtimant̄ eſſe. Lyra autē a muſis(ut ante dixim⁹)inter aſtra cõſti
tuta eſt. Nõnulli ꝙ orpheus cũ primus puerilē amorē induxe/
rit mulierib⁹uiſũ contumeliā feciſſe: & hac re ab eis interfectũ.

OLorem:hũc gręci Cignũ appellant quem cõplures
ꝓpter ignotā hiſtoriā illis cõmuni genere auium
Ornim noīauerũt: de quo hęc memorię ꝓdita eſt
cauſa. Iupiter cũ amore induct⁹:Nemeſin diligere
cępiſſet:neqꝫ ab ea : ut ſecũ cubaret impetrare po/
tuiſſet:hac cogitatiōe amore ē liberat⁹. Iubet enī Venerē aqui/
lę ſimulatā:ſeſeque ipſe ī olorē cõuerſus ut aquilā fugiēs ad Ne
meſin fugit:& ī ei⁹gremio ſe collocauit:quē Nemeſis nõ aſper/
nata amplexũ tenēs:ſomno ē cõſopita : quā dormientē Iupiter
cõpreſſit. ipſe aũt auolauit:& qa ab hoīb⁹alte uolans cęlo uide/
bat̄:inter ſidera dictus ē eſſe cõſtitut⁹:qđ ne falſũ uideret̄. Iupi/
ter e facto eũ uolantē & aquilā cõſequentē collocauit in mũdo
Nemeſis aũt ut quę auiũ generi eſſet iũcta: menſib⁹actis ouum
ꝓcreauit:qđ Mercuri⁹auferēs:detulit ſpartā:& lędę ſedēti ꝓie/
cit ī gremiũ:ex quo naſcit̄. Helena:cęteris corꝑis ſpecie pręſtās
quā lęda ſuā filiā noīauit. Alii aũt cũ lęda Iouē cõcubuiſſe in
olorē cõuerſum:de quo in medio relinquimus.

CEpheus. Hũc Euripedes cũ cęteris:phoenicis filiũ
ęthiopũ regē eſſe demonſtrauit. Andromedę pa/
trē:quā ceto ꝓpoſitā notiſſimę hiſtorię dixerunt.
Hanc aũt perſcũ a ꝑiculo liberatā uxorē duxiſſe:

UVA. BHSC. IyR_103_1

itaqꝫ ut totum genus eorũ perpetuo maneret: ipſum quoqꝫ Cephea inter ſidera ſuꝑiores numeraſſe.

CAſſiopeia. De hac Euripedes & Sophocles: & alii plures dixerunt: ut gloriata ſit: ſe forma nereidas pręſtare: ꝓ quo facto inter ſidera ſedens in ſiliquaſtro cõſtituta eſt: quę ꝓpter impietatẽ uertente ſe mũdo reſupinato capite ferri uidet.

ANdromeda. Dicit Mineruę bñficio inter aſtra collocata ꝓpter Perſei uirtutẽ. ꝙ eã Ceto ꝓpoſitam a ꝑiculo liberarat. nec enĩ ab ea minorẽ animi beniuolẽtiã ꝓ bñficio accepit. Nã neqꝫ pr̃ Cephe⁹ neqꝫ Caſſiopeia mater ab ea potuerũt ĩpetrare: quin parentes ac patriã relinquens perſea ſequeret. Sed de hac euripedes hoc eodẽ noĩe fabulam cõmodiſſime ſcribit.

PErſeus: Hic nobilitatis cauſa & ꝙ ĩuiſitato genere concubitionis eẽt natus ad ſidera dicit ꝑueniſſe. q̄ miſſus a Polydecte magnetis filio ad gorgonas a Mercurio q̄ eũ dilexiſſe exiſtimat Talaria & petaſum accepit. Pręterea galeã qua indut⁹ ex aduerſo nõ poterat uideri. Itaqꝫ gręci galeam dixerunt eſſe: nõ ut quidam inſcientiſſime interpretant eum Orci galea uſum: quę res nemini docto põt ꝓbari. Fert etiã a Vulcano falcẽ accepiſſe ex adamante facta qua Meduſam Gorgonã interfecit: quod factũ nemo conſcripſit. Sed ut ait ęſchylus Tragędiarũ ſcriptor in Phorcis. Igrcę fuerunt Gorgonũ cuſtodes: de quo in primo libro Genealogiarũ ſcripſimus: quę utręqꝫ uno oculo uſę exiſtimant. Et ita ſuo quęqꝫ tꝑe accepto oculo uigilias ęgiſſe. Hunc Perſeus una earũ tradẽte exceptum in paludẽ tritonida ꝓiecit. Itaqꝫ cuſtodib⁹ excecatis facile gorgonã ſomno conſopitã interfecit: Cuius caput Minerua in pectore dicit habere collocatũ. Euemerus quidem Gorgonam a Minerua dicit interfectã. De qua alio tempore plura dicemus.

UVA. BHSC. IyR_103_1

HEniochus. Hūc nos aurigā latine dicimꝰ noīe Eri/
chthoniū ut Eratoſthenes monſtrat: quē Iupiter
cū uidiſſet primū inter hoīes equos & quadrigas
iunxiſſe: admiratus eſt ingeniū hominis ad ſolis
inuēta acceſſiſſe. ꝙ is pͥnceps quadrigis inter deos
ē uſus: ſed Erichthoniꝰ & quadrigas ut ante diximꝰ & ſacrificiū
Mineruę & templū in arce Athenienſium primus inſtituit: de
cuius ꝓgenie Euripedes ita dicit Vulcanū Mineruę pulchritu
dine corpis inductū petiiſſe ab ea: ut ſibi nuberet neq; īpetraſſe
& cępiſſe Mineruā ſeſe occultare ī eodē loco: q ꝓpter Vulcani
amorē Epheſtiꝰ ē appellatꝰ.: quo ꝑſecutū Vulcanū ferunt cępiſſe
ei uim afferre. & cū plenꝰ cupiditatis ad eā ut cōplexui ſe appli/
caret repulſus effudit in terrā uoluptatē. Quo minerua pudore
ꝑmota pede puluerē iniecit. Ex hoc aūt naſcitᷣ Erichthoniꝰ an/
guis: q ex terra & eorū diſſentiōe nomē poſſedit. Eū dicitᷣ Mi/
nerua ī ciſtella quadā ut myſteria cōtectū ad ericthei filias detu
liſſe & his dediſſe ſeruandū: qbꝰ interdixit ne ciſtulas aperiret.
Sed ut hominum eſt natura cupida ut eo magis appetant quo
interdicatᷣ. ſępius uirgines ciſtellā aperuerūt & anguē uiderunt
Quo facto inſania a Minerua iniecta de arce athenienſiū ſe ꝑci
pitauerūt. Anguis aūt ad Mineruę clypeū cōfugit & ab ea ē edu
catus. Alii aūt anguina tantū crura habuiſſe Erichthoniū di/
xerūt: eūq; primo tpe adoleſcētię ludos Mineruę Panathenea
fecit: ſe & ipſū q̄drigis cucurriſſe. ꝓ quibꝰ factis inter ſidera dicitᷣ
collocatꝰ. Nōnulli q de ſideribꝰ ſcripſerūt: hūc natiōe Argeū
Orſilochū noīe: primū quadrigarū inuentorē eſſe dixerūt & ꝓ
inuentiōe ſiderū locū poſſediſſe. Alii autē hūc Mercurii filiū
ex Elicia natū noīe Mirtilū Oenomai aurigā diffinierūt: cuius
poſt notā oībus mortē parens corpus in mūdo cōſtituiſſe exi/
ſtimatᷣ. Huius in humero ſiniſtro capra inſtare & in manu ſini/
ſtra hędi uidentᷣ formati: De quibꝰ nōnulli ita dicunt. Olenum
quendā fuiſſe nomine Vulcani filium. Ex hoc duas nymphas

UVA. BHSC. IyR_103_1

ęga & elicen natas: quę Iouis fuerunt nutrices. Alii autē ab his etiā urbes quaſdā appellari dixerūt & Olenon in Aulide. Eli/cen aūt in Peloponeſſo. & aegam in Emonia nominari: de qui/bus homerꝰ in Illiados ſcđo dicit. Parmenſeꝰ aūt ait Meliſſea quendā fuiſſe cretę regē. ad eiꝰ filias Iouē nutriendū eſſe delatū quę qđ lac non habuerit caprā ei admiſiſſe Amaltheā noīe quę eū dicit educaſſe. Hāc aūt geminos hędos ſolitā eſſe ꝓcreare: & fere eo tpe pepiſſe: quo Iupiter nutriendus eſt allatꝰ. Itaqꝫ ꝓpter bñficiū matris & hędos quoqꝫ dicit inter ſidera collocaſſe. hos aūt hędos Cleoſtratꝰ tenediꝰ dicit primꝰ inter ſidera oſtendiſſe.

Muſeus autē dicit Iouis nutrices Athemidē & Amaltheam nymphas: quibꝰ eū mater ops tradidiſſe exiſtimat. Amaltheam aūt habuiſſe caprā quandā ut in delitiis quę Iouē aluiſſet. Nō nulli etiā ęgam ſolis filiā dixerūt: multo candore corpis p̄ſtan/tem: cui cōtrariꝰ pulchritudini horribilis aſpectꝰ exiſtebat: quo Tytanes ꝑterriti petierūt a terra ut eiꝰ corpus obſcurarent. quā terra ſpecu quodā celaſſe dicit ī inſula crete: quę poſtea Iupitris fuiſſe nutrix. ut añ oñdimꝰ demonſtrat. Sed cum Iupiter fidens adoleſcētia bellū contra Tytanas appararet: rñſum eſt ei ſi uin/cere uellet ut ęgos pelle tectus & capite Gorgonis bellū admi/niſtraret: quam ęgida gręci appellauerūt. Itaqꝫ facto eo qđ ſupra declarauimꝰ. Iupiter Tytanas ſuperans regnū ē adeptus & reliq oſſa ęgos caprina pelle cōtecta aīa donauit & ſtellis figuratā me/morię cōmendauit. & poſt ea qbꝰ ipſe uicerat tectꝰ Mineruę cō/ceſſit. Euemerꝰ ait ęgam quandā fuiſſe Panos uxorē: eā com/preſſam a Ioue pepiſſe: quē uiri ſui panos diceret filiū. Itaqꝫ pue/rū ęgipā. Iouē uero ęgiochū dictū: qui ꝙ eū diligebat plurimum inter aſtra caprę figura memorię cauſa collocatū.

OPhiulcus qui apud nr̃os ſcriptores anguitenēs dictus eſt ſupra ſcorpionē cōſtitutꝰ tenēs manibꝰ an/guem mediū corpus eiꝰ implicantē. Policeus aūt Hiodius hūc Phorbanta nomīe demonſtrat: qui

UVA. BHSC. IyR_103_1

hiodiis auxilio maximo fuiſſe demonſtrat᷑. Nā cū in eorū inſu/
lam ſerpentiū multitudine occupatā ciues Ophiuſſam appellaſ
ſent & in ea multitudine ferarū draco fuiſſet ingenti magnitu/
dine qui plurimos eorū interfeciſſet & patria deniq; deſerta ca
rere coegiſſet: dicit᷑ Phorbas Triopę fili⁹ ex hyſocla Mirmido/
nis filia natus eo tēpeſtate delatus: oēs feras & eū draconē in/
terfeciſſe: quę cū maxīe Apollini dilect⁹ eſſet locat⁹ ī cęlo inter/
ficiēs draconē laudis & memorię cauſa uideat᷑. Itaq; hiodii quo
tienſcūq; a littore longi⁹ ꝓdeunt claſſes prius ſacrificant. Phor/
bantis aduētu ut illi⁹ talis euent⁹ inopinatę uirtutis accidat ci/
uibus qualis inſciū Phorbāta futurę laudis ad ſidera glorię ꝑtu
lit caſus. Cōplures etiā aſtrologi hūc ęſculapiū finxerūt: quē
Iupiter Apollinis cauſa inter aſtra collocauit. Aeſculapi⁹ enī cū
eſſet inter hoīes & tantū medicina cęteris ꝓ̄ſtaret: ut nō ſatis ei
uideret᷑ hominū dolores leuare: niſi etiā mortuos reuocare ad
uitā nouiſſet: fert᷑ Hippolytū q̄ iniq̄tate nouercę & inſcitia parē
tis erat interfectos ſanaſſe. Ita Eratoſthenes dicit. Nonnulli
Glaucū Minoos filiū: ei⁹ opa reuixiſſe dixerūt: ꝓ quo ut pecca
to Iouē domū ius fulmine incēdiſſe. Ipſū uero ꝓpter artificiū &
Apollinē ei⁹ patrē inter ſidera anguē tenentē cōſtituiſſe. ut qui
dam dixerūt. hac de cauſa anguē tenere dicit᷑: ꝙ cū Glaucū co/
geret᷑ ſanare cōcluſus quodam loco ſecreto bacillū tenēs manu
cū q̄d ageret: cogitaret: dicit᷑ anguis ad bacillū ei⁹ arrepſiſſe: quē
Aeſculapi⁹ mente cōmotus interfecit bacillo fugientē feriēs ſe
pius. Poſtea fert᷑ alter anguis eodē ueniſſe ore ferēs herbā & in
caput ei⁹ impoſuiſſe quo facto loco fugiſſe. quare Aeſculapium
uſum eadē herba Glaucū reuixiſſe. Itaq; anguis & ī Aeſculapii
tutelā & in aſtris dicit᷑ collocat⁹ qua cōſuetudine ducti poſteri
ei tradiderūt ut reliq̄ medici anguibus uterent᷑.

SAgitta. Hanc unā de herculis telis eē demōſtrant
qua aquilā dicit᷑ interfeciſſe quę iecinora Prome/
thei fert᷑ exediſſe. de quo plurib⁹ uerbis dicere nō

uidet̃ inutile. Antiq̄ cũ maxima cerimonia deorũ ĩmortaliũ ſa/
crificia adminiſtrarēt: ſoliti ſũt totas hoſtias in ſacrorũ cõſume/
re flãma. Itaq; cũ ꝓpter ſũptus magnitudinē ſacrificia pauperib⁹
nõ cõtingerēt. Prometheus q ꝓpter excellentiã ingenii mirã:
hoĩes finxiſſe exiſtimat̃: recuſatiõe dicit̃ ab Ioue impetraſſe ut
partē hoſtię in ignē cõmuni icerēt partē in ſuo conſumerēt uſu
Idq; poſtea cõſuetudo firmauit: qđ cũ facile a deo nõ ut ab hoĩe
auaro impetraſſet. Ipſe Prometheus ĩmolat tauros duos. quoꝝ
primũ iocinora cũ in ara poſuiſſet: reliquã carnē ex utroq; tau/
ro in unũ compoſitã: corio bubulo texit. Oſſa autē quę circum
fuerũt reliqua pelle cõtecta ĩ medio collocauit & Ioui fecit po/
teſtatē. ut quã uellet eorũ cõſumeret partē. Iupiter aũt & ſi non
ꝓ diuina fecit cogitatiõe nec ut deũ licebat oĩa qui debuit an/
te ꝓuidere. Sed qm̃ credere inſtituim⁹ hiſtoriis decept⁹ a Pro/
metheo utrũq; putãs eſſe taurũ delegit oſſa ꝓ ſua dimidia p̄te.
Itaq; poſtea in ſolēnib⁹ & religioſis ſacrificiis carne hoſtiarũ cõ
ſumpta: reliquã quę pars fuit deorũ eodē igni cõburunt. Sed ut
ad ꝓpoſitũ reuertamur Iupiter cũ factũ reſciſſet: aĩo ꝑmoto mor
talibus eripuit ignē. ne Promethei gratia plus deorũ poteſtate
ualeret. neue carnis uſus utilis hoĩbus uideret̃ cũ coqui nõ poſ
ſet. Prometheus aũt cõſuetus inſidiari ſua opa ereptũ mortali/
bus ignē reſtituere cogitabat. Itaq; cęteris remotis deuenit ad
Iouis ignē quo diminuto & in ferulam cõiecto: lętus ut uolare
nõ currere uideret̃ ferulam iectans ne ſpũs interclusus uaporis
extingueret in anguſtia lumē. Itaq; hoĩes adhuc plerũq; q leti/
cię fiũt nũcii celerrime ueniũt. Pręterea totã a certatiõe ludorũ
curſorib⁹ inſtituerũt ex Promethei conſuetudine ut currerent
lampadē iactãtes. Pro quo iupiter facto mortalib⁹ parē gratiam
referēs mulierē tradidit his quã in uulcano factã deorũ uolũta/
te oĩ munere donauit. Itaq; Pandora ē appellata. Prometheum
aũt in monte Scythie noĩe Caucaſo ferrea cathena uinxit: quē
alligatũ ad triginta milia annorũ ęſchylus tragoediarũ ſcriptor

UVA. BHSC. IyR_103_1

dixit: Pręterea admiſit ei aquilã: quę aſſidue noctu renaſcentia iacinora exeſſet. Hãc aũt aquilã nõnulli ex typhõe & echione natã: Alii ex terra & Tartaro Cõplures a uulcano factã. Hũc cõplures Carnabutã dixerũt noĩe: getharũ regẽ qui ſunt in myſia regione fuiſſe: qui eodẽ tp̃e regno eſt potitus: quo primũ ſemina frugũ mortalib⁹ tradita eſſe exiſtimant̃. Ceres enĩ cũ ſua bñficia largiret̃ hominib⁹ Tripthbolomũ cuius ipſa fuerat nutrix ĩ curru draconũ collocatũ: qui primus hominũ una rota dicitur uſus: ne curſu moraret̃ iuſſit omniũ nationũ agros circuentẽ ſemina partiri: quo facilius ipſi poſteriq; eorũ a fero uictu ſegregarent̃. qui cum p̄ueniſſet ad eum quem ſupra diximus getharꝫ regem ab eo primũ hoſpitaliter acceptus. Deinde nõ ut beneficiis aduena & ĩnocens ſed ut crudeliſſim⁹ hoſtis inſidiis capt⁹ aliorũ dum paratus eſt ꝑducere ſuã pene p̄didit uitam. Carnabutę enim iuſſu cum draco unus eorũ eſſet interfectus ne cum Tripthbolomus ſenſiſſet inſidias parari currus preſidiũ ſibi conſtituere ſperaret Ceres eo ueniſſe & erepto adoleſcenti currum dracone altero ſubiecto reddidiſſe. Regem ꝓ cępto maleficio pęna nõ mediocri affeciſſe. Hegeſianax dicit Cererẽ memorię hominũ cauſa ita carnabuta ſiderib⁹ figuraſſe: manib⁹ tenentem ut interficere dracone exiſtimet̃: qui ita uixerat acerbe ut iocũdiſſimã ſibi cõſciſceret mortẽ. Alii autẽ herculẽ eſſe demonſtrant: in Lydia apud flumen Sagarim: anguẽ interficientẽ qui & hoĩes cõplures interficiebat & ripam frugibus orbabat: Pro quo facto a regina Omphale quę ibi regnabat multis ornatum munerib⁹ argos remiſſum. Ab Iupitre uero propter fortitudinem inter ſidera collocatũ. Nõnulli etiã Triopã Theſſalorũ regem dixerũt eſſe. qui cũ ſuũ domiciliũ tegere conaretur Cereris ab antiquis collocatũ diruit templũ. Pro quo facto a cerere fame obiecta nũq; poſtea frugib⁹ ullis ſaturari potuiſſe exiſtimat̃. Nouiſſime ꝓpe ad t̃minũ uitę dracõe obiecto mala plurima p̄peſſus aliqñ mortẽ adept⁹ inter aſtra Cereris uolũtate eſt

UVA. BHSC. IyR_103_1

cõſtitutꝰ. Itaqꝫ adhuc uidet̃ eũ draco circũplexꝰ ęterna merentẽ
afficere pęna. Policeus aũt Vulcani factã manibus demõſtrat
aĩamqꝫ ei ab Ioue traditã dicũt. Sed eiꝰſolutiõe hęc memorię ꝓ
dita eſt cã. Cũ Iupiter Thetidis cõnubiũ pulchritudine corpis
inductꝰpeteret neqꝫ a timida uirgine ĩpetraret: neqꝫ eã rẽ minꝰ
efficere cogitaret: illo tp̄e parcę cecinisſe feruntur fata quę ꝑfici
natura uoluit rerũ: Dixerũt enĩ quicũqꝫ Thetidis fuiſſet maritꝰ
eius filiũ patria fore laude clariorẽ: qꝺ Prometheus nõ uolũta/
te ſed neceſſitudine uigilãs auditũ Iupitri nũciauit: qui ueritus
ne id qꝺ ipſe ſaturno patri feciſſet in ſiliꝰ cã: ne patris regno pri
uatus cogeret̃: deſtitit Thetim uelle ducere uxorẽ: & Prome/
theo ꝓ bñficio meritã rettulit grãm eũqꝫ uincul̾ liberauit. neqꝫ
qꝺ illi fuerat iuratꝰremiſit uacuũ oĩ alligatiõi futurũ. Sꝫ mẽorię
cã ex utraqꝫ re hoc eſt lapide & ferro ſibi digitũ uincire iuſſit. q̄
cõſuetudine hoĩes uſi quo ſatiſfacere prometheo uiderent̃ an/
nulos lapide & ferro cõcluſos hr̄e cęperũt. Nõnulli etiã coronã
habuiſſe dixerũt: ut ſe uictorẽ ĩpune peccaſſe diceret. Itaqꝫ ho/
mines ĩ maxima lętitia uictoreſqꝫ coronas hr̄e conſtituerũt. Id
exercitatiõibꝰ & cõuiuiis ꝑſpicere licebit. Sed opinio ad initiũ
ẽ & interitũ aquilę reuertamur. Hercules miſſus ab Eutiſteo ad
heſperidũ mala neſciꝰuię deuenit ad promethea quẽ in caucaſo
monte uinctũ ſupra diximꝰ. A quo uia demõſtrata uictoria dũ
iter facere cõtendit ut & draconẽ de quo añ diximꝰ interfectũ
diceret & gratiã ꝓ bñficio redderet. Nã confeſtim honorẽ quẽ
potuit reddidit merẽti. Qua dimiſſa hoĩes ĩſtituerũt ut hoſtiis
ĩmolatis iocinora cõſumerẽt in deorũ altaribꝰut ſaturare eos ꝑ
uiſceribꝰPromethei uiderẽt̃. ut Eratoſthenes aũt de ſagitta de/
mõſtrat hac Apollo Cyclopas interfecit q̄ fulmẽ Iouis fecerunt
quo Aeſculapiũ interfectũ cõplures dixerũt. Hãc aũt ſagittã in
hyꝑboreo mõte Apollinẽ defodiſſe cũ aũt Iupiter ignorauerit
filio ipſã ſagittã uento ad Apollinẽ ꝑlatã cũ frugibꝰ quę eo tp̄e
naſcebant̃. Hanc ergo ob cauſam inter ſidera demonſtrat̃.

UVA. BHSC. IyR_103_1

AQuila hęc quę dicit᷑ Ganimedē rapuiſſe & amanti
Ioui tradidiſſe. hanc etiam Iupiter primus ex auiū
genere delegiſſe ſibi exiſtimat᷑: quę ſola tradita eſt
memorię: cōtra ſolis oriētis radios contēdere ua/
lere. Itaq; ſup a quariū uolare uidet᷑. Hūc enī cōplu
res Ganymedē eſſe finxerūt. Nōnulli etiā dixerunt Meropē
quendā fuiſſe: qui Coam inſulā tenuerit regno: & a filię nomīe
Coon: & hoīes ipſos a ſe: meropas appellaret. Hūc autē habuiſ/
ſe uxorē: noīe Ethemeā genere Nympharū ꝓcreatā: quę cū de/
ſierit colere. Dianā ab ea ſagittis figi cępit. Tandē a ꝓſerpina ui
uam ad inferos arreptā eſſe. Meropen aūt deſiderio uxoris per
motū: mortē ſibi cōſciſcere uoluiſſe. Iunonē autē miſertā eiꝰ: in
Aquilā corpꝰ eiꝰ cōuertiſſe: & inter ſidera cōſtituiſſe: ne ſi hoīs
effigie eū collocaret: nihilominꝰ memoriā tenens: cōiugis deſi/
derio moueret᷑. Agloſthenes aūt qui naxica ſcripſit: ait Iouē
Cretę ſurreptū. naxū delatū. & ibi eſſe nutritū. ꝗ poſtq; ꝑuene/
rit ad uirilē ętatē & uoluerit bello laceſcere titanas. ſacrificanti
ei aquilā auſpicatā. quo auſpicio uſum eſſe. & eā inter aſtra col/
locaſſe. Nōnulli etiā dixerūt Mercuriū. alii aūt Anapladem
pulchritudine ueneris ductū in amorē incidiſſe: & cū ei copia
nō fieret animū ut cōtumelia accepta defeciſſe. Iouē autē miſer
tum eiꝰ. Cum Venus Acheloo flumine corpus ablueret miſiſſe
aquilā quę ſociū eiꝰ in amitenea ęgyptioꝝ delatū Mercurio tra
deret: quē ꝑſequens Venus ad cupientem ſui ꝑuenit: qui copia
facta ꝓ bn̄ficio aquilam in mūdo collocauit.

DElphin. Hic qua de cauſa ſit inter aſtra collocatus
Eratoſthenes ita cū cęterꝭ dicit. Neptunū quo tp̄e
uoluerit Amphitricē ducere uxorē: & illa cupiēs
ſeruare uirginitatē. fugerit ad atlanta. cōplures eo
queſitū dimiſiſſe. In his & delphina quendā noīe
qui ꝑuagatus inſulas: aliquando ad uirginē ꝑuenit eiq; ꝑſuaſit
ut nuberet Neptuno: & ipſe nuptias eoꝝ admīſtrauit. Pro quo

UVA. BHSC. IyR_103_1

facto:inter ſidera delphini effigiẽ collocauit.Et hoc amplius:q̃
Neptuno ſimulachrũ faciũt:delphinũ aut ĩ manu: aut ſub pede
ei⁹ cõſtituere uide:Neptuno gratiſſimũ eſſe arbitrãt. Aglo/
aſthenes aũt q̃ naxica cõſcripſit Tyrrhenos ait fuiſſe quoſdã na
uicularios:q̃ liberũ patrẽ:puerũ receptũ:ut naxũ cũ ſocis ſuis co
mitib⁹ tranſuectũ:redderet nutricib⁹ nymphis: a quib⁹ eũ nutri
tũ.& noſtri:in ꝓgeniẽ deorũ & cõplures gręci dixerunt.Sed ut
ad ꝓpoſitũ reuertamur.nauicularii ſpe prędę ĩducti nauẽ auer/
tere uoluerũt:qꝺ liber ſuſpicat⁹:comites ſuos iubet ſymphonia
canere: quo ſonitu inaudito Tyrrheni cũ uſq; eo delectarẽt: ut
etiã in ſaltationib⁹ eſſent occupati:cupiditate ſe ĩ mari inſcii ꝓ/
iecerũt:& ibi delphini ſũt facti:quorũ cogitationẽ cũ Liber me
morię hominũ tradere uoluiſſet:uni⁹ effigiẽ inter ſidera collo/
cauit. Alii aũt dicũt:hũc eſſe delphina: q̃ Ariona cytharedũ.
ex ſiculo mari thenariũ trãſuexit : q̃ cũ cęteros artificio p̃ſtaret
& circũ inſulas quęſtus cauſa uagaret̃:ſeruuli ei⁹ arbitrati: plus ĩ
ꝑfidioſa libertate cõmodi q̃3 ĩ placida ſeruitute eſſe:cogitare cę
perũt ut dño in pelag⁹ ꝓiecto:bona ei⁹ inter ſe ꝑtirent̃:q̃ cũ co/
gitationẽ eoꝝ ſenſiſſet:petiit nõ ut dñs a ſeruis:ſed ut innocẽs
ab ĩprobis:ut parens a filiis:ut ſe liceret ornatũ:qua ſępe fuerat
ueſte:qm̃ nemo eſſet ali⁹ ut ipſe q̃ ſuũ quęſtũ ꝓſequeret̃ euentũ.
Qꝺ cũ ĩpetraſſet:cythara ſũpta:ſuã cępit deflere mortẽ: quo ſo/
nitu ducti delphines:e toto mari ꝓnatãt ad Ariõis cantũ.Itaq;
deorũ ĩmortaliũ ꝑtãte ĩuocata.ſuꝑ eos ſe deiecit:quorum unus
Ariona exceptũ ꝑtulit ad thenariũ litt⁹.In cui⁹ memorię cauſa:
quę ibi ſtatua ẽ Arionis ĩ ea delphini ſimulachrũ affixũ uidet̃.
Pro qua re inter ſidera ab antiq̃s aſtrologis ẽ figuratũ.Serui aũt
q̃ ꝑ ſe putarãt ſeruitute elapſos tẽpeſtate thenariũ ꝑducti a dño
cõprehenſi nõ mediocri ſupplicio ſũt affecti.

EQuus.Hũc Aratus & alii cõplures:Pegaſum Ne/
ptuni & Meduſę Gorgonis filiũ dixerunt:q̃ ĩ he/
licone: boetię monte: ungula ſaxũ feriens : fontẽ

UVA. BHSC. IyR_103_1

aperuit:q ex eiꝰnoie Hypocrine ē dictus. Alii dicūt quo tpe
Bellorophontes ad Proethū abantis filiū argiuoꝝ regē deuene
rit: Anciā cōiugē regis: hoſpitis amore inductā: petiſſe ab eo:
uti ſibi copiā faceret: ꝓmittens ei cōiugis regnū. quę cū impe/
trare non potuiſſet: uerita ne ſe ad regem criminaret: occupat
eū ſibi uim afferre uoluiſſe. Proetho dicit: q ꝙ eū dilexerat: no/
luit ipſe ſuppliciū ſumere: ſed qꝺ ęquū eſſe ſciebat: mittit eū ad
Iebatē Ancię reginę patrē: quē alii thenobeiā dixerūt: ut ille fi
lię pudiciciā defendēs Bellorophontē obiiceret Chimerę: quę
eo tpe lyciorū agros uaſtabat flāma: unde uictor ꝓfugiens poſt
fontis inuentionē: cū ad cęlū cōtenderet euolare: neqꝫ longe iā
abeſſet deſpiciēs ad terrā: timore ꝑmotus decidit: ibiqꝫ ꝑiſſe di
citᷣ. Equus aūt ſubuolaſſe inter ſidera ab Ioue cōſtitutꝰ exiſtima
tur. Alii nō criminatū ab Ancia: ſed ne ſępiꝰ audiret: qꝺ nol/
let: aut ꝑcibꝰ eius moueretᷣ: ꝓfugiſſe argis dixerunt. Euripedes
aūt in melācippa tpe hippēdironis centauri: filiā theanthea ap
pellatā dicit. quę cū aleretᷣ in mōte Pelio: & ſtudiū in uenando
maximū haberet: quodā tpe ab eo loco hellenis filio: Iouis ne
pote ꝑſuaſā cōcepiſſe: cūqꝫ iā ꝑtus appropinquaret. ꝓfugiſſe in
ſiluā: ne pr̄i cū uirginē ſperaret nepotē ꝓcreaſſe uideretᷣ. Itaqꝫ cū
parēs eā ꝑſequeretᷣ: dicitᷣ periiſſe a deorū ptāte: ne pariēs a parē/
te cōſpiceretᷣ: quę deorū uolūtate poſtꝗ̄ ꝑpit in equā cōuerſa ī
aſtra ē cōſtituta. Nōnulli eā uatē dixerūt eſſe: ſed qꝺ deorū cō
ſilia hoībꝰſit enūciare ſolita: in equā eſſe cōuerſā. Callimachꝰaūt
ait: ꝙ deſierit uenari: & colere dianā: in quā ſpeciē ſupra dixi/
mus: eā dianā cōuertiſſe. Hec dicitᷣ etiā hac re nō eſſe ī cōſpectu
Centauri: quē Chirona eſſe nōnulli dixerūt & etiā dimidiā ap
parere. quod noluerit ſciri ſe fęminā eſſe.

DEltoton. Hoc ſidus uelut lrā ē gręca ī triāgulo po
ſita. itaqꝫ appellatᷣ: qꝺ Mercuriꝰſupra caput Arieti
ſtatuiſſe exiſtimatᷣ: iō ut obſcuritas Arietis huius
ſplendore: quo loco eſſet ſignificaretᷣ & Iouis noīe

UVA. BHSC. IyR_103_1

grece Διος primā litterā deformaret. Nōnulli ęgypti poſitio
nē. Alii qua Nilus terminaret ęthiopiā eſſe & ęgyptū dixerūt.
Alii Siciliā figuratā putauerūt. Alii ꝙ orbē terrarū ſuꝑiores tri
phariā diuiſerūt. tres angulos eſſe cōſtitutos dixerūt:

ARies. Hic exiſtimat̃ eſſe qui phryxū trāſtuliſſe &
Hellen. dictus eſt. ꝑ helleſpontū: quē Heſiodus &
pherecides ait habuiſſe aureā pellē de q̃ alibi plu
ra dicem⁹. Sed hellen decidiſſe ī helleſpontū & a
Neptuno cōpreſſā Peona ꝓcreaſſe: cōplures. Nō
nulli Edonū dixerūt. Pręterea phryxū incolumē ad Oetā ꝑue/
niſſe & Arietē Ioui īmolaſſe. Pellē ī tēplo fixiſſe & Arietꝭ ipſi⁹
effigiē ab Ioue inter ſidera cōſtitutā: hr̄e tēpus ān̄i quo frumen
tum ſerit̃: & iō ꝙ ortū ſeuerit ante: quę maxime fugę fuit cauſa.
Et eraſthetenes ait arietē ipſū ſibi pellē aureā detraxiſſe & phry
xo mēorię cauſa dediſſe: ipſū ad ſidera ꝑueniſſe: quare ut ſupra
dixim⁹ obſcuri⁹ uideat̃. Hūc autem nōnulli dixerūt ī oppido
horcomenio qđ ē in boetia natū. Alii ī ſaloꝝ theſſalię finib⁹ ꝓ/
creatū. Alii dicūt Cretea & athamantē cū aliis plurib⁹ ęoli filios
fuiſſe. Nōnulli etiā Athamātis filiū Salomonē eē: ęoli nepo/
tē eē dixerūt. Cretea aūt habuiſſe demodicē uxorē quā alii bia
dicē dixerūt. Hāc aūt phryxi Athamātis filii corꝑe inductā in
amorē incidiſſe. neq; ab eo ut ſibi copiā faceret īpetrare potuiſ
ſe. Itaq; neceſſario coactā criminari eū ad Cretea cępiſſe quę di
ceret ab eo uim ſibi pene allatā. & hoꝝ ſilia mulierū cōſuetudīe
dixiſſe. Quo facto Cretea ut uxoris amātē ꝑmotū athamāti ut
de eo ſuppliciū ſumeret ꝑſuaſiſſe. Nubē aūt interueniſſe & ere/
ptū phryxū & hellē ei⁹ ſororē ī ariete poſuiſſe & ꝑ helleſpōtū q̃3
lōgiſſiſſime poſſet ꝑfugere iuſſiſſe: hellen decidiſſe: & ibi debi
tū nature r̄ddidiſſe. Ex hui⁹ noīe helleſpōtū appellatū. Phryxū
Colchos ꝑueniſſe: & ut an̄ dixim⁹ arietis interfecti pellē ī tem/
plo fixiſſe. Ipſū aūt a Mercurio ad Athamantē reductū q̃ patri
eius ſatiſfecerit: eū innocētia confuſum ꝓfugiſſe. Hermiſpus

UVA. BHSC. IyR_103_1

autē dicit quo tpe Liber affricā oppugnauerit deueniſſe cū ex/
excitu in eū locū: qui ꝓpter multitudinē pulueris āmodes ē ap
pellatus. Itaq; cū in maximū piculū deueniſſet ꝙ iter neceſſario
facere uidebat. acceſſit eo ut aquę maxima penuria eſſet quo fa
cto exercit⁹ ad defectionē maximā ueuire cogebat: q̄ qd ageret
dū cogitāt Aries quidā fortuitu ad milites eoꝝ errans ꝑuenit:
quos cū uidiſſet fuga ſibi ꝑſidiū parauit. Milites autē qui eū fue
rūt conſpicati & ſi puluere & ęſtu preſſi uix ꝓgrediebant: tn̄ ut
prędā ex flāma petētes: arietē ſequi cęperūt uſq; ad eū locū q̄ io
uis āmonis poſtea tēplo cōſtituto eſt appellat⁹. Quo cū ꝑueniſ/
ſent arietē quē conſecuti fuerāt nuſq̄ īuenire potuerūt. Sed qd
magis his fuerat optandū aquę magnā copiā ī eo loco nacti ſūt
corpibuſq; recuperatis libero ſtatim nūciauerūt: qua gauiſus ad
eos fines exercitū deduxit & Iouis āmonis templū cū arietinis
cornib⁹ ſimulachro facto cōſtituit. arietē inter ſidera figurauit.
Ita ut cū ſol in ei⁹ foret ſigno: oīa naſcētia recrearent: quę ueris
tpe fiūt hac re maxime ꝙ illius fuga Liber recreauit exercitum
Pręterea. xii. ſignorū principē uoluit eſſe ꝙ ille optim⁹ exerci/
tui fuerit ductor. Sed de āmonis ſimulachro Leon qui res ęgy
ptias cōſcripſit: ait. Cū Liber ęgyptū & reliquos fines regno te/
neret & oīa primus hoībus oſtendiſſe diceret: ammonē quēdā
ex africa ueniſſe & pecoris multitudinē ad liberum adduxiſſe:
quo facilius & ei⁹ gratia uteret & aliquid primus īueniſſe dice/
ret. Itaq; ꝓ bn̄ficio ei Liber exiſtimat agrū dediſſe qui ē contra
thebas ęgyptias: & q̄ ſimulachra faciūt āmonis: eū capite cornu
to inſtituūt: ut hoīes mēoria teneāt: eū primū pec⁹ oſ̄ndiſſe. Qui
aūt Libero factū uoluerūt aſſignare ꝙ nō petierit ab āmone: ſed
ultro ad eū ſit adductus: ſimulachra illi cornuta faciūt: & arietē
memorię cauſa inter ſidera fixū dicunt.
TAurus. Hic dicit inter aſtra eſſe conſtitut⁹ ꝙ Euro
pam incolumē tranſuexit Cretā. Vt Euripides di
cit Nōnulli aiūt cū in bouē ſit cōuerſa: ut Iupiter

UVA. BHSC. IyR_103_1

ei ſatiſfacere uideret̃ inter ſidera cõſtituiſſe:ꝙ ei⁹prior pars ap/
pareat ut tauri:ſed reliquũ corpus obſcuri⁹ uideat̃. Expectat
aũt ad exortũ ſolẽ:cui⁹ oris effigiẽ quę cõtinẽt ſtellę Hyades ap
pellant̃: Has aũt pherecydes athenienſis liberi nutrices eſſe
demõſtrat numero ſeptẽ: quas etiã ante nymphas Dodonidas
appellatas.Harũ nõia ſũt hęc.Ambroſia.Eudora.Padile.Coro/
nis.Poliſſo. Phyleto. Thyene. Hę dicunt̃ a Lygurgo fugatę &
p̄ter Ambroſiã oẽs ad thetym ꝓfugiſſe t ait Aſclepiades.uSed
ut Pherecydes dicit ad thebas liberũ platũ Iunoni tradiderũt.
Quã ob cauſã ab Ioue grã eis ẽ relata ꝙ ĩter ſidera ſũt cõſtitutę.

Hyades aũt appellatę ſũt ut ait Muſeus ꝙ ex atlante & Hya
Oceani filia:ſint quindecim filię ꝓcreatę:quarũ quinqꝫ hyadas
appellatas demõſtrat ꝙ earũ hyas fuerit frater a ſororib⁹ pluri/
mũ dilectus. q̄ cũ uenãs a leone eſſet interfect⁹: quinqꝫ de qui/
bus ſupra dixim⁹lamẽtationib⁹aſſiduis ꝑmotę dicunt̃ interiiſ/
ſe:quare eas ꝙ plurimũ de ei⁹ morte laborarẽt hyadas appella/
tas.Reliquas uero decẽ ſorores deliberaſſe de ſororũ morte. &
earũ ſeptẽ ſibi mortẽ cõſciſſe. quare ꝙ plures idẽ ſenſerũt Plei/
das dictas. Alexander aũt hyadas ait dictas ꝙ plures:hyades
& boetię ſũt filię.Pleidas aũt ꝙ ex pleone oceani &atlante ſint
natę.He numero ſeptẽ dicunt̃.Sed nemo ampli⁹quã ſex uide/
re põt.Cui⁹cauſa ꝓdit̃:hoc qꝺ de ſeptẽ ſex cũ ĩmortalib⁹ concu
buerũt.tres cũ Ioue.Due cũ Neptuno. Vna cũ Marte:reliq̃ autẽ
Siſyphi uxor demõſtrat̃. Quarũ ex electra &Ioue dardanũ.Ex
maia mercuriũ.Ex tagete lacedemona ꝓcreatũ.Ex Alctone aũt
& Neptuno Irea. Ex celeno lycũ & nictea natũ. Martẽ autẽ ex
Sterope Oenomaum ꝓcreaſſe quã alii ęnomai dixerũt uxorẽ.
Meropen aũt Siſypho nuptã Glaucũ geniſſe.quẽ cõplures Bel/
lorofontis patrẽ eſſe dixerũt.Quare ꝓpter reliquas ſorores ei⁹
inter ſidera cõſtitutã.Sed quia hoĩ nupſit ſtellã ei⁹obſcuratam.
Alii dicũt Electrã nõ apparere iõ qꝺ Pleides exiſtiment̃ cho/
ream ducere ſtellis. Sed poſtq̃ troia fuit capta & ꝓgenies eius

UVA. BHSC. IyR_103_1

quę a dardano fuerit ſit euerſa: dolore ꝑmotã ab his ſe remouiſ
ſe: & ĩ circulo ꝗ arctic⁹ dicit̃ cõſtitiſſe: ex quodã longo tp̃e lamẽ
tantẽ capillo ſparſo uideri. Itaq; e facto Cometẽ eſſe appellatam
Sed has Pleidas antiqui aſtrologi ſeorſũ a tauro deformauerũt
ut ante diximus Pleiones & Atlantis filias: quę cũ in boetiam
cũ puellis iter faceret: oriona conatũ uoluiſſe ei uim afferre illã
fugere cępiſſe: Oriona autẽ ſecutũ eſſe ãnis. xii. neq; eã ĩuenire
potuiſſe. Iouẽ aũt puellã miſertũ inter aſtra cõſtituiſſe & poſtea
a nõnullis aſtrologis caudã tauri appellatã. Itaq; adhuc Orion
fugiẽtes eas ad occaſũ ſequi uidet̃. Eas ſtellas uergilias noſtri di
xerunt ꝙ poſt uer exoriunt̃: & hę quidem ampliorẽ cęteris ha
bent honorẽ. Qꝺ earũ ſigno exoriente ęſtas ſignificat̃. Occidẽ/
te autẽ hyems oſtendit̃: qꝺ aliis nõ eſt traditũ ſignis.

GEmini. hos cõplures aſtrologi caſtorẽ & pollucem
eſſe dixerũt: quos demonſtrãt omniũ fratrũ inter
ſe amãtiſſimos fuiſſe. ꝙ neq; de ꝑncipatu cõtende
rũt neq; ullã rẽ ſine cõmuni conſilio geſſerũt. Pro
quibus officiis eorũ Iupiter inter notiſſima ſidera
eos cõſtituiſſe exiſtimat̃. Neptunũ autẽ pari cõſilio enumeraſſe
Nã equos his quib⁹ utunt̃ donauit & dedit poteſtatẽ naufragis
ſaluti eſſe. Alii dixerũt herculẽ eſſe & Apollinẽ Nõnulli etiã
Triptholemũ: quẽ ſupra dixim⁹ & Iaſona a Cerere dilectos: &
ad ſidera platos. Sed ꝗ de Caſtore & Polluce dicũt: hoc ampli⁹
addũt: ut Caſtor ĩ oppido Adriadnis ſit occiſus: quo tp̃e Lace/
demones cũ athenienſibus bellũ geſſerũt. Alii aũt cũ oppugna/
rẽt Spartã Lync⁹ & hydas ibi ꝑiſſe dixerũt. Pollucẽ ait humer⁹
cõceſſiſſe frĩ dimidiã uitã Itaq; alternis dieb⁹ eoꝝ queq; lucere.

CAncer. Hic dicit̃ Iunonis beneficio inter aſtra col
locatus: ꝙ cũ hercules contra hydrã Lerneã con/
ſtitiſſet: ex palude pedẽ eius mordicus arripuiſſet
qua de re Herculẽ ꝑmotũ eum interfeciſſe: Iuno/
nem autẽ inter ſidera conſtituiſſe: ut eſſet cũ duo/

UVA. BHSC. IyR_103_1

decim ſignis: quę maxime ſolis curſu continenť. In ei⁹ defor
mationis ꝑte ſunt quidā ꝗ aſini appellanť: a Libero ī teſta Can/
cri duab⁹ ſtellis figurati. Liber enī a Iunone furore obiecto: di/
citur mente captus fugiſſe ꝑ Theſprotiā: cogitans ad Iouis do/
donei templū ꝑuenire: unde peteret reſponſum: quo faciliuſ ad
priſtinū ſtatū mentis ꝑueniret: ſed cū ueniſſet ad quandā palu/
dem magnā: quā tranſire nō poſſet: de quibuſdā duobus aſellis
obuiis factis: diciť unū deprendiſſe eorū: & ita eſſe tranſuectū:
ut oīno aquā nō tetigerit. Itaqꝫ cū ueniſſet ad templum Iupitris
dodonei ſtatim diciť a furore liberatus: & aſellis gratiā retuliſ/
ſe & inter aſtra eos collocaſſe. Nōnulli etiā dixerūt aſino illi
qui fuerit uectus: uocē humanā dediſſe. Itaqꝫ poſtea cū Priapo
deo naturę cōtendiſſe: & uictū ab eo interfectū. Pro quo Libe/
rū eius miſertū in ſiderib⁹ ānumeraſſe. Et ut ſcireť id ꝓ deo nō ꝓ
hoīe timido (quia Iunonē fugerit) feciſſe: ſupra Cancrum cōſti/
ſtituit: qui deę beneficio fuerit affixus aſtris. Diciť etiam alia
hiſtoria de aſellis ut ait Eratoſthenes: quo tp̄e Iupiter bello gi/
gātibus indicto: ad eos oppugnādos oēs deos cōuocauit: ue/
niſſe Liberū patrē Vulcanum ſatyros ſylenos aſellis uectos: qui
cū nō longe ab hoſtib⁹ abeſſent: dicunť aſelli ꝑtimuiſſe: & ita ꝓ
ſe quiſqꝫ magnū clamorē & inauditū gigantib⁹ feciſſe: ut oēs ho
ſtes eoꝝ clamore in fugā ſe cōuerterēt: & ita ſint ſuꝑati. Hui⁹
ſimilis eſt hiſtoria de buccina Tritonis: Nā is quoqꝫ ferť: cū cō/
cham inuentā excauaſſet ſecū ad gigantes tuliſſe: & ibi ſonitū
quendā inauditū ꝑ conchā miſiſſe. Hoſtes autē ueritos ne qua
eſſet īmanis fera ab aduerſariis adducta: cū eſſet ille mugitus: fu
gę ſe mandaſſe: & ita uictos in hoſtiū ꝑtāte ꝑueniſſe.

LEo. Hic dr̄ a Ioue cōſtitut⁹ ꝙ oīū ferāꝝ ꝑnceps eē
ſe exiſtimať. Nōnulli etiā hoc ampli⁹ dicūt ꝙ her/
culis ꝑma fuerit hec certatio & ꝙ eū iermis īterfe/
cit. De eo & Piſandr⁹ & cōplures alii ſcripſerūt: cui⁹
ſimulachrū ꝓximū ē uirgini. Sed alię. vii. ſtellę ad

UVA. BHSC. IyR_103_1

caudā leonis in triangulo collocatę: quas crines beronices eſſe Conon ſami⁹ mathematic⁹ & Callimach⁹ dicit. Cū Ptolemę⁹ beronicē Ptolemęi & Ariſtonis filiā ſororē ſuā duxiſſet uxorē: & paucis poſt dieb⁹ Aſiā oppugnatū ꝓfect⁹ eſſet: uouiſſe beronicē ſi uictor Ptolemę⁹ rediſſet: ſe detonſurā crinē: quo uoto donatū crinē in Veneris Arſinoes Cōſintidis poſuiſſe tēplo: eiſqꝫ poſtero die nō cōparuiſſe: qđ factū cū rex egre ferret Conon Mathematicus (ut dixim⁹) cupiēs inire gratiā regis dixit crinē inter ſidera uideri collocatū: & quaſdā uacuas a figura ſeptem ſtellas oñdit quas eſſe crinē fingeret. Hāc beronicē nōnulli cū Callimacho dixerūt equos alere & ad Olympia mittere cōſuetam. Alii dicūt hoc ampli⁹ Ptolemęū beronicis patrē: multitudine hoſtiū ꝑterritū: fuga ſalutē petiſſe: filia aūt ſępe cōſuetā inſiluiſſe in equū: & reliquā exercit⁹ copiā cōſtituiſſe: & cōplures hoſtiū interfeciſſe: reliquos in fugā cōieciſſe: ꝓ quo etiā Callimachus eā magnanimā dixit. Eratoſthenes aūt dicit & uirginibus leſbiis dotē quā cuiqꝫ relictā a parēte nemo ſolueret iuſſiſſe reddi. & inter eas cōſtituiſſe petitionem.

VIrgo. Hāc heſiodus Iouis & Themidis filiā dicit Aratus aūt Aſtręi & aurorę filiā exiſtimat: ꝙ eodē tpe fuerit: cū aurea ſęcula hominū: & eoꝝ principē fuiſſe demōſtrat: ꝓpter diligentiā & ęquitatē iuſticiam appellatā: neqꝫ illo tpe ab hoībus exteras nationes bello laceſſitas eſſe: neqꝫ nauigio queqꝫ uſū eſſe: ſed agris colēdis uitā agere cōſueuiſſe. Sed poſt eoꝝ: q ſint nati min⁹ officioſos: magis auaros cępiſſe fieri. Quare min⁹ iuſticiā inter homines fuiſſe cōuerſatā. Deniqꝫ eā ꝓueniſſe uſqꝫ eo: dum diceret Heu heu gen⁹ hominū natū: Itaqꝫ iā non potuiſſe pati ampli⁹ & ad ſidera euolaſſe. Sed hanc alii Fortunā alii Cererē dixerūt & hoc magis nō cōuenit inter eos ꝙ caput ei⁹ nimiū obſcurum uidet. Nōnulli etiā Erigonē Icari filiā dixerunt: de qua ſupra diximus. Alii aūt apollinis filiā ex Chriſoſtemi natā & infantē

UVA. BHSC. IyR_103_1

parthenon noīe dictā eamq3 ꝙ parua interierit ab Apolline in
ter ſidera collocatam.

SCorpius. hic ꝓpter magnitudinē mēbrorū in duo
ſigna diuidit: quorū uni⁹ effigiē nr̄i librā dixerūt.
ſed oīno totū ſignū hac de cauſa ſtatutū aſſignatur
ꝙ orion cū uenaret̄ & in eo exercitatiſſimū ſe eſſe
confideret dixiſſe: etiā dianę & latonę: ſe oīa q̄ ex
terra oriūt̄ īterficere ualere: q̄re terrā ꝑmotā ſcorpionē eduxiſ/
ſe: q eū īterficere demōſtrat̄. Iouē autē utriuſq3 animū admiratū:
ſcorpionē inter aſtra collocaſſe: ut ſpēs ei⁹ hoīb⁹ documēto eēt:
ne qs eoꝝ aliq̄ re ſibi cōfideret. Dianā aūt ꝓpter ſtudiū orionis
petiſſe a ioue: ut idē illi bn̄ficiū daret petēti qđ terrę ultro tri/
buiſſet. Itaq3 eū conſtitutū: ut cū ſcorpion oriat̄ orion occidat.

SAgictari⁹. Hūc cōplures centaurū eſſe dixerūt. alii
aūt hac de cauſa negauerunt. qđ nemo centaur⁹ ſa/
gictis ſit uſus. Hic aūt querit̄ cur equinis cruribus
ſit deformat⁹ & caudā habeat ut ſatyri. Dicunt enī
nōnulli hūc eē Crotū noīe Euphemes muſarū nu/
tricis filiū ut ait Soſte⁹ tragędiarū ſcriptor: eū domiciliū ī mōte
helicone habuiſſe & cū muſis ſolitū delectari: nōnūq3 etiā ſtu/
dio uenatiōis exerceri. Itaq3 ꝓ merita diligētia magnā laudem
aſſecutū. Nā & celerrimū ī ſiluis & acutiſſimū ī muſis factū eſſe:
Pro quo ſtudio petiſſe muſas ab ioue ut ī aliquo aſtrorū nūero
deformaret̄. Itaq3 iouē feciſſe ut cū oīa illi⁹ artificia uno corpē
uellet ſignificare. Crura ei⁹ eq̄na feciſſe: ꝙ equo multū ſit uſus &
ſagictas ꝓ īgenio adiūxiſſe: ut ex his & acumē & celeritas eē ui
det̄. Caudā ſatiricā ī corpē fixiſſe: ꝙ nō min⁹ hic muſę q̄3 liber ſa
tyris ſit delectat⁹. Añ hui⁹ pedes ſtellę ſūt paucę ī rotūdo defor
mate: qs coronā ei⁹ ut ludēti abiectā nōnlli dixerīt

CApricorn⁹. Hui⁹ effigies ſilis eſt Egipani: quē iupi
ter: ꝙ cū eo erat nutritus cū eo eſſe uoluit: ut carpā
nutricen de qua añ dixim⁹. Hic etiā dicit̄ ꝙ cū

UVA. BHSC. IyR_103_1

Iupiter tytanas oppugnaret primus obieciſſe hoſtibꝰ timorem
q̄ Paniſcos appellat᷑ ut ait Eratoſthenes hac etiā de cauſa huius
inferiorē partē piſcis eſſe formatio ꝙ muricibꝰ ideſt maritimis
conchiliis hoſtes ſit iaculatꝰ ꝓ lapidū iactatiōe. Aegyptii aūt
ſacerdotes & nōnulli poetę dicūt eū cū plures dii in ęgyptū cō
ueniſſent: repente ueniſſe eodem typhona acerrimū giganta &
maxime deorū inimicū: quo timore ꝓmotos in aliā figuram ſe
cōuertiſſe. Mercuriū factū eſſe ibim. Apollinē autē quę threicia
auis eſt grus. dicit᷑. Dianā Claro ſimulatā: qbꝰ de cauſis ęgyptios
ea genera uiolari nō ſinere demonſtrāt. ꝙ deorū imagines di/
cant᷑. Eodē tpe Pana dicūt in flumen ſe deieciſſe: & poſteriorē
ptē corporis effigiē piſcis alterā uero hirci feciſſe: & ita a Typho/
ne ꝓfugiſſe: cuius cogitatū Iupitrē admiratū: effigiem eius inter
ſidera fixiſſe.

AQuariꝰ. Hūc cōplures Ganymedē eē dixerūt: quē
Iupiter ꝓpter pulchritudinē corporis ereptū parēti/
bus deorū miſtrū feciſſe exiſtimat᷑. Itaq; oſtēdit᷑ ut
aquā aliquo infundēs. Hegeſinax aūt de ucalio
na dicit eē ꝙ eo regnāte tāta uis aquę ſe de cęlo ꝓ
fuderit ut cataclyſmꝰ factꝰ eſſe diceret᷑. Eubolꝰ autē Cecropē de/
monſtrat eſſe: antiqtatē generis cōmemorās: & oſtēdēs anteq̄
uinū traditū ſit hoibus aqua in ſacrificiis deorū uſos eſſe: & an/
te Cecropem regnaſſe q̄ uinū ſit inuentum.

PIſces. Diogenites Eritbrachꝰ ait quodā tpe Vene/
rē cū cupidine filio ī Syriā ad flumē eufratē ueniſ/
ſe: & eodē loco repēte Typhona gigāta: de quo ſu
pra diximꝰ apparuiſſe. Venerē aūt cū filio ī flumen
ſe ꝓieciſſe: & ibi figurā piſciū forma mutaſſe: quo fcō piculo eē
liberatos. Itaq; poſtea ſyros q in his locis ſūt ꝓximi: deſtituiſſe
piſces eſitare: ꝙ uereant᷑ eos capē ne ſili cauſa deorū pręſidia im
pugnare uideant᷑: aut eos ipſos captare. Eratoſthenes autem ex
eo piſce natos hoies dicit. de quo poſt dicemus.

UVA. BHSC. IyR_103_1

CEtus. De hoc dicit̃ ꝙ a Neptuno miſſus ſit̃:ut An
dromedam interficeret:quã ante diximus. Sed a
Perſeo ſit interfectus:ꝓpter immanitatem corpo
ris:& illius uirtute inter ſidera collocatum.

ERridanꝰ. hũc alii Nilũ: cõplures etiã oceanũ eẽ di
xerũt. Qui aũt nilũ uolũt uocari:ꝓpter magnitudi
nẽ eiꝰ& utilitatẽ ęqſſimũ eẽ demõſtrant. p̃terea ꝙ
ĩfra eũ quędã ſtella ſit:clariꝰ cęterĳ lucẽs noĩe Cano
pos appellata canopos aũt inſula fluie aluit̃ Nilo.

LEpus. Hic dicit̃ Orionis canẽ fugere uenãtis. Nã
cũ ut oportebat:eum uenatorẽ finxiſſent:uoluere
etiã hoc ſignificare aliq̃ de cã. Itaq; leporẽ ad pe/
des eius fugientẽ finxerũt:quẽ nõnulli a Mercu/
rio cõſtitutũ dixerũt:eiq; datũ eẽ p̃ter cętera gene
ra q̃drupedũ:ut alios pareret alios hr̃et ĩ uentre. Qui autẽ ab
hac cã diſſentiũt:negãt tã nobilẽ & tã magnũ uenatorẽ:de quo
&añ ĩ ſcorpiõis ſigno diximꝰ:oportere fingi leporẽ uenari. Cal
limachũ quoq; accuſari ꝙ cũ canis ſcriberet laudes eã lepoꝝ ſan
guine gaudere:& eos uenari dixiſſet. Itaq; Oriona cũ tauro de
certantẽ fecerũt. Leporis aũt hãc hiſtoriã memorię ꝓdiderũt
apud antiquos ĩ inſula lero nullũ leporẽ fuiſſe:ſ; ex eoꝝ ciuita/
te adoleſcẽtiũ quendã ſtudio generis ĩductũ: ab exteris finibꝰ
leporẽ fęminã p̃gnantẽ attuliſſe:& ad eiꝰ ꝑtũ diligẽtiſſime mini
ſtraſſe. Itaq; cũ pepiſſet cõpluribꝰ eiꝰ ciuitatĳ ſtudiũ ĩcidiſſe & par
tim p̃cio ꝑtim bñficio mercatos oẽs lepores alere cępiſſe. Itaq;
nõ lõgo ĩteruallo tantã multitudinẽ lepoꝝ ꝓcreatã:ut tota ĩſu/
la ab his occupata diceret̃:qbꝰ cũ ab hoĩbꝰ nil daret̃:ĩ ſemina eo/
rũ ĩpetu facto oĩa comederũt. Quo facto ĩcolę calamitate affecti
cũ fame foret oppreſſi: cõi cõſilio totiꝰ ciuitatis uix deniq; eos
abegiſſe ex ĩſula dicunt̃. Itaq; leporis poſtea figurã ĩ aſtris cõſti/
tuiſſe:ut hoĩes meminiſſet nil eſſe tã exoptandũ ĩ uita:quin ex
eo plus doloris q̃ʒ leticię capere poſteriꝰ cogerent̃.

UVA. BHSC. IyR_103_1

ORion. Hũc heſiod⁹ Neptuni filiũ dicit: ex Euriale
Minois filia natũ: conceſſũ aũt ei ut ſup fluct⁹ cur/
rere: & ĩ terra queadmodũ Phyclo datũ dicit ut ſu
pra ariſtas curreret nec eas infringeret. Ariſto/
nicus aũt dicit quendã eritbrea fuiſſe thebis: Pyn
dar⁹ aũt ĩ inſula chio. Hũc aũt cũ ioue & Mercuriũ hoſpitio re/
cepiſſet: petiſſe ab eis: ut ſibi aliqd liberorũ naſceret. Itaq;: quo
facili⁹ petitũ ĩpetraret: boue ĩmolaſſe & his ꝓ epulis appoſuiſſe:
qđ cũ feciſſet: popoſciſſe ioue & mercuriũ: ꝙ coriũ de boue fuiſ
ſet detractũ: & qđ fecerãt urinę ĩ coriũ infudiſſe: & id ſub terra
poni iuſſiſſe: x quo poſtea natũ puerũ: quẽ erat he⁹ e facto Vrio/
na noĩe appellauit: ſed uetuſtate & cõſuetudĩe factũ ẽ ut Orion
uocaret. Hic dicit Thebis chiũ ueniſſe & Oenopiõis filiã me/
ropẽ ꝑ uinũ cupiditate incẽſus cõpreſſiſſe: ꝓ quo fcõ ab Oeno/
pione excecat⁹: & de ĩſula eiect⁹ exiſtimat lenũ ad uulcanũ pue
niſſe: & ab eo quendã ducẽ Cedaliona noĩe accepiſſe quẽ collo
ferẽs dicit ad ſolẽ ueniſſe & ab eo ſanatũ: ut ſe ulciſceret chium
reuertiſſe. Oenepiona aũt a ciuib⁹ ſub terra cuſtoditũ eẽ. quem
poſtq̃ ſe ĩuenire poſſe deſperaret Orion ĩ inſulã cretã pueniſſe
& ibi uenari cepiſſe cũ diana & ei polliceri quę ſupra diximus
& ita ad ſidera pueniſſe. Nõnulli aũt aiũt oriona cũ Oenopiõe
ꝓpe nimia cõiunctũ amicitia uixiſſe & qđ ei noluerit ſuum ſtu
diũ in uenãdo ꝓbare dianę quoq; pollicitũ q̃ ſupra diximus: &
ita interfectũ. Alii dicũt cũ Callimacho cũ dianę uim uoluerit
afferre ab ea ſagictis eẽ cõfixũ & ad ſidera ꝓpter uenãdi conſilẽ
ſtudiũ deformatũ. Hiſtri⁹ dicit Oriana a diana eẽ dilectũ & pe
ne factũ ut ei nupſiſſe exiſtimaret. Qđ Apollo cũ egre ferret &
ſępe eã obiurgãs: hoc feciſſe: natãtis orionis lõge caput ſolũ ui/
deret cõſpicat⁹: cõtẽdit cũ diana eã nõ poſſe ſagictã mittere ad
id: qđ nigrũ ĩ mari uideret: quę cũ uellet ĩ eo ſtudio ſe maxime
artificẽ dici ſagicta miſſa caput orionis traiecit. Itaq; cũ fluct⁹ in
terfectũ ad litt⁹ adieciſſet & ſe cũ diana ꝑcuſſiſſe plurimũ dole/
ret. multis ei⁹ obitũ ꝓſecuta lachrymis ĩter ſidera ſtatuiſſe exiſti

UVA. BHSC. IyR_103_1

mat. Sꝫ quę poſt mortē ei⁹ diana fecerit ī ei⁹ hiſtoriis dicemus.

CAnis. Hic dicit̃ ab ioue cuſtos Europę apposit⁹ eſſe & ad minoa puenisse. Quem Procbris Cephali uxor laborantē dicit̃ ſanaſſe: & ꝓ eo bn̄ficio canē munere accepiſſe. ꝙ illa ſtudioſa fuerit uenatiōis: & ꝙ cani fuerat datū ne ulla fera p̄terire eū poſſet: p⁹ ei⁹ obitū canis ad cephalū puenit: qd̓ procbris ei⁹ fuerat uxor quē ille ducēs ſecū thebas puenit ubi erat uulpes cui datū dicebat̃ oēs canes effugere poſſe. Itaqꝫ cum ī unū pueniſſent. Iupiter neſcius qd̓ faceret (ut hiſtri⁹ ait) utrūqꝫ in lapidē cōuertit. Nōnulli hūc canē orionis eſſe dixerūt & qd̓ ſtudioſi⁹ fuerit uenandi cū eo cane quoqꝫ īter ſidera collocatū. Alii autē Icari canē eē dixerūt de quo an̄ dixim⁹: quę multas ꝓpoſita ſuos hn̄t auctores: ſed canis habet ī lingua ſtellā uuā quę ipſa canis appellat̃. In capite aūt alterā quā iſis ſuo noīe ſtatuiſſe exiſtimat̃: & ſyriō appellaſſe p̄ flāmę cādorē ꝙ ei⁹ modi ſit ut p̄ter cęteras lucē uideat̃ Itaqꝫ quo magis ea cognoſceret ſyriona appellaſſe

PRocbion. Hic an̄ maiorē canē exoriri uidet̃ ſed a nōnullis orionis eſſe exiſtimat̃. Hac etiā de cauſa procbionē appellatū: ſed iiſdē oībus hiſtoriis quibus ſuperior canis annumeratur.

ARgo. Hāc nōnulli ꝓpter celeritatem argo dixerūt gręce appellatā. Alii ꝙ arg⁹ ei⁹ fuerit inuētor. hanc autē primā ī mari fuiſſe cōplures dixerūt & hac re maxiē ſtellis eē figuratā. Hāc nauim factā pindar⁹ ait ī magneſia oppido cui demetria nomē ē. Callimachus aūt in iiſdem finib⁹ ad Apollinis actii templū qd̓ argo nautę ꝓficiſcētes ſtatuiſſe exiſtimant̃ ī eo loco q pagaſe uocat̃ iō ꝙ nauis argo ibi p̄mū cōpacta dicit̃ qd̓ ē gręce pagaſe. Homer⁹ hūc eūdē locū ī theſſalię finib⁹ eſſe demōſtrat. Eſchyl⁹ aūt & nōnulli aiūt a Minerua quandā materiā loquentē eodē eē cōiūctā ſed hui⁹ nō tota effigies īter aſtra uidet̃: diuiſa enī ē a puppi uſqꝫ ad malū ſignificās: ne hoīes nauib⁹ fractis ꝑtimeſcerent.

UVA. BHSC. IyR_103_1

CEntaur⁹. Hic dicitᷣ noīe Chyron ſaturni & Phylire
fili⁹ eſſe q nõ mõ cęteros centauros ſꝫ hoīes quoqꝫ
iuſticia dicitᷣ ſupaſſe. Eſculapiũ & Achillẽ nutriſſe
exiſtimatᷣ: pietate igitᷣ & diligentia effecit ut inter
aſtra nũeraretᷣ. Apud hũc hercules cũ diuerteretᷣ &
ſimul cũ chirone ſedẽs ſagictas conſideraret: fertᷣ una eoꝝ deci/
diſſe ſupra pedẽ Chironis & ita eũ interfeciſſe. Alii aũt dicũt
centaurũ miratũ ꝙ tã breuib⁹ ſagictis, tã magna corpa centauro
rũ interfecerit ipſũ cõtendere arcũ conatũ. Itaqꝫ ex ei⁹ manu ſa/
gictã, plapſã in pedẽ ei⁹ incidiſſe: ꝓ q̃ re Iupiter ei⁹ miſert⁹ inter
ſidera eũ conſtituit cũ hoſtia quã ſupra arã tenẽs imolare uidetᷣ.
Hũc alii phonon eẽ centaurũ dixerũt: eũqꝫ auſpicio ꝑter cęte/
ros plurimũ ualere. Itaqꝫ ad arã cũ hoſtia uenire Iouis uolũtate
figuratur.

ARa in hac primũ dii exiſtimantᷣ ſacra & cõiuratio/
nẽ feciſſe: cũ Tytanas oppugnare conarentᷣ. eã aũt
cyclopas feciſſe: ab ea conſuetudine hoīes dicuntᷣ
inſtituiſſe ſibi: ut cũ aliquã rem efficere cogitarẽt:
prius ſacrificarent q̃ꝫ agere cępiſſent.

HYdra in qua Coru⁹ inſidere & crater poſit⁹ exiſti/
matᷣ de qua hãc habem⁹ memorię ꝓditã cauſã Cor
uus apollinis tutela uſus eo ſacrificãte miſſ⁹ a fon/
te aquã purã petitũ: uidit arbores cõplures ficorũ
imaturas: eas expectãs dũ matureſcerẽt: in arbore
quadã eaꝝ cõſedit. Itaqꝫ poſt aliquot dies coctis ficub⁹ & a cor/
uo plurib⁹ earũ comeſis: expectãs apollo coruũ uidit cũ cratere
pleno uolare feſtinantẽ, ꝑ quo admiſſo ei⁹ dicitᷣ ꝙ diu moratus
ſit apollinẽ q coact⁹ mora corui: alia aqua eſt uſus: hac ignomi/
nia eũ affeciſſe: ut q̃ꝫ diu fic⁹ coquerentᷣ coru⁹ bibere nõ poſſet iõ
ꝙ guttur habeat ꝑtuſum illis dieb⁹. Itaqꝫ cũ uellet ſignificare ſi/
tim corui: inter ſidera cõſtituit craterã & ſuppoſuit hydrã quę
coruũ ſitientẽ moraretᷣ. Videtᷣ enī roſtro caudã ei⁹ extremã uer/
berare ut tãq̃ꝫ nõ ſinat ſe ad craterã tranſire. Hiſtrius autẽ &

UVA. BHSC. IyR_103_1

cõplures dixerũt Coronida phlegie filiã fuiſſe. hãc aũt ex apol
line ęſculapiũ ꝓcreaſſe. Sed poſtea Scyn calci filiũ cum ea cõcu/
buiſſe: qđ cũ uideret coruꝰ apollini nũciaſſe: qui cũ fuerit antea
candidꝰ ꝑ incõmodo nũcio eũ nigrũ feciſſe & Scyn ſagictis cõ/
fixiſſe. De Cratera aũt hãc hiſtoriã Philarchꝰ ſcribit. In cher/
ſonenſe quę confinis ẽ. Troię ubi Protheſilai ſepulchrũ ſtatutũ
cõplures dixerũt urbs flaguſa noĩe dicit̄ in qua demiphon qui
dam cũ regnaret: incidit eorũ finibꝰ repentina uaſtitas: & ciuiũ
internitio mirãda: quare demiphonta ꝑmotum ſerũt: miſiſſe ad
apollinis oraculũ: remediũ querens uaſtitatis. rñſo aũt dato: ut
quotãnis una de nobiliũ genere uirgo diis penatibꝰ eorũ imo/
laret. Demiphon aũt omniũ filias pręter ſuas ſorte ductas inter
ficiebat: uſq; dũ cuidã ciuiũ loco nobiliſſimo eoꝝ nato: ꝑdoluit
inceptũ Demiphontis: q negare cępit de ſua filia ſe paſſurũ ſor/
tiri: niſi eodẽ regis filię coniectę eſſent: quo facto rex ꝑmotus:
illiꝰ filiã ſine ſorte ductã interfecit. qđ Matuſius noĩe: uirginis
pater: inſtanti tp̄e ſimulauit ſe patrię cauſa nõ ferre egre factum
potuiſſet enĩ poſtea ſorte ducta nihilominꝰ interficere: qđ pau
latim dies regi in obliuionẽ ꝑduxit. Itaq; cũ ſe ꝓpe amiciſſimũ
regi pater uirginis oñdiſſet: ſolenne ſacrificiũ ſe hr̄e dixit: eũq;
& filias eiꝰ ad id cõficiendũ ĩuitauit: q nihil aliter futurũ ſuſpi/
catus: filias añ miſit: ut ipſe occuparꝰ in re ciuili poſtea ueniret
qđ cũ exoptãti Matuſio accidiſſet: filias eiꝰ interfecit & ſangui
nẽ eaꝝ cũ uino ĩ cratere mixtũ aduenieñti regi ꝑ potiõe dari iuſ
ſit: q cũ filias deſideraret: & qd hiſ factũ eſſet reſciſſet Matuſiũ
cũ cratere ĩ mari ꝓiici iuſſit. quo facto mare quo ille ꝓiectꝰ ẽ me
morię cauſa Matuſiũ uocatũ: portꝰ autẽ adhuc crater dicit̄: quẽ
antiq aſtrologi ſtellis deformauerũt ut hoĩes meminiſſent: ma/
leficiũ neminẽ temere lucrari poſſe: neq; obliuionẽ inimicitia/
rũ fieri ſolere. Nõnulli cũ Eratoſthene dicũt: eũ cratera eſſe quo
Icarus ſit uſus. cũ hoĩbus oſtenderet uinũ. Alii autẽ dolium eſſe
quo mars ab otho & ephyalte ſit coniectus.

UVA. BHSC. IyR_103_1

PIſcis ꝗ Notius appellat᷑. hic uidet᷑ ore aquã excipe
re a ſigno aquario: qui laborantẽ quondã iſin ſer/
uaſſe exiſtimat᷑. ꝓ quo bñficio ſimulachrũ piſcis &
eiꝰ filioꝝ: de quibꝰ añ diximꝰ inter aſtra conſtituit.
Itaq; ſyri cõplures piſces nõ eſitant: & eorũ ſimu/
lachra aurata ꝓ diis penatibꝰ colunt. De hoc & heſyas ſcribit.

REliquũ ẽ nobis de ſtellis quinq; q̃s cõplures ut er/
raticas: ita planetas gręci uagos dixerũt. Vna qua
rũ eſt Iouis noĩe Phaeton quẽ Eraclides ponticus
ait quo tp̃e ꝓmetheus hoĩes finxerit: hũc pulchri
tudine corpis reliq̃s pręſtantẽ feciſſe. cũq; ſuppri/
mere cogitaret ut certũ redderet cupidinẽ ioui nunciaſſe: quo
facto miſſũ mercuriũ ad phaetonta pſuaſiſſe ut ad iouẽ ueniret
& ĩmortalis fieret. Itaq; eũ ĩter aſtra collocatũ. Secũda ſtella di/
cit᷑ ſolis quã alii ſaturni dixerũt. Hãc Eratoſthenes a ſolis filio
Phaetontã appellatã dicit: de quo plures ſcripſerũt. ut p̃ris in/
ſciẽter curru uectꝰ incenderit terras quo facto ab ioue fulminẽ
pcuſſum in Eridanum deiecerit: & a ſole inter ſidera ſit platus.
Tertia ẽ ſtella Marti quã alii herculis dixerũt Veneris ſequẽs
ſtellã. Hac Eratoſthenes ait de cauſa ꝙ Vulcanꝰ cũ uxorẽ uene/
rem duxiſſet & ꝓpter eiꝰ obſeruantiã Marti copia nõ fieret ut
nihil aliud aſſequi uideret᷑ niſi ſua ſtella Veneris ſidus pſequi a
uenere impetrauit. Itaq; cũ uehemẽter eũ amore incenderet ſi/
gnificãs e facto ſtellam hyperiona appellauit. Quarta ſtella eſt
Veneris Lucifer noĩe quã nõnulli Iunonis eſſe dixerũt. Hunc
eundẽ Heſperũ appellari multis traditũ ẽ hiſtoriis. Hic autem
omniũ ſiderũ maximus eſſe uidet᷑. Nõnulli autẽ hũc Aurorę &
Cephali filiũ eſſe dixerũt pulchritudĩe multis pręſtantẽ. ex qua
re etiã cũ ueuere dicit᷑ certaſſe ut etiã Eratoſthenes dicit: eũ hac
de cauſa ueneris appellari: exoriẽte ſole & occidẽte uideri: q̃re
ut añ diximꝰ iure hũc & luciferũ & heſperũ nomĩatũ. Quinta
ſtella eſt Mercurii noĩe Stilbon: ſed hęc eſt breuis & clara. Hęc
autẽ Mercurio data exiſtimatur ꝙ primus mẽſes inſtituerit &

UVA. BHSC. IyR_103_1

prȩuiderit ſiderũ curſus: Euheremus autem primã ait Venerem aſtra conſtituiſſe & mercurio demonſtraſſe.

PRȩterea oſtendit circulus quidã in ſiderib⁹ candido colore: quē Lacteũ eſſe nõnulli dixerũt. Eratoſthenes aũt Mercurio dicit infanti puero inſciam Iunonē dediſſe lac: ſed poſtq̃ȝ reſcierit eũ maiȩ filiũ eſſe reieciſſe eũ a ſe: Ita lactis ꝓfuſi ſplendorem inter ſidera apparere. Alii dixerũt dormiēti Iunoni herculē ſuppoſitũ & exprectã ei qđ ſupra dixim⁹ feciſſe. Alii autē herculē ꝓpter nimiã auiditatē multitudinē lactis appetiſſe neqȝ in ore cõtinere potuiſſe: ꝙ ex ore ei⁹ ꝓfuſũ circulũ ſignaſſe. Alii dicunt quo tp̄e Ops ſaturno lapidē ꝓ partu attulit: uiſiſſe ei lac prȩbere: quȩ cũ preſſiſſet mammã ꝓfuſo lacte circulũ deformatum: quē ſupra demonſtrauimus. Nos autē omniũ corporũ deformationē dicere inſtituimus.

UVA. BHSC. IyR_103_1

Clariſſimi uiri Hyginii deſcriptionū formarū cęleſtiū Aſtronomicon.

IGitur incipiens a polo Boreo protinus dicere: quo utreq; arctui nixę uehunť arctico circulo clauſę: & ita collocatę ut alterius una quęq; earū reſupinata caput: alterius tegere uideatur: ita tamen ut caput eius quę ſuperior fuerit ad caudam īferioris cōtendat. Harū maior in extremo circulo pedes habet fixos. Pręterea habet in capite ſtellas ſeptē: oēs obſcuras. ī utriſq; auribus binas. In humero claram unā. in pede de poſterioribus nouiſſimo duas. In ſūmo interſcapilio unam. In crure de poſterioribꝰ primo unā In pede priore duas. In cauda ipſa tris. Ita totiꝰ ſideris ſtellę ſūt omnino. xxi. Minor autē habet in ſtatiōis unoquoq; loco ſtellas ſingulas clare lucentes & ſuper caudam tris: omnino ſeptē. ſed ī prioribus caudę ſtellis una a qua polus appellatur. ut Erachones dicit. per quem locum ipſe mūdus exiſtimatur uerſari. Reliquę autē duę χορευταί dicuntur: ꝙ circum polū uerſanť.

DRaco inter duas arctos collocatus uidetur corpis ſinu facto arctō minorē ita cōcludere: ut pene pedes eius tangere uideať: cauda autem flexa caput maioris attingere: ſuo capite tāq; reducto: circulū arcticū attingens: corpus ut in ſphęram complicari: & ſi quis diligentius attenderit: uidere poterit caput draconis ad maioris urſę regionē caudę collocari. Hic habet ī utroq; tempore ſtellas ſingulas. In oculis ſingulas. In mento unam: & toto corpore reliquo paſſim claras decē: ita ut omnino ſit ſtellarum quindecim.

UVA. BHSC. IyR_103_1

1

ARrctophilax. Huius manũ ſiniſtrã circulus arctic⁹ ĩcludit: ita ut neq; occidere neq; exoriri uideatur Ipſe enĩ poſitus ab arctico circulo ad ęſtiuũ defini tur inclinatus in longitudinẽ. dextro pede ęſtiuo circulo nixus. hui⁹ humeros & pect⁹a reliquo cor pore diuidit circulus : q̃ p̱ utroſq; polos tranſiens tangit arietẽ & chelas: hic quidẽ cũ tauro & geminis & cancro & leone oc/ cidit: ideo ſero occidere dicit̃: ꝗ magis erect⁹ a pedibus perue/ nit ad terrã. At exoriẽs citius q̃z chelę uidet̃. Habet autẽ in ſini ſt ra manu ſtellas quattuor: quę nũq̃z occidere uident̃. In capite

UVA. BHSC. IyR_103_1

ſtellam unam. In utroqꝫ humero ſingulas. In utraqꝫ mãma ſingu
las. ſed clariorem dextrã: & ſub ea alterã obſcuram: & in cubito
dextro claram unã. In zona unã clarius cęteris lucentẽ. hęc ſtel
la arcturus appellatur. In utriſqꝫ pedibus ſingulas: quę oĩo ſunt
quattuordecim.

Boetes

COronã humero ſiniſtro prope cõtingere arctophi
lax uidetꝛ: quę ante engonaſin dextri pedis calce
cõiungit. hęc cancro & leone exoriente occidere:

UVA. BHSC. IyR_103_1

cum ſcorpione exoriri perſpicitur. Habet autē ſtellas nouem ī
rotundo diſpoſitas. ſed ex his tres clarius cęteris lucentes.

Corona

ENgonaſin. Hic poſitus inter duos circulos arcti/
cum & ęſtiuū: utriſq; pedibꝰ & dextro genu quem
ante diximꝰ arcticū circulū finit. Ita tn̄ ut dextro
pede prioribꝰ digitis circulū terminet; ſiniſtro aūt
toto caput draconis opprimere conet̄. Humeris
autē uelut ſuſtinēs circulū ęſtiuū & manu dextra ꝓiecta tangēs
Leua autē e regione ad ſiniſtrū genu porrigēs ęquali interuallo
circuli ęſtiui & genu ſiniſtri. Hic occidēs capite priꝰ q̄ʒ reliquo

UVA. BHSC. IyR_103_1

corpore deuenit ad terram: qui cū totus occidit ut pendere pe
dibus ex arctico circulo uideat᷑. Exoriens ante pedibus q̄ꝫ reli
quis membris. Habet autem in capite ſtellam unam. In ſiniſtro
brachio unam. In utroqꝫ humero ſingulas clare lucētes. In ma/
nu ſiniſtra unam. In dextro cubito unā. In utroqꝫ latere ſingu/
las: ſed clariorē in ſiniſtro. In dextro femore duas. In genu unā
In poplite unā. In crure duas. In pede unam quę dicitur clara.
In ſiniſtra manu quattuor. quas pellem leonis nōnulli eſſe di/
xerunt: Ita ſunt omnino decem & nouem.

Hercules 4

b

UVA. BHSC. IyR_103_1

LYra: hęc poſita eſt contra regionem: eius loci qui
eſt inter genu & manũ ſiniſtram eius: qui engona
ſin uocatur: cuius ipſa teſtudo ſpectat ad arcticum
circulum. Sũmum autẽ cacumen ad polum notiũ
contendere uidet᷑. Hęc lyra uirgine exoriente oc
cidere uidetur: & cum ſagictario exoriri ꝑſpicitur. Habet autẽ
in ipſis teſtudinis lateribus ſingulas ſtellas. In ſũmis cacumini/
bus eorũ quę in teſtudine ut brachia ſunt coniecta ſingulas. In
mediis iiſdẽ quas humeros Eratoſthenes fingit ſingulas. In ſca
pulis ipſius teſtudinis duas. In ima lyrę quę ut baſis totius ui/
detur unam: & ita omnino ſunt nouem.

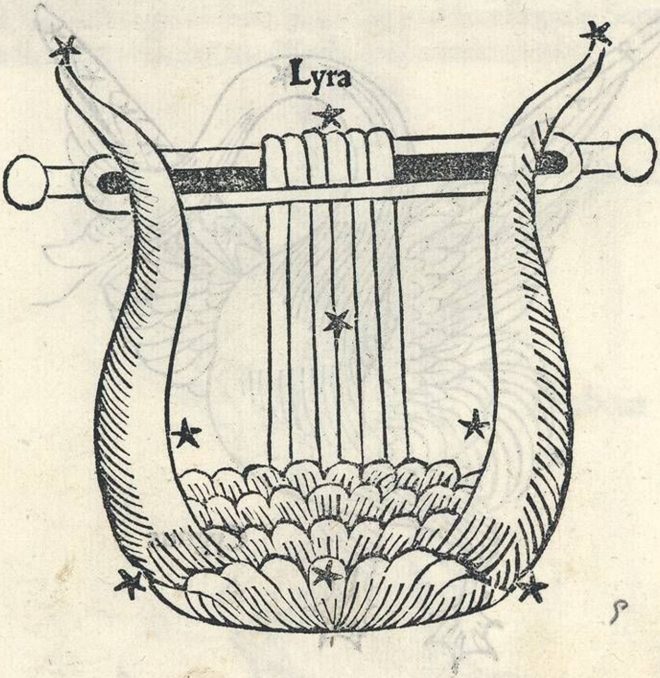

UVA. BHSC. IyR_103_1

OLor. Huius una ala eſt ad circunductionem huius circuli: qui arcticos uocat̃: contingens extremum pedem ſiniſtrũ eius: qui engonaſin uocat̃. Siniſtrã autẽ habet alam paululũ extra circulũ ęſtiuũ pene coniungens pedibus pegaſi: ęſtiuus autẽ circulus roſtrũ eius a reliquo corpore diuidit. Cauda iungit̃ extrema cũ capite cephei. Hic cum uirgine & chęlis occidens: prius capite q̃ʒ reliquis membris deuenit ad terram: exorit̃ autẽ cum capri/corno. Hic habet in capite ſtellam clare lucentẽ unam. In collo alteram pari fulgore. In utriſqʒ pẽnis quinas. Supra caudã unã. oĩno habet ſtellas. xiii.

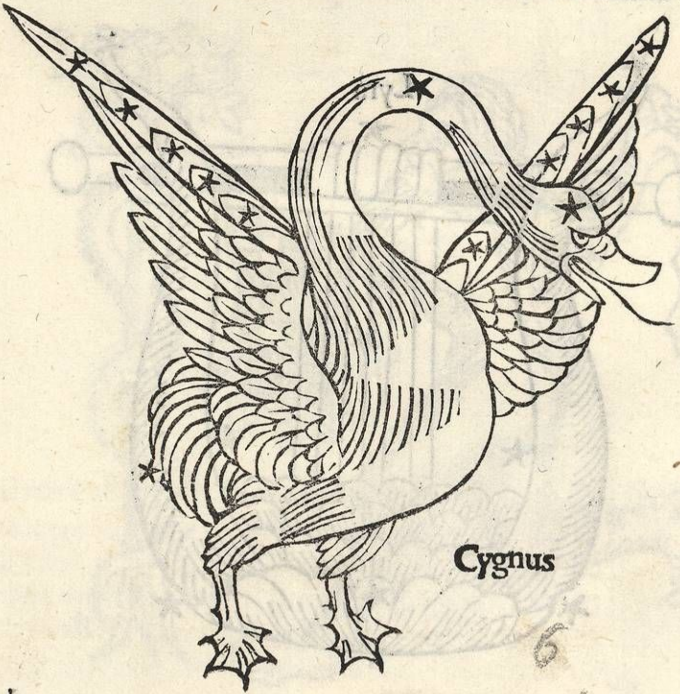

Cygnus

UVA. BHSC. IyR_103_1

26

CEpheus a tergo minoris arcti cõſtitut⁹ includit̃ arctico circulo a pedib⁹ ad pect⁹: ut p̃ter humeros & caput eius nihil occidere uideat̃: nec longe abeſt a flexu draconis quẽ capite primũ efficere uidet̃. cepheus aũt manib⁹ utriſq; ꝓiectis figurat̃ tanto diſſidet interuallo a pedib⁹ arcti minoris quãtũ ſpaciũ inter pedes cephei uidet̃. Hui⁹ caput ſcorpione exorto occidere: cũ ſagictario exoriri uidet̃. Hic autẽ habet ĩ capite ſtellas duas. In manu dextera unã. In cubito obſcurã unã. In ſiniſtra manu & ĩ humero ſingulas. In dextero humero unã. In zona quę medium eius diuidit corpus tres ſtellę clare uident̃. In latere dextro obſcurã unã. In ſiniſtro genu duas. In utriſq; pedibus ſingulę. Supra pedes ſtellę. iiii. Hic totus oĩno ſtellarũ numerus. xix.

Cepheus

7

d 3

UVA. BHSC. IyR_103_1

CAſſiopęia ſedẽs in ſiliquaſtro collocata ẽ. cuiꝰ ſedi/
lis & ipſiꝰ caſſiopęię pedes poſiti in ipſa circũdu/
ctione circuli qui arcticos uocatᷣ. effigies autẽ cor
poris ad ęſtiuũ circulũ ꝑuenit: quẽ capite & dexte
ra manu tãgit. Hãc ꝓpe mediã diuidit circulus is
lacteus appellatᷣ ꝓxime cephei ſignũ collocatũ: Hęc occidẽs cũ
ſcorpione capite: cũ ſedili reſupino ferri ꝑſpicitᷣ. Exoriri autẽ cũ
ſagictario. Huiꝰ in capite ſtella oſtenditᷣ una. In utroqꝫ humero
una. In mamilla dextra clara una. In lumbis magna una. In ſini/
ſtro femore duas. In genu una. In pede ipſiꝰ dextro una. In qua/
drato quo ſella deformatᷣ una. In utriſqꝫ ſingulę clariꝰ cęteris lu/
centes. Hęc igitᷣ eſt oĩno ſtellarũ. xiii.

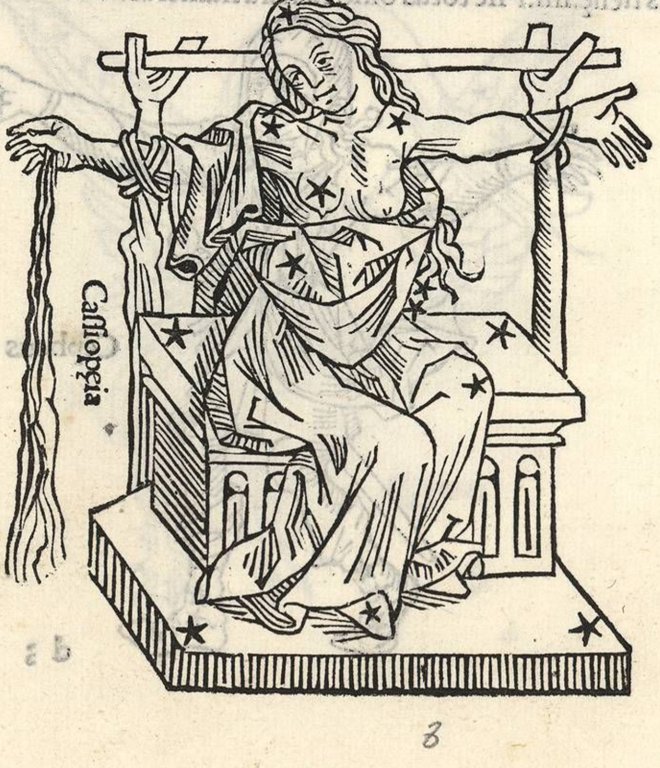

3

UVA. BHSC. IyR_103_1

ANdromeda ꝓpe caſſiopęiã ſupra caput perſei bre/
ui interuallo diſſidẽte ꝑſpicit᷑ collocata: manibus
diuerſis uincta ut antiqs hiſtoriis ẽ traditũ: cuius
caput equi pegaſi uẽtri cõiungit᷑. Eadẽ enĩ ſtella ut
umbilicus pegaſi & andromedę caput appellatur
Huiꝰ mediũ pectus & manũ ſiniſtrã circulus ęſtiuꝰ diuidit. Oc/
cidit autẽ cũ piſce de duobꝰ ſecũdo: quẽ andromedę ſubiectum
brachio ſupra diximꝰ. Exoriẽte libra & ſcorpione capite priuſ/
q̃ꝫ reliquo corꝑe ꝑuenit ad terrã. Exorit᷑ autẽ cũ piſcibꝰ & ariete
Hęc ut ſupra diximꝰ hꝫ ĩ capite ſtellã clare lucẽtẽ unã. In utroqꝫ
hũero. i. In cubito dextro. i. In ipſa mãu. i. In ſiniſtro cubito ul' ĩ

UVA. BHSC. IyR_103_1

brachio unã.In manu alterã.In zona tres. Suꝑ zonã quattuor.
In utroq; genu unã.In pedibus autẽ binas. Ita omnino eſt ſtel/
larum numerus.xx.

PErſeus.Huius ſiniſtrũ crus & humerũ leuũ: circu/
lus ęſtiu⁹ a reliquo corꝑe diuidit.Ipſe manu dex/
tra arcticũ circulũ tangit:dextro pede caput auri/
gę pręmere uelut currens uidet᷑.Idẽ occidens ſagi
ctario & capricorno exorto inclinat ad caput uer
ſus:cũ ariete & tauro rectus exorit᷑.Habet autẽ ĩ utroq; hume/
ro ſtellam unã.In manu dextra clare lucentẽ unã qua falcem te
nere dicit᷑:quo telo Gorgonã interfecit.In ſiniſtra alteram qua

Perſeus

10

UVA. BHSC. IyR_103_1

caput Gorgonis tenere exiſtimatur. Habet prȩterea in uentre
ſtellam unam. In lumbis alterā: in dextro femore unā Ad genu
in tibia unā. In pede unā obſcurā. In ſiniſtro femore unā. In ge/
nu alterā. In tibia duas. In ſiniſtra manu qđ Gorgonis caput uo
catur ſtellas quattuor. omnino ē ſtellarū numerus decem & ſe/
ptem. Caput eius & falx ſine ſideribus apparent. Hunc Aratus
cū diceret inter ſidera cyconis menon figuratū: acceperūt com/
plures eū puluerulentū dicere: qđ minime cōuenit poſſe inter
ſidera etiā puluerulentum accipere. Quod ſi eſſet: dignior erat
orion cui idem aſcriberet̃. Primū ꝙ aſſidue eſt uenatus & ſemꝑ
in terra fuit. Denique adhuc inter ſidera uenari uidet̃. Perſeus
autem qui aſſidue uolabat: nō poteſt puluerē habere. Quid igi
tur eſt cum uellet aratus eū currentem obſcure ſignificare: uſus
ȩtholorū conſuetudine ceconis menon dixit: ȩtholi enim cū
uolunt aliquem decurrere ſignificare ceconiſſe dicūt id: Quod
Aratus uoluit demonſtrare: nō ut illū uolantē aſſidue pulueru
lentū dicat. Quod a multis perperā eſt intellectum.

HEniochus autē circulo ȩſtiuo gȩnuū fine prȩterea
humero ſiniſtro uſqȝ ad zonā diuidit̃ ab eo: quem
ſupra Lacteū orbem diximus. Huius dexter pes
tauri cornu ſiniſtro ſtella coniungit̃: ideſt una ma
nu ut lora tenens figurat̃. Cuius ī humero ſiniſtro
capra. In manu autē duo. hȩdi ſtellis formati dicunt̃. Totus aūt
pedibus Perſei ſubiectꝰ: caput habens contra urſȩ maioris aſpe
ctum. Hic occidere ſagictarii & capricorni exortu uidet̃. Exo/
riri autē ophiulco & engonaſi occidente. Habet prȩterea ſtel/
lam unam in capite. In utroqȝ humero unam. ſed in ſiniſtro cla
riorem quȩ uocatur capra. In utroqȝ cubito unā. In manu duas
quȩ hȩdi appellant̃ ſtellis prope occidentibus formati. Ita oīno
ſunt numero ſeptem.

UVA. BHSC. IyR_103_1

Auriga

OPhiulcus inclinatus a capite:ut qui reſupinari ui/
detur manibꝰ anguē tenere figuratꝰ eſt. Huius aūt
humeri ab ęſtiuo circulo diuidunt᷑ a reliquo cor/
pore. Ipſe genuū fine ab ęquinoctiali terminat᷑ cir
culo. Pede ſiniſtro premens oculos : dextro autē
teſtudini ſcorpioni innixꝰ. Anguis autē q ab eo tenet᷑ ꝓpe ex/
tremo ore coronā cōtingēs mediū precingit ophiulcū: a cauda
breuior q̃ȝ ſuperiore corꝑe qua manus ſiniſtra ipſiꝰ ſigni figurat᷑
ita tñ ut extrema cauda circulum ęquinoctialē cū aquilę cauda
iungat. Occidens autē exortu geminorū, cancri & leonis ꝑue/
nit ad terram. Exoriens autē cum ſcorpione & ſagictario appa/

UVA. BHSC. IyR_103_1

29

ret.Hic habet in capite ſtellam unam.In utroqꝫ humero ſingu/
las.In ſiniſtra manu tres.In dextra manu q̃ttuor. In lũbis duas.
In utroqꝫ genu ſingulaſ.In dextro crure unã:In utroqꝫ pede ſin
gulas.ſed clariorẽ in dextro.Itaqꝫ eſt oĩno ſtellaꝝ numerꝰ.xvii.
Anguis autẽ habet in ſũmo capite ſtellas duas. Sub capite tres
uno loco omnes. Ad manũ ipſius ophiulci ſiniſtram duas. ſed
quę maxime ad corpus eius accedit clariorẽ. Et ĩ dorſo anguis
ad ipſam corpis coniũctionẽ quinqꝫ.Et in prima curuatura cau
dę quattuor. In ſecũda caput uerſus habet ſtellas ſex. Ita eſt oĩ/
no ſtellarũ numerus.xxiii.

Serpentarius

12

UVA. BHSC. IyR_103_1

SAgicta inter duos circulos ęſtiuū & equinoctialē ſigno aquilę ſuppoſita diuiditur ab eo circulo qui utroqꝫ polo ſubiectus ad cancrum & capricornum ꝑuenit. Huius cacumen ad equi pedū regionē ſpectat. Altera pars ad humeros ophiulci tēdit. Hęc occidit uirginis ortu. oritur autē cum ſcorpione. Habet omnino ſtellas quattuor: quarū una in principio materię altera ī medio. duę reliquę ī eo loco quo ferrū ſolet affigi: diuerſe uidentᷣ.

Sagicta

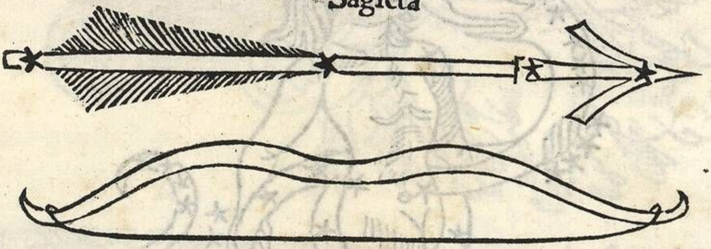

12

UVA. BHSC. IyR_103_1

AQuila ala dextra nõ multum extra circulum ęqui noctialem prodire:ſiniſtra autẽ nõ longe a capite ophiulci figurata uidetur. Pręterea roſtrum eius a reliquo corpore diuidit circulus quem ſupra diximus a cancro ad capricornũ peruenire. Media aũt finiť ab eo quem ſupra lacteũ orbem demõſtrauimus eſſe. Hęc exorto leone occidit. Exoritur aũt cum capricorno habens in capite ſtellam unam. In utraq; pẽna unam. In cauda unam. Itaq; omnino ſunt quattuor.

Aquila

UVA. BHSC. IyR_103_1

Elphin nõ longe ab Aquilę ſigno figurat: in curuatione caudę nouiſſimę ęquinoctialis circuli circũductione tangit: capite prope contingens equi pegaſi roſtrũ. Hic exorit cum ſagictarii poſteriore parte. Occidit autẽ cum uirgo exorta eſt a capite. Habet autẽ in capite ſtellas duas. Supra caput ad uerticẽ duas alias. Ad ea quę in uentre uelut pẽnę uident habet ſtellas tres. In ſcapulis unam. In cauda duas. Itaq; omnino ſunt ſtellę numero decem.

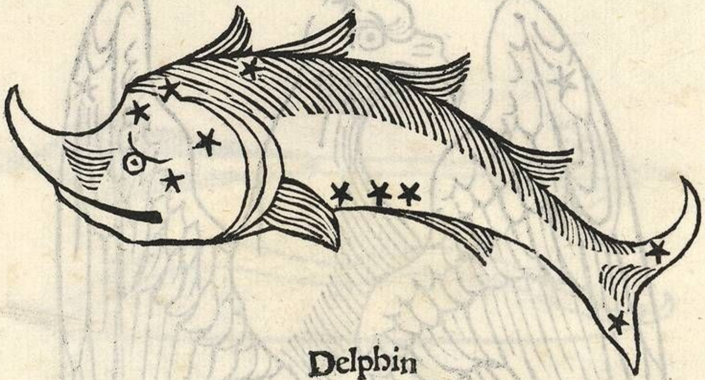

Delphin

15

Quus arcticũ circulũ ſpectãs pedib' ęſtiuo orbe niti: extremo ore caput delphini tãgere uidet: aqrii manũ dextrã ceruici ſua cõiũgẽs & utriſq; piſcibus clauſus quos in duodecim ſignis poſtea demonſtrabimus. Huius in ſtellis corpus apparet uſq; ad

UVA. BHSC. IyR_103_1

umbilicũ deformatum. Qui occidit cũ piſce de duobus primo: qui ſupra tergum eius eſt fixus. Exoritur cum Aquario toto & piſce cũ quo occidit: & manu aquarii dextra. Hic habet in roſtro ſtellas duas obſcuras. In capite unam. In maxilla unam. In utriſqꝫ auribus ſingulas. In ceruicibꝰ quattuor obſcuras. ſed maxime lucet quę capiti ꝓxima apparet. In humero claram unam In pectore unam. In ſcapilio unam. In umbilico nouiſſimã unã quę andromedę uocat̃. In genibus utriſqꝫ ſingulas. In utriſqꝫ poblitibus ſingulas. Ita ſunt omnino numero decem & octo.

Equus

16

UVA. BHSC. IyR_103_1

DEltoton autē ut in triangulū deformat̄: ęquis quodāmodo laterib' duobus: uno breuiore ſed prope ęquali reliquis. Inter ęſtiuū & ęquinoctialē circulū ſupra caput arietis: nō longe ab andromedę dex/tro crure & perſei manu ſiniſtra collocatū: Cū ariete toto occidēs. Exoriēs autē cū eiuſdē dimidia priore pte. Habet autē ſtellam: in unoquoqꝫ angulo unam.

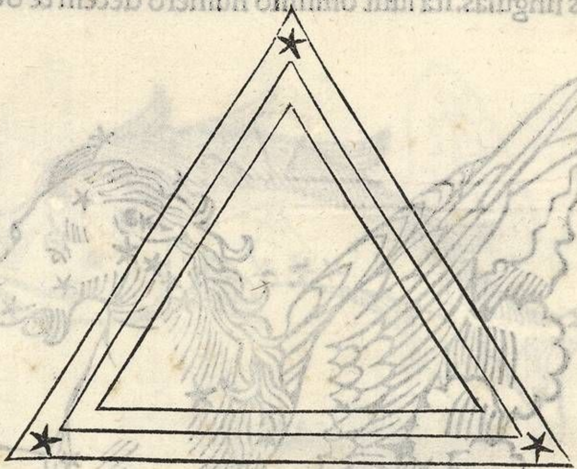

Triangulus

17

NVnc protinus duodecim ſignoꝝ figurationē dicemus. Quorū eſt princeps Aries ī ęquinoctiali cir/culo cōſiſtens: caput ad exortū habens euerſum: Occidens a primis pedib' & exoriens: caput infra triangulū quod ſupra dixim' tenēs collocatū: pe/

UVA. BHSC. IyR_103_1

dibus prope cõtingens caput Piſtricis. Habet autem in capite ſtellam unam. In cornib⁹ tres. In ceruice tres. In pede priore de primis unam. Inter ſcapilio quattuor. In cauda unã: ſub uentre unam. In lumbis tres. In pede poſteriori unam. Quę ſunt oĩno numero decem & octo.

Aries

TAurus ad exortum ſignorum dimidia parte col/locatus: ut incipere genu ac defigere ad terram uidetur. Caput eodem habens ac tentũ. Genua eius reliquo corpe diuidit circulus ęquinoctialis Cor/nu ſiniſtro ut ſupra diximus cõiungitur cum ſini/

e

UVA. BHSC. IyR_103_1

ſtro pede eius: qui auriga appellatur. Inter huius finitionē cor/
poris & arietis caudā ſtellę ſunt: quas uergelias noſtri gręci aūt
pleidas appellauerunt. Hic auerſus occidit & exorit̃. Habet in
cornibus ſingulas ſtellas: ſed in ſiniſtro clariorē. Vtriſq; oculis
ſingulas. In fronte media unā. Ex quibus locis cornua naſcunt̃
ſingulas: quę ſeptem ſtellę hyades nūcupant̃. Et ſi nōnulli quas
duas diximus nouiſſimas ſtellas negauerint eſſe: ut oīno hya/
des eſſent quinq;. Pręterea in ſiniſtro genu priore habet ſtellā
unam. Et ſuper ungulam unam. In dextro genu unam. & inter/
ſcapilio tres: nouiſſimā earū cęteris clariorem. In pectore unam
Quę ſunt omnino pręter uergilias quattuordecim.

Taurus

19

UVA. BHSC. IyR_103_1

GEmini ab aurigę parte dextra ſupra orioñe collo/
cati uident̃:ita tñ ut orion inter taurũ & geminos
ſit cõſtitutus: capita eorũ diuidunt̃ a reliquo cor/
pore:circulo eo qui ęſtiuũ diffinire ſupra eſt dict᷒.
Ita ut cõplexa corpa inter ſe tenẽtes. Occidãt di/
recti a pedib᷒.Exoriunt̃ autẽ inclinati ut iacẽtes Sed is q can/
cro eſt ꝓximus.habet in capite ſtellã unã clarã. In utriſq; hume
ris ſingulas claras.In dextro cubito unã.In genib᷒utriſq; ſingu
las.In pedib᷒utriſq; ſingulas.Alter autẽ i capite unã.In ſiniſtro
humero unam.In dextro alterã.In utriſq; manibus ſingulas.In
dextro genu unã.In ſiniſtro genu alterã. In pedibus utriſq; ſin
las & infra ſiniſtrũ pedẽ unã quę tropus appellat̃.& ſũt.xviii.

Gemini

UVA. BHSC. IyR_103_1

CAncer. Hunc medium diuidit circulus ęſtiuus ad leonis exortus ſpectantē: paululū ſupra caput hy/ drę collocatum. Occidentē & exorientem poſte/ riore corp̄is parte. Hic autē habet in ipſa teſta ſtel las duas quę aſini uocant̃: de quibus ante diximꝰ. In pedibꝰ dextris ſingulas obſcuras. In ſiniſtro pede p̄mo duas In ſecūdo duas obſcuras. In tertio unam. In quarto primo unā obſcuram. In ore unam. In ea quę chela dexterior dicit̃ tres ſi/ miles: nō grandes. In ſiniſtra ſimiles duas. Et ita ē omnino ſtel/ larum numerus decem & octo.

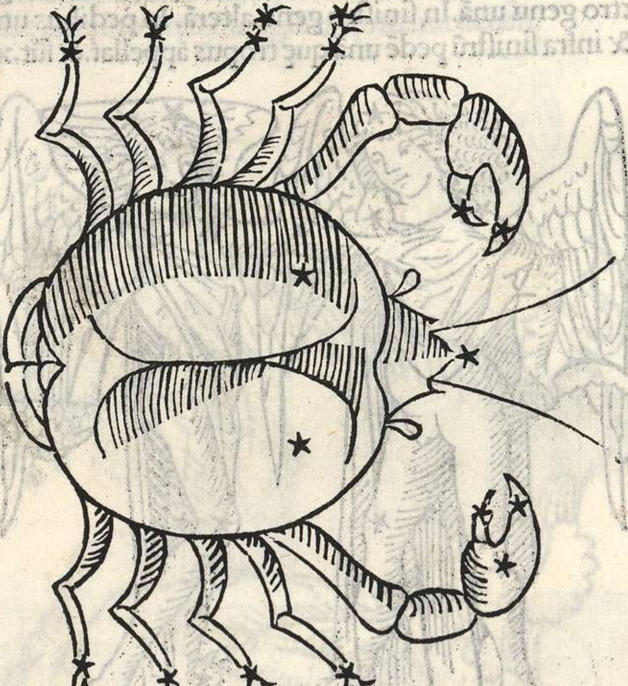

Cancer

UVA. BHSC. IyR_103_1

LEo ſpectãs ad occaſum ſupra corpus hydrę a capi/
te qua cancer inſtat: uſqꝫ ad mediã partẽ eius con/
ſtitutꝰ medius ęſtiuo circulo diuiditur: ut ſub ipſo
orbe priores pedes habeat collocatos. Occidens
a capite & exoriẽs. Hic habet in capite ſtellas tres
In ceruicibꝰ duas. In pectore unam. Interſcapilio tres. In media
cauda unã. In extrema alterã magnã. Sub pectore duas. In pe/
de priore unã clarã. In uentre clarã unam. Et infra alteram ma/
gnam unam. In lumbis unam. In poſteriore genu unam. In pe/
de poſteriore claram unam. Et ita eſt omnino numerus ſtellarũ
decem & nouem.

Leo

22

UVA. BHSC. IyR_103_1

Irgo infra pedes boetis collocata: capite poſterio/
rem partẽ leonis: dextra manu circulũ ęſtiualẽ tã/
git: ac inferiorẽ partẽ corpis: ſupra coruũ & hydrę
caudã habere pſpicit. Occidens capite priuſq̃ re/
liquis membris. Hui⁹ in capite eſt ſtella una obſcu
ra. In utriſqꝫ humeris ſingulę. In utriſqꝫ pẽnis binę: quarum una
ſtella quę eſt in dextra pẽna ad humerũ defixa protrigot uocat
Pręterea habet in utriſqꝫ manibus ſingulas ſtellas: quarum una
quę eſt in dextra manu: maior & clarior conſpicit. In ueſte autẽ
habet paſſim diſpoſitas ſtellas ſeptem. In utriſqꝫ pedibus ſingu/
las. Omnino ſtellarũ numerus. xvi.

Virgo

23

UVA. BHSC. IyR_103_1

SCorpii prior pars quę Chele dicitur ita premitᶦ ab ęquinoctiali circulo: ut eum ſuſtinere uideatᶦ. Ipſe autē pedibus ophiulci de quo ſupra diximus ſub/ditus extrema cauda circulū hyemalē contingere uidetᶦ. Neq3 longe eſt ab eo qđ pro hoſtia centau/rus ferre proſpicitᶦ. Occidit autē inclinato capite: exoritᶦ erect⁹ a chelis. Hic habet ſtellas in his quę chele dicuntᶦ in unaquaq3 earum binas: ex quibus primę ſunt clariores. Pręterea habet in fronte ſtellas tres: quarū media eſt clariſſima. Interſcapilio tres. In uentre duas. In cauda quinq3. In acumine ipō quo percutere exiſtimatᶦ duas. Omnino ſtellarū. xix.

Scorpius

UVA. BHSC. IyR_103_1

SAgictarius autē ſpectās ad occaſum: centauri cor/
pore figurat̃ uelut mittere ſagictas: incipiens a pe
dibus uſqꝫ ad humeros. In hyemali circulo collo/
catus ita ut caput eiꝰ ſolum extra eũ circulũ quem
ſupra diximus apparere uideat̃: cuius arcus lacteo
circulo mediꝰ diuidit̃. ante pedes eius eſt quędā corona ſtellis
effecta de qua prius diximus. Hic preceps occidit. Exorit̃ dire
ctus. Habet autē in capite ſtellas duas. In arcu duas. In ſagicta
unam. In dextro cubito unam. In manu priori unā. In uentre
unam. Interſcapilio duas. In cauda unam. In priori genu unam.
In pede unā. In inferiori genu unam. In pollice unā. Omnino ē
ſtellarũ quindecim. Corona autē centauri eſt ſtellarũ ſeptem.

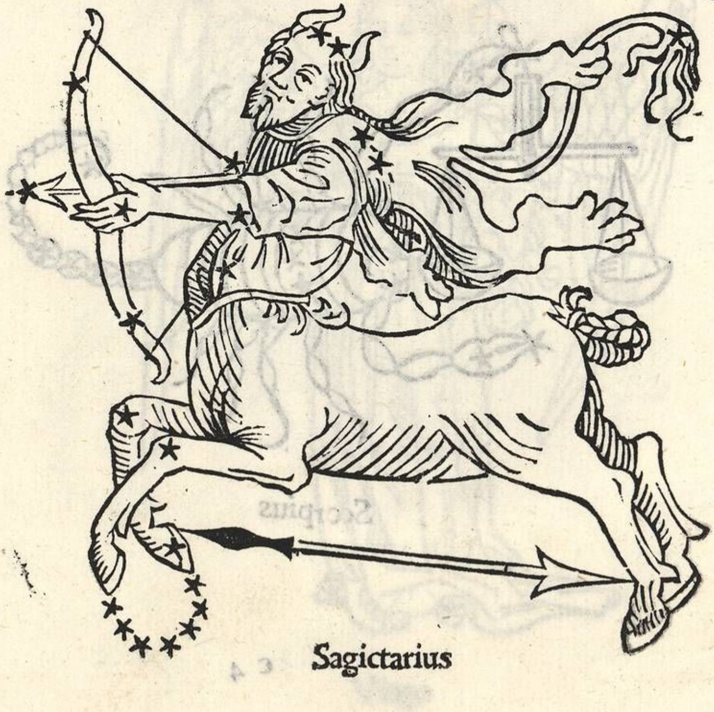

Sagictarius

25

UVA. BHSC. IyR_103_1

36

CApricornus ad occaſũ ſpectãs &totus in zodiaco circulo deformatꝰ: cauda & toto corpe mediꝰ di/uidit̃ ab hyemali circulo: ſuppoſitus Aquarii ma/nui ſiniſtrę: occidit autẽ preceps: exorit̃ autẽ directus. Sed habet ſtellã ĩ naſo unã. Infra ceruicẽ unã. In pectore duas. In priore pede unam. In priore eodẽ alteram. Interſcapilio habet ſtellas ſeptem. In uẽtre ſeptẽ. In cauda duas. Et eſt omnino ſtellarũ. xxii.

AQuarius habet pedes ĩ hyemali circulo fixos: ma/num autẽ ſiniſtrã uſqꝫ ad capricorni porrigẽs ter/gum dextrã iubę pegaſi ꝓpe cõtingens: ſpectat ad exortus: qui cũ ita ſit figuratꝰ: neceſſe eſt eũ corpore prope reſupinato uideri. Effuſio aquę ꝑuenit ad

26

UVA. BHSC. IyR_103_1

eum piſcem qui ſolitarius figuratur de quo poſterius dicemus. Sed aquarius & occidit & exorit capite prius q̃ȝ reliquis membris. Hic habet in capite ſtellas duas obſcuras. In utriſq; humeris ſingulas magnaſ. In ſiniſtro cubito unam grandem. In manu priori unam. In utriſq; mammis ſingulas obſcuras. In lumbo interiore unã. In utriſq; genibus ſingulas. In dextro crure unam. In utriſq; pedibus ſingulas. Omnino eſt ſtellaꝝ quattuordecim Effuſio aquę cũ aquario ipſo eſt ſtellarũ triginta. Sed in his oĩbus prima & nouiſſima clara.

Aquarius

27

UVA. BHSC. IyR_103_1

PIſces. Horũ alter Notus: alter Boreus appellatur. Ideo ꝙ unus eorũ qui boreus dicit̃ inter ęquinoctialem & ęſtiuũ circulũ ſub Andromedę brachio collocatus:& arcticũ polum ſpectans conſtituitur alter autẽ eſt in zodiaco circulo extremo ſub ſcapulis equi:nõ longe ab ęquinoctiali circulo collocatus ſpectãs ad occaſum. Hi piſces quibuſdam ſtellis ut lineola ab arietis pede primo coniungunt̃:quorũ inferior ante occidere & exoriri uidet̃. Habet autẽ ſtellas decem & ſeptem. Et boreus omnino duodecim. Coniũctio eorũ habet ad Aquilonẽ ſpectans ſtellas tres.ad alteram partem tres. Ad exortũ tres. In cõmiſſura tres: omnino duodecim. Horum coniunctionem quę a pede arie/

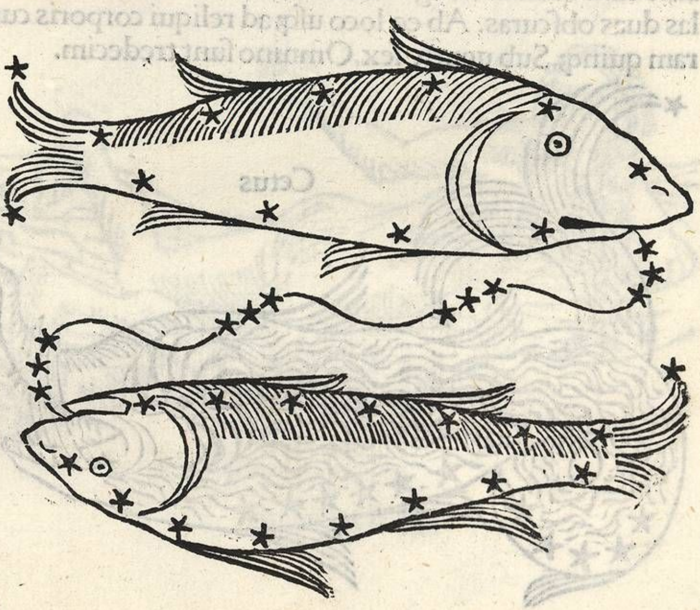

Piſces

28

UVA. BHSC. IyR_103_1

tis primo notat͂ aratus gręce. Cicero nodũ cęleſtẽ dicit: qui utrũq; uolunt ſignificare: eũ nodũ nõ ſolũ piſciũ: ſed etiã totius ſphęrę eſſe: quo enĩ loco eſt circulus ab arietis pede Meſembrinos dicit͂: qui meridẽ ſignificet. & quo loco is circulus meſembrinos coniungit͂: & tranſit ęquinoctialẽ circulũ: in ipſa coniũctione circulorũ nodus piſciũ ſignificatur: quia eũ nõ modo nodũ piſciũ ſed etiã cęleſtiũ nodum appellauerunt.

PIſtrix a media cauda diuiditur ab hyemali circulo ſpectans ad exortus: roſtro ꝓpe poſteriorẽ arietis pedem iungens: huius priorẽ partẽ corporis: quę ſpectat ad exortus prope alluere flumen Eridani uidet͂. Hęc cadit exorto cancro & leone: exoritur autẽ cum centauro & geminis. ſed habet in extrema cauda ſtellas duas obſcuras. Ab eo loco uſq; ad reliqui corporis curuaturam quinq;. Sub uentre ſex. Omnino ſunt tredecim.

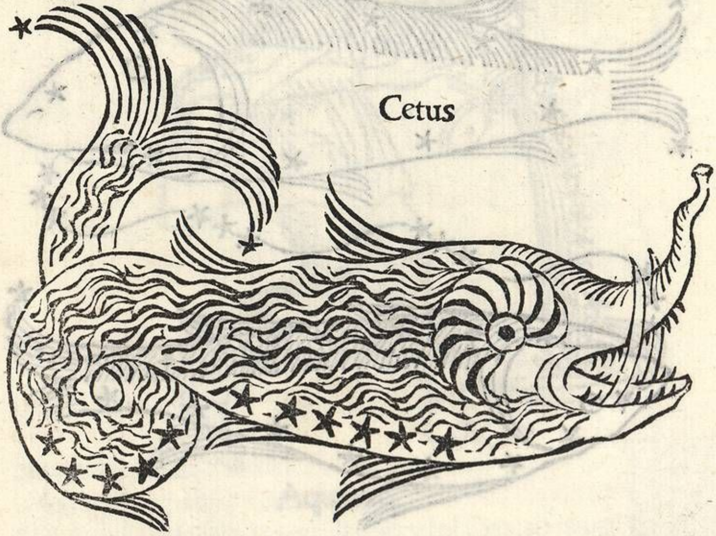

29

UVA. BHSC. IyR_103_1

ERidanus a ſiniſtro pede profectus orionis & per/
ueniens uſqꝫ ad piſtricem:rurſus diffundit᷑ uſqꝫ ad
leporis pedes & protinus ad antarcticum tendit
circulum. Huius figurationem circulus hyemalis
diuidit ab eo loco quo ꝑpe cõiũgit᷑ ceto. Hic ſcor
pione & ſagictario exorto occidere. Exoriri autẽ cum geminis
& cancro uidetur. Habet autem ſtellas in prima curuatura tres
In ſecunda tres. Item in tertia uſqꝫ ad nouiſſimã ſeptem. Omni
no eſt ſtellarũ numero tredecim.

Eridanus flumẽ

UVA. BHSC. IyR_103_1

LEpus autem infra ſiniſtrum pedem Oriōis ꝑ hye/
malem circulum fugiēs: ab eo inferiore parte cor/
poris diuiſus. Occidit ſagictario exorto: orit̃ cum
leone. Habet autem ſtellas in utriſq; auribus ſin/
gulas. In corpore paſſim diſpoſitas duas. In pedi/
bus prioribus ſingulas. Et ita eſt omnino ſtellarū ſex.

Lepus

31

UVA. BHSC. IyR_103_1

ORion: hunc a zona & reliquo corpore ęquinoctia
lis circulus diuidit cũ tauro decertantẽ collocatũ:
dextra manu clauã tenentẽ & incinctũ enſe : ſpe/
ctantẽ ad occaſum: & occidentẽ exorta ſcorpiõis
poſteriore parte & ſagictario exoriente: cum can/
cro a ut em toto orpore pariter exurgentẽ. Hic habet in capi/
te ſtellas tres claras. In utriſqꝫ humeris ſingulas. In cubito dex/
tro obſcuram unã. In manu ſimilem unam. In zona tres. In eo
quo gladius eius deformatˀ tres obſcuras. In utriſqꝫ genibus ſin
gulas claras. In pedibus ſingulas obſcuras. Omnino ſũt decem
& ſeptem.

Orion

22

UVA. BHSC. IyR_103_1

CAanis leporem fugientē conſequens poſteriorib⁹
pedibus diuidit̄ ab hyemali circulo: pedem dex/
trū orionis pene ſuo capite coniungens: capite ad
occaſum ſpectans. ſed caput ad ęquinoctialem cir
culum tendit. Occidit oriente ſagictario: exoriēs
autē cum cancro. Hic canis habet in lingua ſtellam unam. quę
canis appellat̄. In capite autē alterā: quā nōnulli ſyrion appellāt
de quo primū diximus. Pręterea habet ĩ utriſq; auribus obſcu/
ras ſingulas. In pectore duas. In pede priore tres. Interſcapilio
tres. In ſiniſtro lumbo unam. In pede poſteriore unam. In pede
dextro unam. In cauda quattuor. Oīno ſunt decem & nouē.

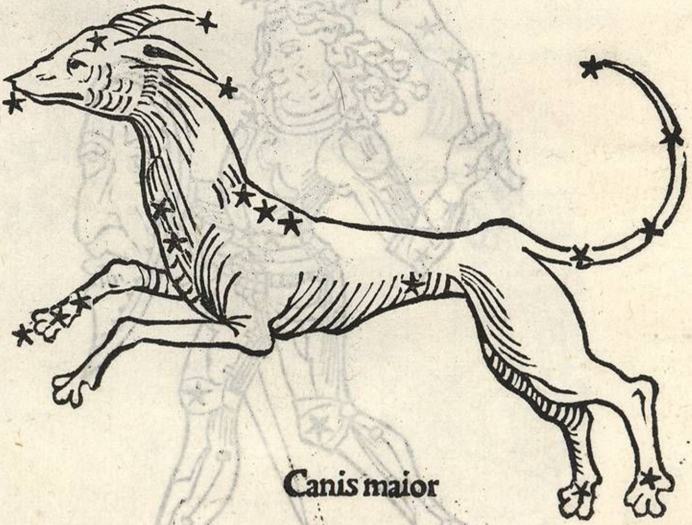

Canis maior

UVA. BHSC. IyR_103_1

PRocyon. Hic i lacteo circulo defixis pedib' ęqui/noctialem circulum tangit. Spectat ad occaſum ut inter geminos & cancrum conſtitutus: qui ꝙ ante maiorem canem exoritur procyon eſt appellatus. Hic aũt occidit exortu capricorni: exoritur cum leone. & habet unam ſtellam in capite & aliã in pectore. In lumbo unam. Sed eſt omnino ſtellarũ numerus triũ.

Canis minor

f

24

UVA. BHSC. IyR_103_1

ARgo. Huius puppis hyemalem circulum & maioris canis caudã contingens inferiore parte: nouiſſime nauis inclinata antarcticum circulum tangit Occidẽs ſagictario & capricorno exorto ut in mari collocata exoriens cũ uirgine & chelis. Hęc habet in puppi ad ſingula gubernacula: ad primum ſtellas quinq; Ad alteram quattuor. Circũ carinã quinq;: & ſub reiectũ qnq;. Ad malum quattuor. Ita tota eſt ſtellaꝝ uiginti triũ. Quę quare nõ ſit tota in mundo collocata prius diximus.

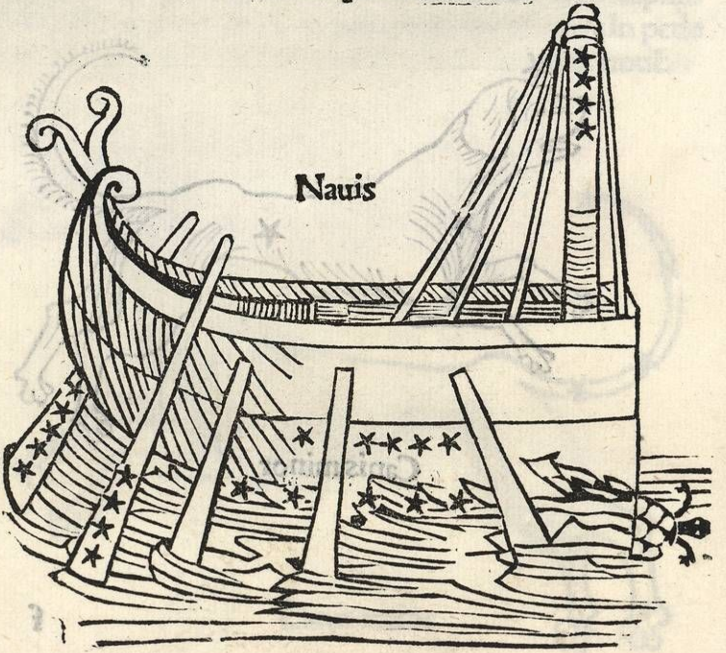

15

UVA. BHSC. IyR_103_1

CEntaurus. Hic ita figuratᷣ:ut in antarctico circulo niti pedibꝰ:humeris hyemalē ſuſtinere uideatᷣ: capite ꝓpe caudā hydrę cōiungēs:hoſtiā dextra manu tenēs ſupinā: que pedibꝰ & extremo ore circulū hyemalē tangit inter eū & antarcticū orbē collocatā. Centauri autē crura a reliquo corꝑe diuidit circulus qui lacteꝰ appellatᷣ. Hic ſpectās ad ortus ſignorū: totus occidit aquario & piſcibꝰ exortis. Exoritᷣ autē cū ſcorpione & ſagictario. Habet autē ſtellas ſupra caput tres obſcuras. In utriſqꝫ humeris ſingulas claras. In cubito ſiniſtro unam. In manu unam. In medio pectore equino unā. In prioribꝰ poplitibus utriſqꝫ ſingulas. Interſcapilio quattuor. In uentre duas claras. In cauda tres. In lūbo equino nnā. In genibus poſterioribꝰ ſingulas.

UVA. BHSC. IyR_103_1

In poplitibus ſingulas. Oĩno ſunt. xxiiii. Hoſtia autē habet in cauda duas. In pede de poſteriorib' primo unã. In utriſqȝ pedibus unã. Interſcapilio unã clarã : & in priore parte pedũ unam. Infra alterã. In capite tres diſpoſitas. Oĩno ſũt nomero. x.

ARa antarcticũ circulũ ꝑpe tangēs : inter hoſtię caput & ſcorpionis caudam extremã collocat̃. Occidens arietis exortu: exoriens cũ capricorno. Hęc habet in ſũmo cacumine circuli ubi formatur ſtellas duas: & in imo alteras. Et ita eſt omnino ſtellarum quattuor.

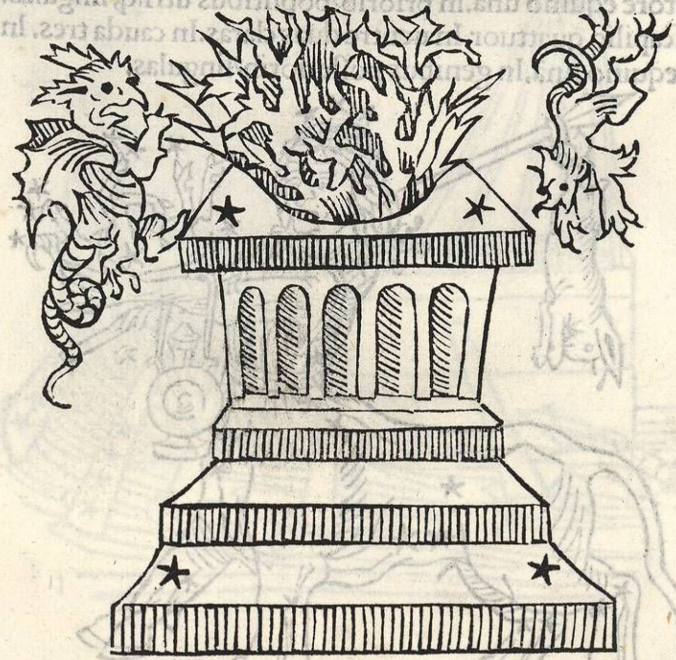

Ara

= 37

UVA. BHSC. IyR_103_1

Hydra trium ſignorũ longitudinē occupans cancri leonis & uirginis: inter ęquinoctialē circulum & hyemalē collocat̄. Ita tamen ut caput eius contendens ad ſignum id qđ procyon uocatur: & totius hydrę ꝓprie quarta pars inter ęſtiuum & ęquinoctialē circulũ uideat̄. Cauda autē extrema pene centauri caput tegens: ſuſtinet in dorſo Coruũ: roſtro corpus eius tangentē & toto corpore ad craterē tendentē: qui ſatis longo diſcidēte interuallo prope inter leonē & uirginē conſtitutus uidet̄ inclinatior ad caput hydrę quę occidit aquario & piſcibꝰ exortꝭ. Orit̄

f b

98

UVA. BHSC. IyR_103_1

autē cū his ſignis de quib⁹ſupra diximus. Habet autē in capite ſtellas tres. In prima a capitis curuatura ſex. ſed earū nouiſſimā clarā. In ſecūda curuatura tres. In tertia quatuor. In quarta duas In quinta uſq; ad caudā octo: omēs obſcuras. Ita fiunt numero uigintiſex. Coruus aūt habet in gutture ſtellā unam. In pennis duas. Infra pennā caudā uerſus duas. In utriſq; pedib⁹ſingulas. oīno ſunt ſeptē. Supra primā hydrę curuaturā crater poſitus habet in labris ſtellas duas. Infra autē anſas duas obſcuras. In medio cratere duas. ad fundū duas. Oīno ſunt octo.

PIſcis autē qui notus dicit̃ inter hyemalē & antarcticū circulū media regiõe collocatus ſpectare ad exortū uidet̃ inter capricornū & aquariū ore excipiēs aquā quę fundit̃ ab aquario. Hic occidit oriēte cancro. Exoritur autē cū piſcibus. Sed eſt ſtellarum omnino. xii.

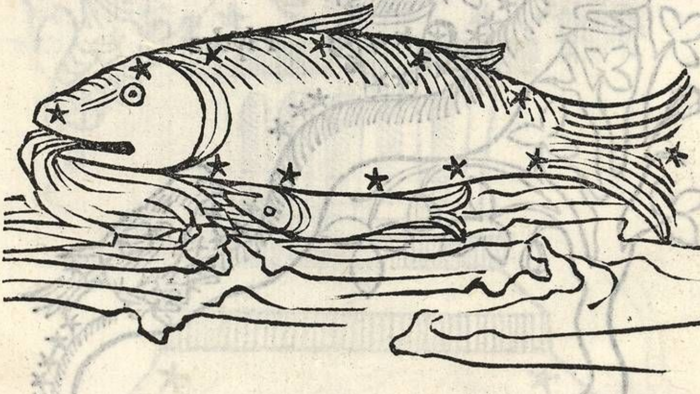

Piſcis

UVA. BHSC. IyR_103_1

Quę ad figurationē ſiderū pertinent: ad hunc finē nobis erunt dicta. Reliqua protinus dicemus.

Clariſſimi uiri Hyginii de quinqȝ circulorum inter corpora cęleſtia notatione. & planetis. Liber quartus & ultimus.

QVoniā in initio ſphęrę circuli qnqȝ quomodo efficerent oſtēdimꝰ neqȝ eos corpe ſiderū innotauimus: & ſi duo nouiſſimi nihil ad ſoliſ curſum ptinēt: hoc ē arcticos & antarcticos de mediis dicemꝰ. iii. Sed qm̄ aratꝰ quattuor circulis ſphęrā plurimum ualere dicit: neqȝ eorū aperte quęqȝ demonſtrat: uoluntatē noſtrā aper/tius oñdemꝰ. Et quēadmodū in initio fecimus a boreo polo ſumemus exordium.

IGit ęſtiuū circulū unū de quattuor eſſe dicemus: q therinos tropicos uocat: quo circulo ęſtatē cōfici demonſtrauimus. & ſi nō nemo dubitat: quare nō utriqȝ circuli hoc eſt ęſtiuus & hyemalis uno noīe appellent. iō ꝙ quē nos ęſtiuū diximus nonnullis hyemalis fiat: & quo circulo hyemē cōfici diximus: eo circulo aliis ęſtas ſit. Qđ ſi uoluerint intelligere id ad nr̄as collationes mūdi eſſe demōſtratū: q inter ęſtiuū circulū & arcticon ſumꝰ cōſtituti: nō ad illorū ſphęrā q ab hyemali circulo antarcticū habitātes nobis antipodes dicūt. faciliꝰ ad noſtrā acceſſerit uolūtatē. Si qs enī uoluerit eorū quos antipodas diximꝰ: q īferiore a nobis circulo conſtituti uident ſphęrā facere: nō īmerito noſtrum hyemalē ſibi ęſtiuū circulū finxerit. Aut ſi quis ſcriptorū eorū mentionē faciēs obſcure uoluerit antipodas demōſtrare: & dixerit qbus ī capricorno ęſtas ſūma: aut ī cancro hyems maxima

UVA. BHSC. IyR_103_1

fiat:nõ ĩperita ratione acutiſſime dixiſſe uidebit᷑. Qđcũq; enim
noſtris circulis cõtrariũ dixerit:id illis erit rectũ. Sed ne lõgio
re ſermone pręter cõſuetudinẽ utamur:ad inceptũ reuertamur

IN ęſtiuo circulo de quo primũ dicere inſtituimus
hęc ſigna ſiue partes eorũ ꝓſpiciunt᷑. Capita gemi/
norũ aurigę genu utrũq; uel ſiniſtrũ Perſei crus &
humer⁹ ſiniſter. Andromeda aũt a pectore ſed ma
nu ſiniſtra diuidit᷑. Atq; ita euenit ut caput ei⁹ cum
toto pectore & manu dextra uideat᷑ eſſe:inter ęſtiuũ & ęquino
ctialẽ circulũ:reliquũ aũt inter ęſtiuũ & arcticũ fi nẽ. Pręterea in
eodẽ ęſtiuo circulo: pedes equi pegaſi uident᷑ poſiti: & caput a
reliquo corꝑe diuidit᷑ oloris: & alę ſiniſtrioris ut uolãtis ꝑs nõ
magna. Ophiulc⁹ humeris ut circulũ ſuſtinere uidet᷑. Virgo ꝓpe
hũc cõtingens a capite. Inter hũc & ęquinoctialẽ circulos collo
cata eſt ut fulgẽs ad auſtrũ. Leo a pectore ad lũbos diuidit᷑ ut ca
put ei⁹ & corꝑis ſuꝑiora crurib⁹ ꝑs:inter hũc & arcticũ circulum
uideat᷑. Inferior aũt pars ĩter ęſtiuũ & ęquinoctialẽ circulũ. Can/
cer aũt ſic diuidit᷑ medius:ut inter duos oculos ei⁹:circul⁹ traie
ctus exiſtimet᷑. In his ſignis & hoc:ut ante dixim⁹:circulo cum
uehit᷑ ſol:euenit nobis:q hac inclinatione mũdi utimur:ut ſint
diei de ꝑtib⁹ octo ꝑtes. v. Noctis aũt tres. Neq; ita tñ ut ex ho/
rologiis ſed ex ſphęrę ratiõe. Cũ enĩ ſphęrã ita cõſtitueris ut cir
culus is q arcticus uocat᷑ ſemꝑ appareat. nũq; aũt antarctic⁹ exo
riat᷑. atq; ita ſphera eſt cõſtituta. ſi uoles circulũ ęſtiuũ diuidere ĩ
ꝑtes octo:ex his ĩuenies ꝑtes. v. in ſphęra apparere. tres aũt in/
fra tanq̃; ſub terra eſſe. At aliqs dixerit cur ſphęrę circulos diui
damus ĩ ꝑtes octo potius q̃; duodecim. aut quot libuerit alias
ꝑtes:hic nõ ſphęrã ſed ſe fallere hac ratiõe inueniet porro arbi/
tror. Si enĩ ita fecerit ex ęſtiuo circulo ꝑtes. xii. ex his ꝑtes. vii.
& dimidiũ ꝑtis apparere. quattuor aũt & dimidiũ ſub terra ĩue/
niet eſſe. Itaq; euenit ut cũ ad octo ꝑtes addita dimidia ſit: ſimi
li ratione ad ꝑtes quattuor. accedat ꝑs dimidia:& fiat ſupra ter

UVA. BHSC. IyR_103_1

ram ꝑtes ſeptē & dimidiū ꝑtis. reliquū autē ſub terra qꝺ ē ꝑtes q̄ttuor & dimidiū. Igiť oportet intelligere ut nō ī minutis ꝑti/ bus & dimidiis fiat. ſed certis numeris cōficiať ut euenit in ꝑti bus octo. Pręterea q̄m ſphęra diuiſa in ꝑtes. xxx. euenit ut ab ęſtiuo ad hyemalē ſint ꝑtes octo. nimirū certe eos circuloſ diui demꝰ ī ꝑtes octo. Pręterea q̄m ab ęſtiuo circulo ad ęquinoctia/ lem ſūt partes. iiii. de. xxx. Et rurſus ab ęquinoctiali circulo ad hyemalē de ꝑtibꝰ. xxx. ꝑtes. iiii. & ita nihilominꝰ ęquinoctialis ipſe ꝑ ſe circulus mediꝰ diuiditť: ut dimidia ꝑs eiꝰ ſit ſub terra de ꝑtibus octo. ꝑtes quattuor & totidē ſupra: & tota ratio ad octa uam partē ꝑueniat: nō dubiū eſt quin recte diuidať ī ꝑtes octo. Pręterea cū ſol ꝑ hos circulos currēs iter annuū cōficere uideať & ab omniū ſignorū octaua parte: ut poſteriꝰ dicemus: incipiat exoriri: ut ad aliud ſignū tranſire: neq; ulla alia ꝑte ſigni utatur recte ipſi quinq; circuli diuidunť ī ꝑtes octo. Pręterea cū ſeptē ſidera ad eundē ſtatū reuertanť: quibuſdā placuit: ut cuiuſmodi dies hodiernus fuerit in ſolis aut lunę tēpeſtate: eiuſdem modi octauo anno ſit futurꝰ: uere ſphęra quoq; diuideť in ꝑtes octo. Pręterea cū uideamꝰ octauo quoq; die eiuſdē ſideris horā pri/ mam aut quālibet deniq; eſſe ut cuius hodie fuerit hora prima eiuſdē octauā quoq; futurā: uerissimū ē ipſā quoq; ſphęrā unde horę ſumunť diuidi ī ꝑtes octo. Sed ne reliqua prętermittamus in hoc occupati: ad ꝓpoſitū reuertamur.

SEcundus ab ęſtiuo ęquinoctialis ē circulus in quo hęc ſigna & partes eorū ꝑſpici poſſunt. Aries totꝰ omnibus pedibꝰ innixus uideť. Hunc autē Aratꝰ omniū ſiderū celerrimū eſſe demonſtrat etiam mi norē arcto: quę breui ſpacio uertiť pręſtare: id qꝺ uelit eſſe ſic poterimus uel facillime ītelligere. Cū ſit enī maxi/ mus circulus ęquinoctialis in ſphęra in eoq; aries ut affixus ui deatur. quomodocūq; fuerint figurę corporum collocatę ut ad eundē circulū ꝑueniant. neceſſe eſt ſemel uerti ſphęrā. Qꝺ cum

UVA. BHSC. IyR_103_1

fiat: & aries in maximo circulo & eodē tpē ad locū quo ſidera
reliqua ꝑueniāt: neceſſe eſt eū celerrimū dici. ſed nos ad circuli
effectionē ueniemus. & reliqua dicem⁹. in eodē tauri genua ut
fixa ꝑſpiciunt᷑. & ſi nōnulli ita finxere ut uno genu hoc ē dex/
tro nixus: ſiniſtro ꝓpe pede cōtingere uideat᷑: De hoc ī medio
relinquem⁹. Sed in eodē circulo. zona Orionis ut ipſo circulo
pręcinctus exiſtimet᷑. Hydra flexu a capite primo ut ceruicib⁹
erectis cancrū cōtingere uideat᷑. & ex īferiore corꝑe hydrę cra/
ter cū coruo uelut fixus eſſe circulo conſpicit᷑. Item paucę ſtellę
chelarū: eodē adiūgunt᷑ Ophiulci genua eodē circulo a reliquo
diuidunt᷑. Aquila ſiniſteriore pēna pene eū cōtingens figurata
eſt. Eodēq; circulo caput pegaſi cū ceruicib⁹ nitit᷑. His corꝑibus
ſignorū ęquinoctialis circulus finit᷑. Quo ſol cum ꝑuenerit bis
uno anno cōficit ęquinoctiū: hoc eſt in ariete & chelis. In hac
enī parte ſphęrę & uer & autumnus confici exiſtimat᷑. ita ut uer
ſit in ariete. autumnus in priore ꝑte ſcorpionis. Quod ſignum
nōnulli librā dixerunt: per hunc circulū tranſiens ſol ab ariete
ad chelas: efficit ſex menſiū diē: his locis q̄ intra arcticū uident᷑
orbē. Noctem autē his qui antarctico circulo ſūt clauſi. Quare
magis his locis nemo poteſt durare. Et rurſus ab autumno uſq;
ad Ver: hoc eſt a chelis uſq; ad arietē ꝑueniens efficit his locis
ſex menſib⁹ ꝑpetuis diē in quib⁹ ante noctē demonſtrauimus.
Ecōtrario aūt noctē his qui boreo polo ſūt ꝓximi. Sed de hoc
ante dixim⁹. Neq; enī mirū eſt hac collatiōe ſphęrę id euenire.
Erecto enī boreo polo neq; unq̄ occidente euenit: ut corpora
queq; quę ei ꝓxima ſūt circulo ſero occidere uideat᷑. Id ex hoc
intelligere licebit. Cū in his partib⁹ ſphęrę habitet᷑ quę pars eſt
ab ęſtiuo circulo ad orbē q̄ arcticos uocat᷑. & de arctico circulo
hoc ē de duabus urſis & dracone. caput draconis maxime niti
ipſo circulo uideat᷑: ita ut his qui engonaſin uocat᷑ inter ęſtiuū
& arcticū locat⁹: caput draconis premere intelligat᷑: quicūq; ut
ante dixim⁹ ad ipſū caput draconis habitāt: ita longo die utunt᷑

UVA. BHSC. IyR_103_1

ut eis ne tertia quidem horę pars in unaquaqꝫ nocte his obtin
gat. Itaqꝫ Aratus ait.

Item Cicero dicit. qꝺ caput hic paulũ ſeſe ſubitoqꝫ recõdit. or/
tus ubi atqꝫ obitꝰ pte admiſcent̃ in una. De hoc Homerꝰ quoqꝫ
in odiſſea ita breuẽ noctẽ eẽ dicit: ut paſtores cũ alii exigãt alii
reducãt pecꝰ: poſſint aliꝰ aliũ audire: cũ unus ꝓpter noctẽ pecus
reducat: alter ꝓpter lucẽ exigat: ſꝫ nos ad ꝓpoſitũ reuertamur.

TErtius ab ęſtiuo circulo ꝗ hyemalis uocat̃: his cor
poribꝰ & eorũ ꝑtibꝰ finit̃. Nã mediũ capricornũ di
uidẽs: & pedes aquarii: ꝑ caudã piſtricꝭ ut traiectꝰ
uidet̃. Diuidit etiã leporẽ fugientẽ a cruribꝰ & q̃/
dam ꝑte corꝑis: & canis ſequentis pedes: & nauis
ipſius puppim: centauriqꝫ ceruices a reliquo corpore diuidit.
Scorpionis extrema cauda ꝙ acumen uocat̃: eodẽ circulo con/
iungit̃. Sagictarii arcus eodem orbe deformat̃. Huius orbis in/
fra terram ſunt de partibꝰ octo. partes quinqꝫ ſupra terrã autem
tres. Itaqꝫ it breuior dies nocte ut ante demonſtrauimus.

QVartũ circulũ zodiacũ eẽ Aratꝰ demõſtrat: de quo
ante diximꝰ & poſteriꝰ dicemꝰ. Sed aratꝰ nõ ut reli
qui aſtrologi ab ariete. xii. ſigna demõſtrat: hoc eſt
uere incipiente: ſed a cancro hoc ẽ ipſa ęſtate. Nos
autẽ qm̃ ab ariete incipimꝰ: ita protinꝰ dicemus. In
hoc enĩ circulo ſic. xii. ſigna figurant̃: Aries Taurus Gemini. In
his tribꝰ ſignis uer demõſtrat̃: & ęquinoctiũ uernũ. Cancer Leo
Virgo. In his ſignis maxĩe ęſtas cõficit̃. Sed ſol incipit a uirgi/
ne iã tranſire ad ęquinoctiũ autũnale Chelę. Scorpius Sagicta/
rius. In his tribꝰ ſignis autumnꝰ efficit̃: & ęquinoctiũ autumnale
Capricornꝰ Aquariꝰ Piſces. In his tribꝰ ſignis ſol hyemẽ cõfice/
re demonſtrat̃. Et ſi nulla ſunt ſigna. xii. ſed. xi. ideo qꝺ ſcorpio
magnitudine ſui corporis duoꝝ locũ occupat ſignoꝝ. E quibus
prior ꝑs chelę: reliqua aũt Scorpio uocat̃. Priores enĩ aſtrologi

UVA. BHSC. IyR_103_1

cũ oẽs res ad.xii.ꝑtes reuocarẽt.ut mẽſes &horas & latitndinẽ
ſignorũ.Itaqꝫ & ſigna ꝑ quę res oẽs ſignificant̃.xii. uoluerũt eẽ.

SEd qm̃ ſeptẽ circulis ĩ ꝓhęmio ꝓpoſitis: de quat/
tuor circulis mentionẽ fecim⁹ ne ſeptẽ ex ordine
demõſtratis:aliqd a nobis obſcuri⁹ dictũ uideatur
de ſeptẽ ſupant.iii.arcticos:antarcticos & ille qui
Lacte⁹ uocat̃.Itaqꝫ de his dicere incipiem⁹. Arcti/
con igit̃ orbẽ ſuſtinet caput dracõis cũ reliq̃ corpis ꝑte. Cephe⁹
aũt pectore ſuo circulũ iũgit. eodẽ orbe nitunt̃ & pedes maiorꝭ
Vrſę.Pręterea ſedile caſſiopęię cũ pedib⁹ ei⁹ nitit̃ ipſi circulo:&
de dextro pede genuqꝫ ſiniſtro & pedis priorib⁹ digitis ei⁹ qui
engonaſin uocat̃:& man⁹ ſiniſtra boetis exteriori ꝑte circuli ꝑ/
uenit cõiũcta. Ad antarcticõ aũt circulũ ꝑuenit extrema nauis
Argo. pedeſqꝫ cẽtauri poſteriores adiungunt̃. Priores aũt ꝓpe
cõtigere. Et ara uidet̃ ꝓpe affixa Eridaniqꝫ fluĩs extrema ſigni/
ficatio.

REliquũ ẽ nobis diffinire quẽ ſupra Lacteũ orbẽ de
monſtrauim⁹.Ipſe enĩ diuidit Oloris extremã ſi/
niſtrã pennã:quę extra ęſtiuũ ꝑuenit finem.Pręte
rea tranſit manũ dextrã Perſei & ab humero ſini/
ſtro Aurigę ꝑueniẽs ſub manũ ei⁹ dextrã.Et gemi/
norũ genua & pedes ei⁹ ſigni qđ procyon uocat̃. Hic diuidens
ęquinoctialẽ & ęſtiuũ circulũ: tangit extremũ finẽ mali: qui in
argo naue defixus uidet̃.Deinde rurſuſ reuertẽs genua cẽtauri
diuidit a reliquo corpe & extremã caudã terminat Scorpiõis:
& arcũ mediũ Sagictarii:& aqlę dimidiã ꝑtẽ ꝑ ei⁹ tranſiẽs pẽnas

QVoniã de hiſcę rebus expoſuimus ordine: mun/
di rationẽ:& queadmodũ moueat̃ protinus dice/
mus:&in.xii.ſignoꝝ exortu quę deinde corpa cõ
ſequant̃:& quę ꝑueniant ad occaſum.Cõuenit no
bis mundũ ab exortu ad occaſum cõuerti.Ideo ꝙ
uidemus ſtellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim

UVA. BHSC. IyR_103_1

primū poterim⁹ſcire q̄d ſit exort⁹:& q occaſus. Si q̄s enī noſtrū
aliq̄s aſtiterit cōtra exorientē ſolē neceſſe ē arctos a nobis a ſi/
niſtris ptib⁹eſſe. Cū id ita fiat:illud quoq; neceſſe ē ut oīa e dex
tris ptib⁹exorta:in ſiniſtris occidere uideant̄: de quo & an̄ di/
ximus. Igit̄ cū uideam⁹ſtellas exoriri & occidere:neceſſe ē mū/
dū quoq; cū ſtellis uerti. Sed nōnulli aiūt nihilomin⁹id eueni/
re poſſe:ut ſi ſtāte mūdo ſtellę exoriant̄ & occidāt:qđ fieri non
pōt. Si enī ſtellę uagę feruntur: neq; mūdus ipſe uoluit̄: nō pn̄t
corpa ſtellis figurata īcolumia & certa pmanere. Illud enī uide/
mus in toto mūdo ſtellas erraticas eſſe. v. neq; horū curſū queq̄;
poſſe diffinire. Aratū ipſū quoq; negare ſe difficiles eorū curſus
interprętari poſſe. quō igit̄ cū. v. ſtellas nemo poſſit obſeruare:
tot milia quiſq̄; poſſit puidere:niſi q pmittat hoc:curſus ſtella/
rū poſſe eſſe & nihilomin⁹figuras corporū pmanere:qđ ſi nō ē:
tota ſphęra ad irritū reuocabit̄. Quicūq; enī ſphęrā fecerit: non
poterit efficere ut ſphęra ſtante nihilomin⁹ ſtellę uerſent̄. Illud
etiā uidem⁹in extrema cauda draconis ſtellā eſſe: quę in ſe uer
tat̄:& ī eodē loco cōſtet. Qđ ſi oēs ſtellę uagę ferunt̄:hanc quo/
q; loco moueri neceſſe eſt:qđ nō euenit. Igit̄ neceſſe eſt mundū
quoq; nō ſtellas uerti. Quoniā oſtendim⁹mundū cum ſtellis q̄;
potius ſtellas p ſe uerti:nūc reliqua dicemus

CVm enī traditū ſit nobis prius noctem q̄; diē fieri
noctē dicem⁹umbrā terrę eſſe eāq; obſtare lumini
ſolis. Et ſi nōnulli dixerunt in ſolis curſu euenire:
ut cū puenerit ad eū locum ubi occidere dicat̄:ibi
montiū magnitudinē a nobis lumē auerti ſolis &
ita noctē uideri. Qđ ſi ita ſit. nimirū eclypſim ſolis uerius q̄; no
ctem dixerim⁹. Sed aliter eſſe ex ipſa ſphęra licebit intelligere

ORizon enī diuidens ea quę uident̄: & quę nō ap/
parent. ita diffinit ſphęrā:ut ſemp ſex ſigna de. xii
in Hemiſphęrio uideantur ſupra terrā. ſex autem
ſigna ſint infra ſub terra. Igitur cum ī uno eorum

UVA. BHSC. IyR_103_1

ſol nixus ferri uideat̃: ab eo circulo qui orizon uocat̃ exoritur
Itaq; incipit lucere. Cūq; nihilomin⁹ ipſe mūdus uertat̃ cū reli/
quis ſignis. Sed quo facili⁹ intelligat̃: ponam⁹ ſolē eſſe in ariete
a quo. xii. ſigna inſtituim⁹ numerare. Igit̃ cū ſol ſit ī ariete exo/
riente dies eſt: q cū uertēte ſe mūdo ꝑuenit ad eū circulū q men
ſembrinos uocat̃: efficit diei partē dimidia. Sed ſic etiā facilius
intelligit̃. & rurſus ab eodē ariete incipiem⁹. Cū aries eſt exor/
tus: pręter eū ſigna ſūt in ſuꝑiore hemiſphęrio. Piſces Aquarius
Capricorn⁹ Sagictarius Scorpio. Horū cū tria ſigna occiderint:
hoc eſt Scorpius Sagictarius Capricornus. exorta ſunt tria quę
arietē ſequunt̃. hoc eſt Taurus Gemini Cancer. Tū fieri dimi/
diū diē neceſſe eſt: & arietē ꝑuenire ad eū: quē menſembriū eſſe
circulū ſupra dixim⁹. Cū autē cū reliqs ſignis ipſe aries occidit:
& exortus ē Leo Virgo: tū chelę exoriunt̃: & in ſuꝑiore hemiſ
phęrio ariete occidēte uehunt̃. Quę cū occiderint: rurſus aries
exortus efficiet lucē. Sed ne in dubiū ueniat: cū ariete occiden
te dixerimus chelas exoriri: qd de reliqs ſignis ſine ſphęra poſ
ſet intelligi: ſic inueniet̃. In quocunq; ſigno ſol fuerit exoriens
qdcūq; ab eo ſigno ſeptimo loco fuerit: id noctu primū exorie
tur & ita cōficiet curſum. Mūdus enī ipſe ſemel in die ac nocte
uerti uidet̃. Itaq; euenit ut ipſa ſigna. xii. ſemel ī die ac nocte ui
deri poſſint. Sed ne ſolis curſ⁹: de quib⁹ poſtea ſum⁹ dicturi: po/
tius q̃ qd ante cępim⁹ enumerem⁹: ad inceptū reuertemur. Di/
ximus enī principiū mūdi eſſe noctē: deinde diē. Inter noctem
& diē pręter umbrā terrę nihil intereſſe arbitramur. Sed qm̃ ſi/
gnorū ſupra & corporū exortus inſtituim⁹ ad hoc ꝑueniemus.

IGitur uertente ſe mūdo ꝑ utroſq; polos & Axem
quem ſupra dimēſionē ſphęrę diximus eſſe: & ita
ſphęra collocata: ut unus polus ſemꝑ ſit ſupra ter/
ram: alter nunq̃ exoriat̃ neceſſe eſt: Arctus quoq;
& reliqua corpa quę ſunt in arctico circulo nunq̃
occidere: reliq autē omnia exoriri & occidere: qd inferiora ſūt

UVA. BHSC. IyR_103_1

ab eo circulo quem nunq̄ȝ occidere diximus. Id enī poſſe fieri hęc edocet cauſa. Videmus caput extremū draconis: qđ maxime arcticon extra circulū prominet: quodā tēpore ita occidere exiſtimat̄: ut exortus cū occaſu ꝑmiſceat̄: ut & ante diximus Si autē pars aliqua occidere de ſūmo circulo uidet̄: neceſſe eſt omnia: que ſūt inferiora exoriri & occidere. Igitur cōuenit nobis ſidera uertēte mūdo occidere & exoriri. Pręterea hac inclinatione cęli: cū unus circulus ita ſit erect⁹ ut nūq̄ȝ occidat. alter ita ſit terrę ſubiectus: ut nūq̄ȝ exoriat̄: quicūq̄ȝ circuli fuerint in ſphęra: hoc eſt ab ęquinoctiali ad polum: qui Boreus appellat̄: nullus erit eorum qui nō maiorem partem circūductionis habeat ſupra terram. Qui autē ab ęquinoctiali fuerint circulo ad eū polum qui notius appellatur: omnes inferiorē partē maiorem habebunt q̄ȝ ſuperiorem. & quanto magis ad polū notium acceſſerint: hoc maiorē partem ſub terra habere ꝓſpicientur. Et quanto magis ad boreū finē uenerint: hoc maiorē partē circuli ſupra terram tenere uidebunt̄. Quo enī erectior ipſe polus fuerit hoc magis & circuli ei⁹ erectiores uidebunt̄. Quod cum ita ſit: ſi duo ſidera ſimul fuerint orta: unū ab arctico: alterū ab antarctico circulo: ſeri⁹ occidet: id ſidus qđ ab arctico circulo fuerit exortū. ideo ꝙ maiorē habet circūductionē ſphęrę: q̄ȝ quod a notio polo eſt ortū. ſi autē ſimul occiderint: ſerius exoriet̄ id ſignū quod ab antarctico fuerit exortū: ideo qđ tota illa collatio mūdi maiorē partem habeat ſub terra: q̄ȝ illa pars quę in boreo polo eſt finita. Et nō modo ſigna quę ſūt ad arcticū finē collocata: pręſtantib⁹ corporibus: aut ſerius occidunt: aut ante exoriunt̄ q̄ȝ ea quę notio polo depinxim⁹. Sed ipſa quoq̄ȝ corpora inter ſe diſſentiūt: ut ſi qđ inferius ſit ſignum: & id cum ſuperiore exoriat̄: tamen ſerius occidat. Econtrario itaq̄ȝ ſi qua ſunt ſigna ab ęquinoctiali circulo ad notiū polū figurata: hoꝝ ſi qua ſigna pariter exorta fuerint: citius occidēt quę ꝓxime polū accedāt. Euenit etiā ut nō modo quę ſimul ſint exorta ſidera ex

UVA. BHSC. IyR_103_1

his ſerius occidãt:quę ꝓxime arcticũ circulũ ſũt collocata. Sed etiã ſi qua eorũ ante exorta fuerint : quę ſũt ad notiũ polũ fini/ta:tñ ante occidãt: q̃ꝫ ea corpa quę in Boreo polo figurata eſſe ſupra demonſtrauimꝰ iõ qð maiore circũductione ſphęrę utunt̃ ea corpa:quę ab equinoctiali circulo ad arcticũ finẽ ſũt cõſtitu/ta.Igit̃ oſtendimꝰ qua inclinatiõe mũdi ſphęra ſit cõſtituta.Nũc ad.xii.ſigna reuertemur.& quoꝝ exortu quę de reliq̃s corpibꝰ occidant aut oriant̃ cõmemorabimꝰ:& initiũ ab ariete faciemꝰ

ARietis exortu : ſiniſtra pars andromedę ꝓuenire. Ara autẽ occidere uidet̃.Cũ eodẽ ſidere exorit̃ & perſei caput uſq; ad umbilicũ:ut dubiũ fore uideatur:zona eiꝰ utrũ uſq; extremo ariete an tauro primũ exoriente ꝓdeat ad lucẽ. Tauro aũt exorto quę priꝰ dubia fuerũt oĩa ſũt certa.Nã & ara oĩno occidit:& perſeus totꝰ ẽ ortus:& aurigę caput cũ reliquo corpe dũtaxat:ad ſi/niſtrũ pedẽ uidet̃. & piſtrix a cauda exoriẽs ꝑſpicit̃. Hoc ſigno primũ occidere boetes uidet̃ & ſi cũ q̃ttuor ſignis occidit:neq; tñ totus ad terrã põt uenire.Nã manꝰ eiꝰ ſiniſtra circulo arctico cõcluſa:neq; orit̃ neq; occidit.Geminis exorientibꝰ tota iã pi/ſtricis & fluminis Eridani prior pars apparet : & orion exoriri uidet̃. Occidit aũt Ophiulcus a pedibus genuũ fine. Cancer exoriẽs obſcurat dimidiã partẽ Coronę:piſtriciſq; caudã:& notum piſcẽ:& caput cũ reliquo corpe ad umbilicũ eiꝰ qui engonaſin uocat̃.Ophiulcũ a genibꝰ ad humeros: & anguẽ totũ pręter caput & ceruicẽ:quę ex ęſtiuo circulo tendit ad coronã. Boetẽ ꝓpe totũ:terra tenet tectũ.Exorit̃ aũt & orionis corpꝰ ad zonã & eridanꝰ totus apparet. Exortu leonis reliq̃ pars occidit coronę:cũ capite & ceruicibꝰ anguis & ophiulco. Engonaſin autẽ qui uocat̃ eiꝰ pręter ſiniſtrũ genu & pedẽ nihil apparet. & Boe/tes totꝰ obſcurat̃.Exorit̃ aũt caput hydrę cũ lepore toto.& pro/cyon cũ pedibꝰ prioris canis:& aquila tota. Virgo autẽ exo/riens:nõ pauca ſidera obſcurat. nã ſtatim lyra occidit cũ ſagicta

UVA. BHSC. IyR_103_1

& delphino:& Oloris a capite corpus uſq; ad caudã prope oc/
cidit:&fluminis prior pars & equi caput cũ ceruicibꝰ.Exoritur
autẽ hydra ſine crateris:& canis totus:&nauis argo ſine totius
ueli. Chelis exorientibꝰ uidet᷑ & boetes exoriẽs totus:& to/
ta nauis apparet argo. hydraq; pręter cacumen extremũ caudę
qđ eſt ſub terra.Exorit᷑ etiã genu & ſura eiꝰ dextra:qui engona
ſin uocat᷑. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet uidere.
Reliquũ autẽ corpꝰ:cum Scorpionis &Sagictarii ꝓuenit parte.
Pręterea cũ chelis exorit᷑ cauda cẽtauri:Occidit reliquũ Pegaſi
corpus:& oloris extrema cauda:&Andromedę caput cũ umbi
lico pegaſi:& piſtrix reliquo corp̃e ad ceruices:ut caput eius ſo
lum uideat᷑:& caput cephei pendẽs ad piſtricis occaſũ cũ mani/
bus & humeris ꝓuenit ad terrã. Scorpione exoriẽte duę par
tes fluminis occidũt: & reliquũ corpus andromedę cum capite
Cephei. Occidit etiã cepheus capite ad humeros: quę pars eſt
extra arcticũ circulũ cõſtituta: obſcurat᷑ etiã caſſiopęia reſupina
ta occidens.Exorit᷑ autẽ corona quę ante centauri pedes iacere
exiſtimat᷑:& hydrę reliquũ:qđ caudã eſſe ſupra diximꝰ.Proue/
nit etiã & corpus centauri: qđ equina figura uidet᷑:& ipſius ho
minis caput:& hoſtia quã tenere eũ ſupra diximus. Deniq; ad
id corpus qua ſine pedes eiꝰ ſũt priores.Ophiulci autẽ dũtaxat
caput exorit᷑:& ipſius anguis caput:qđ eſt contra cancrũ. Sa/
gictariũ exorientẽ. Ophiulcus totꝰ exoriẽs inſequit᷑:& anguis
qui ab eo tenet᷑:caput eius:qui engonaſin uocat᷑.Et ſiniſtra ma/
nus eiuſdẽ. Deinde lyra tota cũ Cephei capite & humeris exit
ad lucẽ. Occidit autẽ canis maior cũ Orione toto & lepore: &
aurigę ſup̃iore parte corp̃is.Pręterea caput & pedes eius.Occi/
dit etiã totus Perſeus pręter crus & pedẽ dextrũ. Argo autem
puppim ſolã relinquens: ꝓuenit ad terrã. Capricornus exo/
riens:hęc ſidera ad terrã premere uidet᷑:reliquã figurã nauis &
ſignũ qđ procyon uocat᷑.Eodẽ tp̃e & reliquũ corpꝰoccidit Per/
ſei. Exorit᷑ autẽ Olor cũ aquila & ſagicta: & ara quã ꝓximã eſſe

UVA. BHSC. IyR_103_1

notio polo diximus. Aquarius exoriens: ad dimidiā partē corporis equi pedes ſecum de terra ducit:&caput cum ceruice pegaſi. At etiam centaurus a cauda ad humeros uirilis corpo/ris occidit:cum hydrę capite:& ceruicibꝰ. Piſcibus exorien/tibus:occidit reliquū hydrę corpus: & ipſe Centaurus. Exorit̃ autē piſcis qui notius uocatur: & andromedę dextra pars cor/poris.

De Sole & luna:ac cęteris planetis.

SIc igit̃ exorientibꝰ.xii.ſignis:reliqua corpora oc/cidere & exoriri uident̃.Sed ut ante diximꝰ:nūc protinus de ſolis curſu dicemus.Neceſſe ē enī ſo/lem:aut ipſū per ſe moueri: aut cum mundo uerti uno loco manentē.Quod ſi maneret:neceſſe erat eodē loco occidere & exoriri.a quo pridie fuerit exortꝰ: quē/admodum ſigna eodem loco ſemꝑ oriuntur & occidunt.Pręterea ſi ita eſſet:neceſſe erat:dies & noctes oēs ęquales eſſe:ut q̄ꝫ longus hodiernus dies fuerit: tam longus ſemꝑ ſit futurus. Itē nox ſimili ratiōe ſemper ęqualis permaneat. Qđ quoniam nō eſt:illud quoqꝫ neceſſe ē cū uideamus eſſe dies inęquales:& ſo/lem alio loco hodie occaſurū:& alio heri occidiſſe. Si igit̃ aliis locis orit̃ & occidit:neceſſe eſt eū moueri:nō ſtare. Solem autē contra mundi motum currere:ſic poſſumus intelligere.Euenit enī ut duabus ex cauſis ſidera nō poſſimus uidere. Quarū una eſt cum abierint infra terrā: noſtrū quoqꝫ effugere cōſpectū:ita ut inferius hemiſpherio oſtendit̃.Altera autem eſt ratio:quod ꝓpter fulgorem ſolis & uim maximā luminis ſidera obſcuren/tur.ſiue quod ſtellis obſiſtit: ne candor earū ad noſtros perue/niat aſpectꝰ:ſiue ſua magnitudine luminis officit oculis noſtris ne pręter eius ignem aliam rem ſuperiorem ꝑſpiciamus.Quod magis ueriſimile uidetur.Neqꝫ enim ſolis ignem eiuſmodi ui/demus. cuiuſmodi reliquos ignes intelligimus. Sed ita lumen auertit noſtrum:ut ipſe quoqꝫ nobis non igneus:ſed albus eſſe

UVA. BHSC. IyR_103_1

uideatur. Preterea in unaquaq; nocte.xi.ſigna neceſſe eſt appa
rere.ideo ꝙ uno ſigno ſol ipſe nixus:iter cōficere uidetur: cui⁹
figuram corporis ipſe ſuo lumine obſcurat.Cum eo enim ſigno
& occidere & exoriri uidetur. Nōnulli dicunt nos.xii.ſigna
dūtaxat hac ratione pſpicere poſſe:ſi in ei⁹ ſigni prima nouiſſi/
maq; pte cōſiſtat.Habēt enī.xii.ſigna partes eiuſdem modi: ut
unūquodq; eoꝝ in longitudine habeat partes.xxx. In latitudi
ne autē ptes.xii. Itaq; euenit ut in longitudine ſignorū annus
ſit.In latitudine autem ſinguli dies ſint.In prima parte ſigni ni
hilominus nos reliquū corpus eius ſigni uideri poſſe nonnulli
dicūt.Simili ratiōe & ſi fuerit in extrema pte ſigni: qđ fieri nō
poteſt.Nā cū ſol ſit ī qualibet pte ſigni & exoriat̄:ita magnū ui/
detur habere fulgorē:ut oīa ſidera obſcuret.Illud tamen poteſt
euenire:ut cū ſol ſit in prima parte ſigni & occidat: reliquū cor
pus ei⁹ſigni appeat.Sed certi⁹& ueri⁹eſt.xi.ſigna q̄ȝ duodecim
apparere poſſe. Preterea querit̄ quare ſol cōtra mūdi inclina
tionē currēs:uideat̄ cum ipſa ſua ſphera occidere & uerti.Nā ſi
ſol contra ſiderū occaſū curreret.De ariete ad piſces:nō ad tau/
rū trāſiret. Exoriri etenī ante piſces q̄ȝ aries occidere pſpiciunt̄
& ita mūdus uerti uidet̄:ut prius piſces q̄ȝ aries occidant. Itaq;
dieb⁹.xxx.ſol in ariete currens:& ei⁹corpus obſcurans:ſic dū/
taxat apparet ſol:ut ex eo loco quo aries exoriri uideat̄. & p⁹
triginta dies ſol uideat̄ ab eodē loco ſurgere:ex quo loco tauı⁹
ante exoriri uidebat̄. Igit̄ apparet ſolē ab ariete ad taurū trāſire
Quod ſi ita eſt: neceſſe eſt eum contra mundi inclinationē cur
rere. Quare autē euenit ut ante diximus:ꝙ uidetur cū mundo
ſol uerti. Eius ſimilis hec cauſa eſt:ut ſi quis ī nauicule roſtro ſe
dens:inquirat ad puppim tranſire:&nihilomin⁹ipſa nauis iter
ſuū conficiat. Ille quidem uidebit̄ contra nauicule curſum ire:
ſed tamen eodē perueniet quo nauis. Hoc autē ſic etiam faci/
lius intelliget̄.ſi nauim diuiſeris in partes trecentas ſexagintaȝ
queadmodū ſol diebus.ccc.lx.ſimul mundum tranſigit.eodem

UVA. BHSC. IyR_103_1

modo ut ante diximus ſi nauis ſit diuiſa : & ĩ una parte de.ccc.
lx.conſtituať quilibet eorum. Nauis autẽ habet unius diei cur
ſum:ille quidẽ contra nauim ire. Sed cũ ea ad locum definitum
ꝑuenire intelligereť. Nõ enim extra nauim eſt: quia roſtro ad
puppim tranſit. Sed ipſa uaui contineť. Item ſol cum ꝑ ipſũ mũ/
dum iter conficiat:& eo contineatur:uideť contra mundũ ire:
ſed cum eo ꝑuenit ad occaſum. Cum enim mundus trecencies
& ſexagies ſe conuerterit:tunc ſol iter annuũ conficit.

46

UVA. BHSC. IyR_103_1

QVoniam de ſole quę uiſa ſunt nobis utiliſſima eſſe
litteris mandauimus. Nunc de luna dicemus. Et ſi
alta conati perſcribere: uelut natura uoluminis ad
hoc loci deuenimus: ne nõnullis incaute huiꝰ ra/
tionem relinquẽtes: aut propter magnũ laborem
deficiſſe: aut inſcientia ſuperati: nõ ualuiſſe perſequi uideamur
Nos autem nõnullorum exiſtimationis timendę cauſa pſequi
& conſuetudinis noſtrę rationẽ demõſtraſſe. Sed quod alteriꝰ
queri uolumen hoc plecto nõ uoluimus: nec tamdiu rem cogi
tatam ſcripto aliorũ ad deſideriũ adducere. Pręterea cũ reliqua
omnia diligentiſſime perſecuti fuerimus: alienum uidetur eſſe
nos nõ eandem pſequi cauſam. Quare ſicut ante diximꝰ ad in/
ceptum reuertemur: & neceſſario totidem uerbis de luna ac ſo
le dicemus ita. Lunam a ſole p alios exortus & occaſus. neceſſe
eſt moueri: nõ ſtare. Idq; facilius q̃ de ſole licet ĩtelligere: neq;
enim tam magnus ardor eius eſt ut officiat oculis noſtris: neq;
ut ſol dies. xxx. unoquoq; ſigno uehitur: ut difficile ſit intelle
ctu quanta particula luminis: aut ipſius ſigni ſupereſſe uidetur
cum ad aliud tranſierit ſignnm. Lunam enĩ cum. xii. ſigna die/
bus. xxx. percurrat: licet intelligere duobus diebus & ſex ho/
ris. in alio ſigno eſſe. Hanc autem cum a ſole lumen accipiat: &
ita nobis lucere uideat᷑: nõ eſt ueriſimile: de tam multis cauſis
potius eam conſtare q̃ moueri. Si enĩ ſuo lumine uteret᷑: illud
quoq; ſequebat᷑: eam ſemper ęqualem eſſe oportere: nec die tri
ceſimo tam exilem: aut omnino nullam uideri. Cum enim to/
tum tranſegerit curſum. ſola autem ad aliud tranſire ſignum in
telligatur. Pręterea ſi ſuo lumine uteret᷑: huius nũq̃ eclypſin fie
ri oportebat. Sed ne dubiũ fiat quare ſolis eclypſis fieri poſſit:
qui utriſq; lumen dare ſupra ſit dictus. Lunę autẽ nõ facile fiat:
cum alieno lumine utatur. Eius hęc ueriſſima: ut arbitramur: ẽ
cauſa. Luna enim cum ex toto mũdo & omnibus ſtellis maxi/
me terrę proxima uideat᷑: & ad acies noſtras pueniat. Et quodã

UVA. BHSC. IyR_103_1

tempore torrens ꝑueniat ad eundem locū ſigni quod ſol uebit
obſcruare lumen eius a noſtro conſpectu uidetur. Hoc autem
maxime euenit die nouiſſimo cum luna tranſierit ī duodecim
ſigna. Et cum ſol ad aliud ſignum tranſire uideatur: & proxima
fiet illi. Quod euenire. ſic etiam poteſt ītelligi: ut ſi quis alicui
manum planam ad oculos admouerit quanto magis ſic fecerit:
hoc minus ille uideri poterit: & quanto longius ab eo diſceſſe
rit: hoc magis illi omnia poterunt apparere. Simili ratione. cū
luna ad ſolis locum peruenit: tunc proxima eius uidetur eſſe:
&radios eius obturare: ut lumen emittere nō poſſit. Cum autē
luna ab eo loco diſceſſerit: tūc ſol lumen eiicit: & ita ad noſtra
adiicit corpora. Lunę autem eclypſis ſic euenit: cum prope una
dimenſione ſit luna cum abierit ſol ſub terrā dūtaxat hoc mo/
do: ut ꝑ mediam terram ſi quid directum traieceris contingere
poſſit ſolem ſub terram. Lunam autē ſupra terram. Quod cum
ita euenit: neceſſe eſt ſolis radios propter magnitudinem terrę
ita eſſe dimiſſos: ut lumen eius quo luna lucet non poſſit ad eā
peruenire: & ita exiſtimatur fieri eclypſis lunę. Quę ſi ſuo lumi
ne uteret̄: licebat ne apparere quidem nunqꝫ ſolem. ideo ꝙ lu/
na nihilominus luceret. Sic nanqꝫ accipit lumen: ut luceat cum
ſol uenerit per terras: ſed nō ut aliquem locum concluſiorē to/
tumqꝫ ſpaciū impleat lumine. Si quis noſtrum ſteterit in eo lo/
co: quo ſol maxime lucet: reliquis partibꝰ lumen a ſole accipiēs
prębebit. Id in luna fieri inuenitur. Eam ſolis lumine accepto.
lucere nōnulli exiſtimant reuibratione. Cū dicitur ſol in ariete
aut in quolibet ſigno eſſe cum ſupra ipſas ſtellas arietis iter fa/
cere. Qui autem hac ratione utunt̄. longe a uera ratione errant
Nam neqꝫ ſol neqꝫ luna proxime ſidera apparent. Hac etiā de
cauſa nōnulli ſeptem ſtellas erraticas finxerūt. adiungentes eo
dem ſole & luna: qđ cum quinqꝫ ſtellis feruntur: Luna enī pro/
xime terra eſt. Itaqꝫ diebus. xxx. totum mundum exiſtimatur
trāſire. Id hac euenit ratione: ſi circulos q̄s intra zodiacū ambi/

UVA. BHSC. IyR_103_1

tum fecerit:eoſq; ſic hoc interuallo finxerit: ut terra ſit in me/
dio:& unam a terra ad lunã menſionem fecerit: q̃ʒ greci Τϖνομ
appellauerunt. Hunc autem quia nõ certum ſpacium potuerũt
dicere: tonon dixerũt. Hac igitur re: ꝙ breuiſſimo circulo de/
uehitur diebus.xxx.ad primum peruenit ſignum.

Luna

g 4

41

UVA. BHSC. IyR_103_1

AB hoc circulo abeſt circulus tonon dimidiũ: quo
loco Mercurii ſidus uehitur. Itaqꝫ diebꝰ.xxx. ad
alterum ſignum tranſiens. Tardius ab hoc circulo
abeſt tonon dimidiũ: quo loco iter ſuum ueneris
dirigit aſtrum. Tardius q̃ꝫ Mercurii ſtella conſi/
ciens curſũ. Trãſit enim ad aliud ſignũ diebus.xxx. Supra hu/
ius ſtellam ſolis eſt curſus qui abeſt ab heſpero: quę eſt ueneris
ſtella medietate toni. Itaqꝫ cum inferioribus pariter peruolans
uno anno ideſt duodecim. ſigna ꝑcurrit triceſimo die ad aliud
tranſiens ſignum. Supra ſolem igiť & eius circulum Martis eſt
ſtella quę abeſt a ſole tono dimidio. Itaqꝫ dicitur diebus.lx.ad
aliud ſignũ tranſire. Hunc orbem ſupra Iouis ẽ ſtella: quę abeſt
a martis hemitonio. Itaqꝫ uno anno ad alterum tranſit ſignum.
Nouiſſima ſtella ſaturni quę maximo uehiť circulo: hęc autem
tono diſtat a Ioue. Itaqꝫ annis.xxx.xii ꝑcurrit ſigna. Ab Ipſorũ
tamen ſiderum corporibus Saturnus abeſt tono uno & dimi/
dio. Hac igitur ratione potes ſcire neqꝫ ſolem neqꝫ lunam con
tingere ſtellas:& nihilominus ꝑ zodiacũ circulum uerti. Hinc
etiam poſſumus intelligere: lunam minorẽ eẽ ſole. Omnia quę
proxima ſunt nobis maiore neceſſe eſt eſſe: q̃ꝫ quę longo diſce
dente interuallo uidemus. Igitur lunã uidemus proxime nos
eſſe. Neqꝫ eam maiorẽ noſtro aſpectui eſſeq̃ꝫ ſolem. Illud quoqꝫ
neceſſe eſt cum ſol nõ longe abſit a luna: & a nobis maior uide
tur. ſi prope acceſſerit: multo maiorẽ futurum. Pręterea neceſſe
eſt ut ante diximus: aut nullam ſtellam erraticã eſſe: aut ſolem
pariter cum luna ut reliquas ſtellas errare. Si enim quiſq̃ꝫ mihi
poteſt demonſtrare quinqꝫ ſtellarum curſum & dicere: ꝙ hodie
quęqꝫ coram ad aliud tranſeat ſignũ: quẽadmodũ de ſole & lu/
na fieri uidemus. & nihilominus ſuũ efficit curſum nõ eſt erra/
tica. Si autẽ dubium eſt qđ hodie tranſeat: & ad aliud ſignũ cõ/
pari ratione cum luna feratur. & ſuũ circulum dirigat: quemad/
modum ſtellę quę ſũt dubię. neceſſe eſt has quoqꝫ errare. ſed nõ

UVA. BHSC. IyR_103_1

euenit ut errent pręſertim cum ſuo tempore ad curſum reuer/
tant̃. Igitur ne ſtellę quidem: cũ certo tempore ad ſuum ſignum
reuertant̃: poſſũt errare: niſi forte uolumus accipere excuſatio/
nem qđ duo corpora magna facilius poſſũt obſeruari: q̃ȝ ſingu/
lę ſtellę: quę nõ certos curſus conficienres uident̃ apparere.

SEd ſtellas quinq; nonnulli bas aiunt eſſe Veneris
Mercurii: Iouis: Saturni & Martis. E quibus eſſe
maximã colore candido: nomine heſperũ: & eam
appellari Venerem. Hęc ſtella nõ abeſt a ſole lon/
gius duobus ſignis ſubter eius circulum colloca/
ta: ſicut ante diximus.

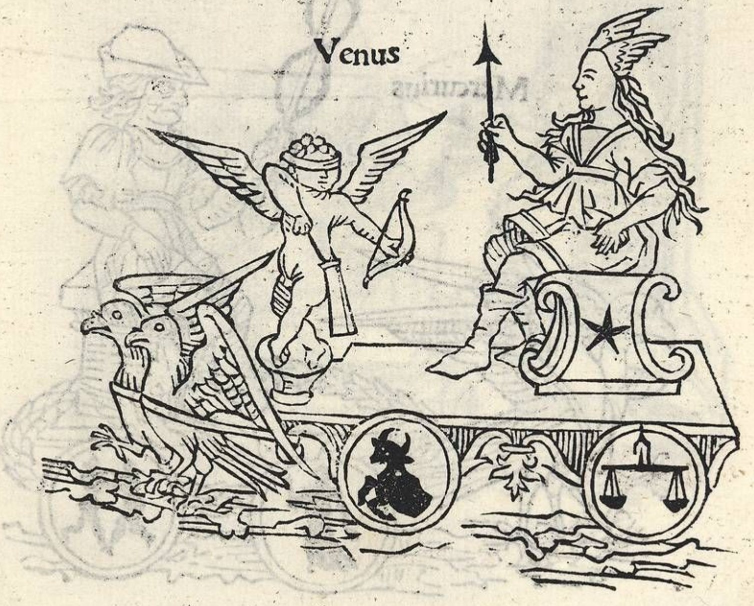

42

UVA. BHSC. IyR_103_1

Apparens autem maxime noctu. ſed toto menſe nõ plus inde ſiciens poteſt uideri. Sed totus heſperus incertos efficit curſus nõ eodem tempore ad prẹteritũ tranſiens ſignum.

SEcunda ſtella eſt Mercurii nomine Stilbon totus acuto lumine: ſed in aſpectu nõ magnus. Hic autẽ a ſole nõ longius abeſt ſigno uno. Qui ſemp eoſ/dem curſus efficiẽs: modo nocte prima: modo aũt ad ſolis exortus incipit apparere: nõnunq3 etiam ppetuo: ſign is. iiii: eſt cum ſole: rediens autẽ cum ſole: non am/plius eſt q̃3 tertiam partem ſigni.

Mercurius

43

UVA. BHSC. IyR_103_1

IOuis autē ſtella nomine Phętonta: corpore ē magnus. Figura autem ſimilis lyrę. Hic autem. xii. ſigna ānis totidē tranſigere exiſtimat: & unoquoq; anno nuſq; apparere dicitur: nō minus dies. xxx. nō plus. xl. Sed tunc maxime obſcuratur cum occidit cum ſole. Exoriens autem apparet anteq; ſol.

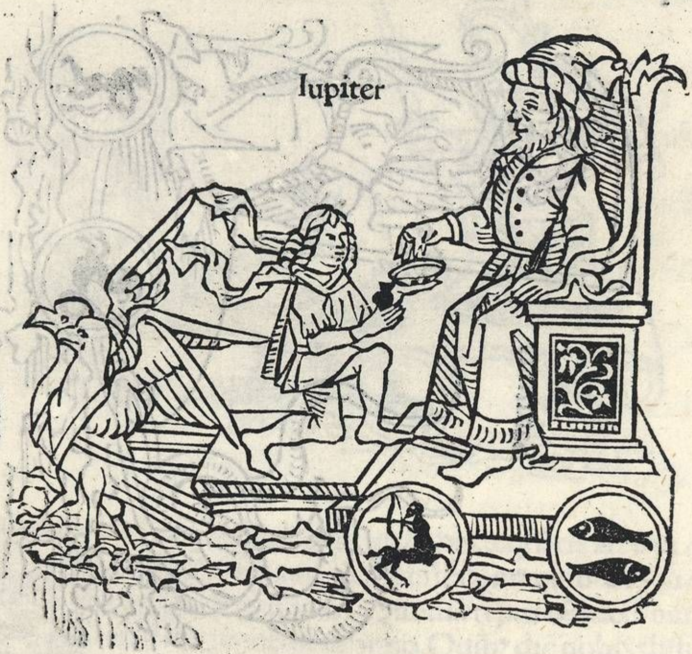

44

UVA. BHSC. IyR_103_1

SOlis ſtella nomine Phaeton: corpore eſt magno: colore autē igneo: ſimilis eius ſtellę: quę eſt in humero dextro Orionis. Hic p.xii. ſigna aſſidue ferri uidet᷑. nōnunq̄ꝫ etiā cum ſolis ipſius ſiderib⁹ apparet: modo aliis partibus adiectis circuli. Hanc ſtellam nōnulli Saturni eſſe dixerūt. Redire autem ad ſignum annis.xxx. & quotānis nō apparere. Nō minus dies.xxx. nec amplius.xl.

UVA. BHSC. IyR_103_1

REliquū eſt nobis de martis ſtella dicere:q̄ nomine Pirois appellat̃. Hęc autē nō magno eſt corpe:ſed figura ſimilis eſt flāmę. Nōnunq̄ȝ autē cū ipſiꝰ ſolis ſideribus concurrens: omnia ꝑuolat ſigna:ſedens ad primū ſignum nō longius biennio.

l,6

QVod ad q̄nq̄ȝ ſtellas attinet : hucuſq̄ȝ ſatis arbitramur dictū. Nūc autē demonſtrabimꝰ quibꝰ de cauſis menſes intercalent̃. Quoniā tēpus oē metimur die & nocte, menſe & anno. Quibꝰ diē nobis diffinierūt. q̄ȝdiu ſol ab exortu ad occaſū ꝑueniat. Noctis autē ſpaciū conſtituerūt eſſe. q̄ȝdiu ſol ab occaſu: rurſum ad exortū reuertat̃. Menſē autē q̄ȝdiu luna zodiacū circulū ꝑducat Annū autē uoluerūt eſſe: cū ſol ab ęſtiuo circulo redit,

UVA. BHSC. IyR_103_1

Iacobus Sentinus Ricinenſis lectoribus fęlicitatem.

SI quis ades ſacrū cyrram conſcendere montem
Qui cupias: muſas uel coluiſſe nouem:
Scito prius q̄ꝫ ſis redimitus tempora lauro
Eſſe opus Aſtrorum cognitione tibi:
Quodqꝫ ita ſit uatum teſtes monumenta priorum.
Sunt: quibus in cunctis ſidera cuncta micant.
Agricolas aliis poſitis nam reſpice librum
Quo docuit terras uertere rite Maro:
Inuenies illic tot tempore ſępe ſereno
Quod cęlum ſpectans ſidera nocte uides.
Arma per ethmathios campos qui ſcripſit: & illę
Carmine meonio ſidera plura ſonat.
Exul quiqꝫ fuit ueneris quia tradidit artes
Inſeruit faſtis ſidera quęqꝫ ſuis.
Vtqꝫ alios taceam nullus mihi crede poeta
Eſt bonus aſtrorum cognitione carens.
Quęris ubi inuenias a quo uel diſcere poſſis
Sidera tam docti quę cecinere uiri.
Ecce opus: Hyginius quo nunc quot ſidera mūdus
Altus habet: tot nos ſidera noſſe docet:
Quidqꝫ ſit inferior mundus: quid ſphęra: quid axis:
Quid centrum ſphęrę: quid ſit uterqꝫ polus:
Aurea mala ferox ſerpens qui plura puellis
Seruabat: quid ſit Arctophilaxqꝫ ferus:
Hinc Elice quid ſit: uel quam tyrus aſpicit arcton
Noſcere tu nunc ſit quid cynoſura potes.
Perſeus andromedę monſtro religata marino
Cunqꝫ meduſeo lurida gorgon equo
Gnoſia cum fulua fuerat redimita corona.
Qua prius: & magno ſtructa ſonore lyra

UVA. BHSC. IyR_103_1

Engonaſis cepheo cum Caſſiopęia magno:
Et Nemeſin fallens corripiendus Olor:
Atqꝫ Aquila: Heniochus: Delphin: Deltoton: & ille
Quem cingit Serpens: atqꝫ Sagicta ſimul:
Bis ſex poſt iſtas cęleſtia ſigna figuras:
Cetus: & Eridanus: & Lepus: atqꝫ Canis:
Et Procyon uates multum cantatus Orion:
Ara quoqꝫ a magno condita ſacra deo:
Argos: phyllirides medica doctiſſimus arte:
Hydra: uia & quę nunc lactea nomen habet:
Pluraqꝫ in hoc paruo narrant̄ mixta libello
Quę ſunt in ſtellas corpora uerſa nouas:
Quinetiam cauſę cur ſic mutata fuerunt
Monſtrantur: faciles omnibus atqꝫ domus.
Hunc igitur quiſquis doctas coluiſſe ſorores:
Hunc eme uel quiſquis ſidera noſſe cupis:
Hunc lege qui latios optas uel noſſe poetas:
Hunc lege uel Rhetor qui bonus eſſe uelis:
Hunc legat omnis amans: legat hunc quicūqꝫ labores
Suſtinet: atqꝫ illud ponere tentat onus.
Attamen ingrati ne uos poſſitis haberi
Quo nihil in mundo turpius eſſe poteſt:
Dicite poſt meſſem uiuat per Neſtoris annos
Vtile qui nobis tam bene preſſit opus.

Anno ſalutifere incarnationis Milleſimo quadringenteſimo octogeſimo quinto menſis Ianuarii die uigeſima ſecunda. Impreſſum eſt pręſens opuſculū per Erhardū Radtolt de Auguſta: Venetiis.

UVA. BHSC. IyR_103_1

UVA. BHSC. IyR_103_1

UVA. BHSC. IyR_103_1

UVA. BHSC. IyR_103_1